

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ JELENIEJ GÓRY**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2025 – 2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr 412.XLIII.2021 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 17 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jeleniej Góry.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

L.p.	Zakres kompetencji	Uwagi/Opinia	Data i podpis
1.	Przygotował – Monika Służewska		
2.	Przegląd - Naczelnik lub osoba upoważniona		
3.	Przegląd - Dyrektor Departamentu lub osoba upoważniona		
4.	Opinia - Radca Prawny		
5.	Przegląd - Sekretarz Miasta lub osoba upoważniona		
6.	Przegląd/Opinia - Skarbnik Miasta lub osoba upoważniona		

Program ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r.

SPIS SKRÓTÓW WYKORZYSTANYCH W DOKUMENCIE

Skrót	Rozwinięcie
B[a]P	benzo(a)piren
CEEB	Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków
D-P-S-I-R	model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”
EOG	Fundusze norweskie i Europejskiego Obszaru Gospodarczego
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główne zbiorniki wód podziemnych
JST	jednostka samorządu terytorialnego
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	jednolita część wód podziemnych
L_{AeqD}	poziom równoważny hałasu dla pory dziennej (godz. 6:00 – 22:00)
L_{AeqN}	poziom równoważny hałasu dla pory nocnej (godz. 22:00 – 6:00)
L_N	długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony

Skrót	Rozwinięcie
	w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00)
L_{DWN}	długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00)
MPA	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu
Mpzp	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	odnawialne źródła energii
PEM	pole elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PM₁₀	pył zawieszony o granulacji do 10 µm
PM_{2,5}	pył zawieszony o granulacji do 2,5 µm
POP	Program ochrony powietrza
POŚ	Program ochrony środowiska
POŚPH	Program Ochrony Środowiska przed Hałasem
ppk	punkt pomiarowo-kontrolny

Skrót	Rozwinięcie
PSP	Państwowa Straż Pożarna w Jeleniej Górze
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
SWOT	technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, okazje i Threats – zagrożenia)
UE	Unia Europejska
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
WSSO	Wspólny System Segregacji Odpadów

Spis treści

<i>SPIS SKRÓTÓW WYKORZYSTANYCH W DOKUMENCIE</i>	2
1. WSTĘP	8
1.1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	8
1.2. METODYKA OPRACOWANIA.....	8
1.3. STRUKTURA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU.....	9
1.4. UWARUNKOWANIA PRAWNE.....	10
1.5. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	11
2. STRESZCZENIE W NIESPECJALISTYCZNYM DOSTĘPNYM JĘZYKU	13
3. OPIS OBSZARU OBJĘTEGO POŚ	16
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA MIASTA JELENIA GÓRA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH 17	
4.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	17
4.1.1. KLIMAT	17
4.1.2. JAKOŚĆ POWIETRZA	20
4.1.2.1. UCHWAŁA ANTYSMOGOWA	38
4.1.3. ANALIZA SWOT	39
4.1.4. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE	40
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY	42
4.2.1. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM.....	46
4.2.2. ANALIZA SWOT	49
4.2.3. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE	50
4.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	50

4.3.1.	ANALIZA SWOT.....	56
4.3.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE.....	57
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI.....	58
4.4.1.	ANALIZA SWOT.....	69
4.4.2.	ZAGROŻENIA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE.....	70
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	70
4.5.1.	ANALIZA SWOT.....	74
4.5.2.	ZAGROŻENIA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE.....	75
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	75
4.6.1.	ANALIZA SWOT.....	78
4.6.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE.....	78
4.7.	GLEBY.....	79
4.7.1.	ANALIZA SWOT.....	82
4.7.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE.....	83
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	84
4.8.1.	ANALIZA SWOT.....	91
4.8.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE.....	92
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE.....	93
4.9.1.	ANALIZA SWOT.....	115
4.9.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE.....	117
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	118
4.10.1.	ANALIZA SWOT.....	120

4.10.2.	ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE	121
5.	DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ JAKOŚCI ŚRODOWISKA W OSTATNICH LATACH.....	121
6.	ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY ŚRODOWISKOWE.....	127
5.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	129
5.1.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	129
5.1.1.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI	129
5.1.2.	HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY	133
6.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU AKTUALIZACJI OCHRONY ŚRODOWISKA	156
6.1.	ZARZĄDZANIE POŚ.....	156
6.2.	MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	156
6.3.	INTERESARIUSZE POŚ	160
6.4.	PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ZAŁOŻEŃ POŚ.....	162
6.4.1.	ŚRODKI ZAGRANICZNE, W TYM UNIJNE	162
6.4.2.	ŚRODKI NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	167
6.4.3.	ŚRODKI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	169
SPIS TABEL.....		170
SPIS RYSUNKÓW		172
SPIS WYKRESÓW		173
LITERATURA (OPRACOWANIA, RAPORTY, STRONY INTERNETOWE).....		174

1. WSTĘP

1.1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie, z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska na szczeblu danej JST.

Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przyczyni się do zrównoważonego rozwoju miasta Jelenia Góra uwzględniając pierwszorzędnie kwestie związane z ochroną środowiska.

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie miasta, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

Dotychczasowy Program ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 przyjęty został uchwałą nr 412.XLIII.2021 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 17 listopada 2021 r. Przedmiotowy dokument stanowi kontynuację ww. Programu na kolejne lata.

1.2. METODYKA OPRACOWANIA

Metodyka opracowania Programu polegała na:

- zebraniu materiałów źródłowych niezbędnych do opracowania Programu, na podstawie których dokonano oceny aktualnego stanu miasta,
- określeniu celów i kierunków wynikających ze zdiagnozowanych problemów i zagrożeń,
- sformułowaniu zadań oraz wskazaniu jednostek odpowiedzialnych za ich realizację z podziałem na zadania własne oraz zadania monitorowane,
- wskazaniu wskaźników monitorowania realizacji Programu,
- wskazaniu możliwych źródeł finansowania,
- opracowaniu systemu realizacji Programu.

Źródłem informacji, które wykorzystano do przygotowania Programu były m.in. dane pochodzące z dokumentów udostępnianych przez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się ochroną środowiska, np. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Regionalna Dyrekcja Ochrony

Środowiska we Wrocławiu, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, dane statystyczne opracowywane przez Główny Urząd Statystyczny, dane pozyskane z Urzędu Miasta Jelenia Góra. Do opisu stanu środowiska wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane, w głównej mierze określające stan na rok 2024. Szereg informacji pozyskano także od jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Jelenia Góra oraz spółek funkcjonujących na terenie miasta.

Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także, jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

1.3. STRUKTURA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. podzielony jest na dwie części. Pierwsza z nich to ocena stanu środowiska, gdzie na podstawie analizy dostępnych materiałów źródłowych, danych statystycznych, wyników monitoringu poszczególnych komponentów środowiska oraz analizy sektorów działalności społeczno-gospodarczej, zidentyfikowano i podsumowano za pomocą analiz SWOT najważniejsze wyzwania w ramach polityki ochrony środowiska na najbliższe 4 lata:

Komponenty środowiska analizowane w POŚ:

- ochrona klimatu i jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Dla każdego komponentu środowiska wskazano możliwe zagrożenia. Odniesiono się także do kwestii zmian klimatu i adaptacji do zmian klimatu oraz prowadzonych działań edukacyjnych.

Druga część opracowania przedstawia cele i wskaźniki ich realizacji, kierunki interwencji oraz zadania i źródła ich finansowania, a także zasady wdrażania i monitoringu realizacji przedmiotowego opracowania.

Niniejszy dokument ma formułę otwartą co oznacza, że jest cyklicznie monitorowany i aktualizowany. Należy jednakże podkreślić, iż program ochrony środowiska nie jest aktem prawa miejscowego, zatem zaplanowane w nim zadania nie są obligatoryjnie wymagane do realizacji, a wyznaczone cele i kierunki działań powinny być traktowane jako wytyczne do określania zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych na kolejne lata. Ponadto harmonogram finansowy realizacji poszczególnych działań zawiera planowane koszty ich realizacji, co nie jest jednoznaczne z ich zabezpieczeniem finansowym i podlega modyfikacji.

1.4. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowany dokument jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią art. wymienione poniżej ustawy oraz akty wykonawcze tych ustaw:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647, ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112, ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478, ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2025 poz. 567, ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 82),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1087, ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. 2024 poz. 757, ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1290, ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1587, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2025 poz. 733),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1130, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2187, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (t.j. Dz.U. 2024 poz. 927, ze zm.),

- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 425, ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 122, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a w szczególności art. 69 (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1270, ze zm.),
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ek zarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. 2011 nr 178 poz. 1060) z 2019 r. (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2013, ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1289, ze zm.),
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. 2024 poz. 1446, ze zm.).

1.5. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Program Ochrony Środowiska Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. został opracowany w oparciu o założenia wynikające z dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, w szczególności z następującymi dokumentami:

- strategicznymi:
 - Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
 - Krajową Politykę Miejską 2030,
 - Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
 - Strategią Produktywności 2030,
 - Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS),
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
 - Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
 - Strategią rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
 - Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Polityką energetyczną Polski do 2040 roku,
- sektorowymi:
 - Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - Aktualizacją Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 roku (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.),
 - Narodowym Programem Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej,
 - Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,

- Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry,
- Planem przeciwdziałania skutkom suszy,
- IV Aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowym planem gospodarki odpadami 2028,
- Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
- Długoterminową strategią renowacji budynków,
- Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy,
- Programem ograniczania niskiej emisji,
- programowymi:
 - Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029,
 - Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028,
 - Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
 - Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
 - Programem Ochrony Powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych,
 - Programem ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa dolnośląskiego,
 - Planem Adaptacji do Zmian Klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej,
 - Strategią Rozwoju Miasta Jelenia Góra na lata 2024-2034,
 - Strategią Rozwoju Elektromobilności dla Miasta Jelenia Góra na lata 2020-2036,
 - Aktualizacją projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Jelenia Góra,
 - Programem usuwania azbestu dla Jeleniej Góry do 2038 r.

Ochrona środowiska jest przedmiotem planów, programów i strategii na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Najważniejsze cele i kierunki interwencji w zakresie problemów środowiskowych, wymienionych wyżej dokumentów, przedstawiają poniższe podrozdziały.

2. STRESZCZENIE W NIESPECJALISTYCZNYM DOSTĘPNYM JĘZYKU

Program Ochrony Środowiska Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. stanowi kontynuację polityki środowiskowej uwzględnionej w poprzednich programach ochrony środowiska.

W Programie uwzględniono wymogi „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, w szczególności w zakresie problematyki nasilających się zmian klimatycznych oraz wyznaczania kierunków adaptacji do zmian klimatu.

Program zawiera część diagnostyczną, przedstawiającą aktualny stan jakości środowiska (najczęściej w odniesieniu do roku 2024) oraz część programową, w której wyznaczono działania do realizacji dla najbliższe cztery lata (działania własne Urzędu Miasta oraz działania monitorowane).

Ocena stanu środowiska na terenie Jeleniej Góry została wykonana na oparciu o analizę 10 komponentów środowiska: ochrony klimatu i jakości powietrza, klimatu akustycznego, pól elektromagnetycznych, gospodarki wodami, gospodarki wodno – ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Opis każdego z komponentów składa się z analizy stanu aktualnego środowiska, identyfikacji problemów i zagrożeń oraz szans, które występują w danym obszarze, wyznaczeniu kierunków działań zmierzających do poprawy stanu danego komponentu. W każdym komponentcie odniesiono się także do kwestii adaptacji do zmian klimatu.

Na terenie Jeleniej Góry należy realizować działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Jednym z pierwszych impulsów jest konieczność opracowania Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu, w którym w szczegółowy sposób zostaną określone kierunki działań i inwestycje na najbliższe lata.

Analiza stanu jakości środowiska na przestrzeni ostatnich lat (głównie 2020-2024) pozwoliła na stwierdzenie poprawy jakości środowiska w ostatnich latach na terenie miasta Jelenia Góra. W analizowanych latach 2021-2024 na terenie Jeleniej Góry odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu. Na przestrzeni ostatnich lat w punktach pomiarowych na terenie miasta odnotowywane są spadki stężeń średniorocznych pyłów PM10 i PM2.5. W ostatnich latach realizowane są na szeroką skalę projekty związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej (m.in. dotyczące ograniczenia niskiej emisji, rozwoju odnawialnych źródeł energii czy zmniejszeniem emisji komunikacyjnej).

W odniesieniu do klimatu akustycznego wskazano występujące problemy związane z emisją hałasu, głównie drogowego, w związku z obciążeniem komunikacyjnym miasta. W analizowanych latach realizowano dynamicznie działania związane z rozwojem i ulepszeniem komunikacji publicznej czy polepszaniem jakości dróg. Przeprowadzone pomiary hałasu komunikacyjnego wskazały na występowanie niewielkich przekroczeń poziomów dopuszczalnych hałasu. Ponadto w 2022 roku wykonana została strategiczna mapa hałasu dla głównych dróg na terenie miasta Jelenia Góra. W ramach opracowania wskazano na liczbę mieszkańców zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu, która stanowi niewielki odsetek mieszkańców miasta. Udział hałasu przemysłowego i kolejowego oceniono jako niewielki.

W zakresie pól elektromagnetycznych nie występują przekroczenia wartości dopuszczalnych. Ostatnie pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie Jeleniej Góry były prowadzone w 2023 roku w trzech lokalizacjach. W tym obszarze zalecane jest jedynie regularne monitorowanie jego poziomów, aby reagować na ewentualne potencjalne przekroczenia.

Głównymi problemami w zakresie gospodarowania wodami jest przede wszystkim wpływ działalności człowieka na wody powierzchniowe, co skutkuje ich niezadowalającą jakością. Stan wód podziemnych oceniono jako dobry. Na terenie miasta należy realizować działania związane z retencją wód. W zakresie gospodarki wodno-ściekowej postawiono nacisk na budowę infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym budowę wodociągów, kanalizacji sanitarnej.

Ostatnim obszarem interwencji były zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi. Na terenie miasta brak jest zakładów zagrożonych dużym bądź zwiększonym ryzykiem awarii przemysłowej. Potencjalne źródło awarii przemysłowej na terenie miasta stanowić może transport materiałów niebezpiecznych. W ostatnich latach (2024) na terenie miasta Jelenia Góra wystąpiła powódź, której przebieg i skutki opisano w przedmiotowym dokumencie.

W celu poprawy jakości środowiska na terenie miasta Jelenia Góra wyznaczone zostały cele dla poszczególnych komponentów środowiska:

- Poprawa jakości powietrza wraz ze wzrostem efektywności energetycznej
- Zapewnienie dobrego klimatu akustycznego na terenie miasta
- Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym
- Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jednolitych wód powierzchniowych i podziemnych występujących w granicach miasta
- Rozwój infrastruktury wodno – ściekowej celem poprawy jakości wód w granicach miasta
- Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż

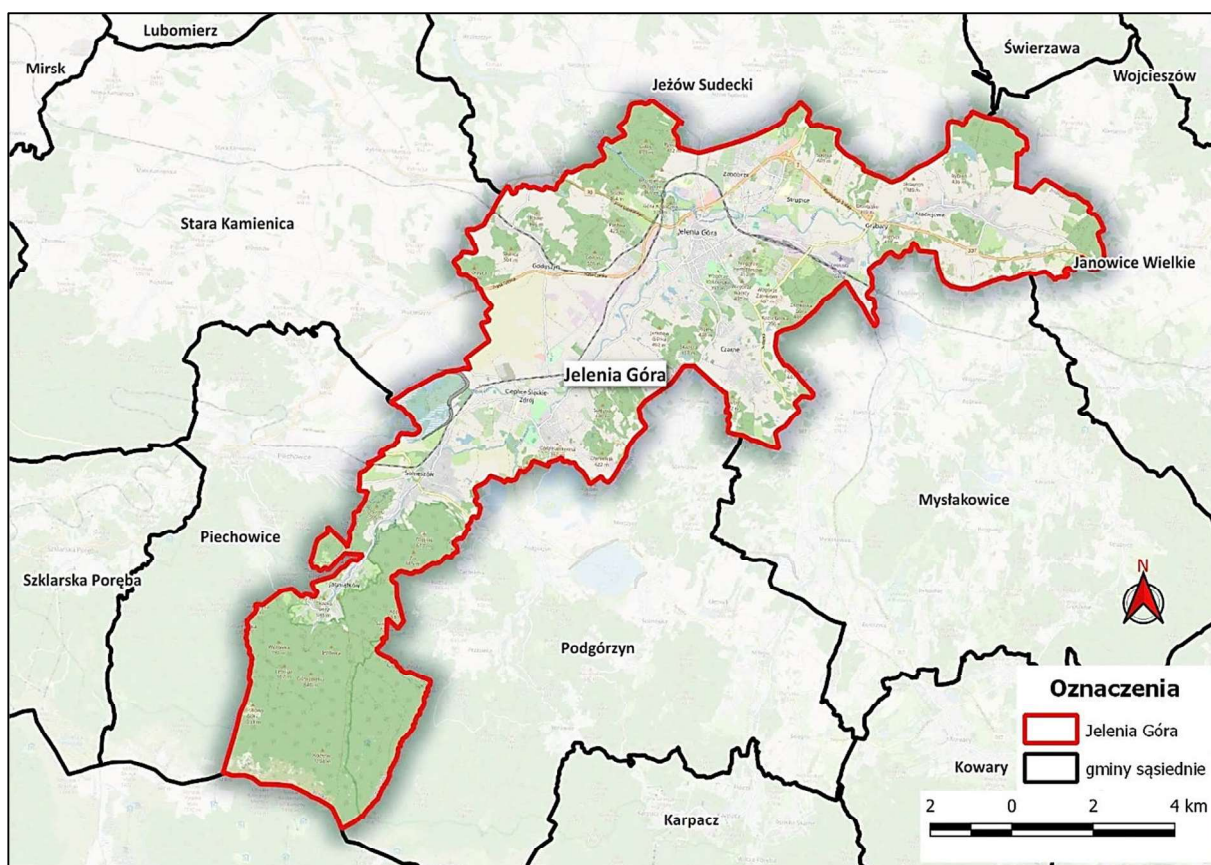
- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb
- Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi
- Ochrona środowiska i zdrowia ludzi przed wyrobami zawierającymi azbest
- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi
- Zwiększenie powierzchni, modernizacja i ochrona przed degradacją miejskich terenów zieleni
- Ochrona obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych
- Ochrona różnorodności biologicznej
- Minimalizacja skutków zdarzeń o znamionach poważnej awarii lub nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

Warunkiem wdrożenia zapisów POŚ jest pozyskanie środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Większość środków pochodzić będzie z budżetu miasta. Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły również z funduszy ekologicznych tj. WFOŚiGW oraz NFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej. Niektóre inwestycje będą pokrywane ze środków własnych podmiotów gospodarczych i inwestorów prywatnych. Konstruując harmonogram rzeczowo-finansowy starano się uwzględnić efektywność kosztową tj. osiągnięcie najlepszego efektu ekologicznego jak najmniejszym kosztem.

3. OPIS OBSZARU OBJĘTEGO POŚ

Jelenia Góra - miasto na prawach powiatu - jest położone w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Od południowej strony graniczy z Czechami, a od pozostałych stron z gminami: Piechowice, Stara Kamienica, Jeżów Sudecki, Janowice Wielkie, Mysłakowice i Podgórzyn. W granicach miasta wyznaczono 43 obrębów ewidencyjnych.

Położenie miasta na tle gmin sąsiednich przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1. Położenie Jeleniej Góry względem granic sąsiednich gmin [14]

Jelenia Góra posiada wyraźnie zarysowaną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, która jest wyznaczona w oparciu o sieć dróg i linii kolejowych, układ rzek oraz istniejącą zabudowę i zagospodarowania terenu. Centralne położenie w kotlinie jeleniogórskiej oraz rozwinięte powiązania komunikacyjne pomagają miastu w pełnieniu funkcji związanych z realizacją wielu potrzeb społeczności lokalnej, między innymi w zakresie szkolnictwa, ochrony zdrowia, kultury, zaopatrzenia, dostępu do organów administracji i innych.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA MIASTA JELEŃ GÓRA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

4.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

4.1.1. KLIMAT

Zgodnie z opracowaną przez A. Schmucka regionalizacją klimatyczną Sudetów, Kotlina Jeleniogórska należy do regionu jeleniogórskiego, który z wyróżnionymi pięcioma piętrami klimatycznymi oprócz niej obejmuje otaczające ją grzbiety Karkonoszy, Gór Izerskich oraz Gór Kaczawskich. W Kotlinie Jeleniogórskiej zostały wyodrębnione następujące piętra klimatyczne:

- piętro ciepłe obejmujące podnóża Sudetów do wysokości 400 m n.p.m.,
- piętro umiarkowanie ciepłe obejmujące wyniesienia i zbocza gór na wysokości od 400 do 600 m n.p.m.

Pozostałe trzy piętra klimatyczne obejmują wyższe, niezamieszkałe już zbocza górskie: od 600 do 800 m n.p.m., od 800 do 1000 m n.p.m. oraz szczytowe partie Karkonoszy położone powyżej 1000 m n.p.m. Obszar opracowania zlokalizowany jest w mającej uzdrowiskowy charakter dzielnicy Cieplice. Jej klimat o bardzo dobrych warunkach bioklimatycznych sprzyja prowadzeniu m.in. klimatoterapii w ramach aeroterapii i kinezyterapii. Opisują go poniższe wartości:

- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca: +17,3 °C,
- średnia temperatura najchłodniejszego stycznia: -1,8 °C,
- średnia temperatura roczna: +7,6 °C,
- średnia roczna wielkość opadów atmosferycznych: 686 mm, z czego większość przypada w okresie letnim,
- średnia roczna prędkość wiatru: ok. 2,2 m/s,
- roczne usłonecznienie: 1693 godziny,
- dominacja wiatrów zachodnich.

Uchwałą nr 675.LXIX.2023 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 6 września 2023 r. w sprawie przyjęcia „Planu Adaptacji do Zmian Klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej” został przyjęty Plan Adaptacji do zmian klimatu obejmujący obszar m.in. miasta Jelenia Góra. W Planie uwzględniono podsumowanie ocen dla poszczególnych gmin, w tym m.in. dla miasta Jelenia Góra.

Dokument stanowi podstawę do podejmowania decyzji uwzględniających ryzyko związane z zagrożeniami klimatycznymi oraz wzmocnieniem odporności Miasta Jelenia Góra oraz pozostałych Miast, Gmin i Powiatów z obszaru Aglomeracji Jeleniogórskiej na skutki obserwowanych i prognozowanych zmian klimatu. Plan obejmuje zasięgiem 25 gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz powiat karkonoski, powiat lwówecki i powiat złotoryjski.

Zgodnie z zapisami ww. Planu miasto Jelenia Góra w bardzo wysokim stopniu narażone jest na koncentrację zanieczyszczeń powietrza, burze i silne wiatry, powodzie oraz podtopienia, a w stopniu wysokim również na susze. Szczególnie newralgicznym dla funkcjonowania sektorów zagrożeniem mogą się okazać podtopienia, które mają bardzo duży wpływ na aż siedem z nich. Są to: gospodarka ściekowa, zaopatrzenie w wodę, gospodarowanie wodami opadowymi, zabudowa i zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura i transport, leśnictwo oraz różnorodność biologiczna. Spośród nich bardzo wysoki priorytet do adaptacji przyznano jednak tylko zabudowie i zagospodarowaniu przestrzennemu. Niemniej pozostałym z wymienionych sektorów wskazano wysoki priorytet do adaptacji. Kolejnym istotnym dla Jeleniej Góry zagrożeniem może się okazać powódź, która ma bardzo duży wpływ na sześć sektorów. Są to: gospodarka ściekowa, zaopatrzenie w wodę, gospodarowanie wodami opadowymi, zabudowa i zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura i transport oraz leśnictwo. Z uwagi na niszczący potencjał wody zalewowej, bardzo wysoki priorytet adaptacji do tego zagrożenia przyznaje się każdemu z nich, za wyjątkiem leśnictwa, któremu przyznano priorytet wysoki. Bardzo duży wpływ na sześć sektorów mają w Jeleniej Górze również burze i silne wiatry. Są to: zabudowa i zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura i transport, leśnictwo, różnorodność biologiczna oraz turystyka. Każdemu z wymienionych sektorów przyznano wysoki priorytet adaptacji do tego zagrożenia. Bardzo duży wpływ koncentracji zanieczyszczeń powietrza wskazuje się dla trzech sektorów: zdrowia publicznego, leśnictwa oraz różnorodności biologicznej. Bardzo wysoki priorytet adaptacji przyznano pierwszemu z nich, a dwóm kolejnym – wysoki. Bardzo duży wpływ suszy wskazuje się dla dwóch sektorów – leśnictwa oraz różnorodności biologicznej. W obu przypadkach priorytet adaptacji do tego zagrożenia jest bardzo wysoki. W ogólnym ujęciu, w mieście Jelenia Góra powinno się zwrócić szczególną uwagę na dostosowanie sektorów: gospodarka ściekowa, zabudowa, transport, leśnictwo, energetyka oraz turystyka do zagrożeń wynikających ze zmian klimatu, z uwagi na bardzo wysoką wrażliwość tych sektorów na większość z analizowanych zagrożeń.

Poniżej przedstawiono ocenę ekspozycji na poszczególne wyznaczone zagrożenia klimatyczne.

Tabela 1. Ocena ekspozycji miasta Jelenie Góra na zdefiniowane zagrożenia [15]

Zagrożenia	Ocena ekspozycji na zagrożenie
Susze	wysokie narażenie
Koncentracja zanieczyszczeń powietrza	bardzo wysokie narażenie
Fale upałów	małe narażenie
Dni gorące	średnie narażenie
Burze i silne wiatry	bardzo wysokie narażenie
Powodzie	bardzo wysokie narażenie
Podtopienia	bardzo wysokie narażenie
Deszcze nawalne	średnie narażenie
Degradacja gleby	małe narażenie
Osuwiska	małe narażenie
Okresy bezopadowe	średnie narażenie

Do bardzo wysokich zagrożeń klimatycznych na terenie Jeleniej Góry zaliczono:

- koncentrację zanieczyszczeń powietrza,
- burze i silne wiatry,
- powodzie
- podtopienia.

Warto dodać, że ustawą z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw wprowadzono (dla miast o liczbie mieszkańców powyżej równej lub wyższej niż 20 000) obowiązek opracowania „miejskiego planu adaptacji”, rozumianego jako „dokument o charakterze strategiczno-wdrożeniowym obejmujący swoim zakresem obszar danego miasta, mający na celu zmniejszenie podatności miasta na zmiany klimatu, w tym poprawę zdolności przystosowania miasta do zmian klimatu”. Sprawozdania z jego realizacji powinny być przekazywane do Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego. Według art. 15 ust. 1 ww. ustawy, Rada Miejska Jeleniej Góry miała czas do 11 lutego 2025 r. na uznanie „Planu adaptacji do zmian klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej, Miasta Jeleniej Góry oraz powiatów i gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej” za miejski plan adaptacji. Uchwałą nr 149.XX.2025 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Jelenia Góra rozpoczęto prace nad dokumentem na poziomie lokalnym.

4.1.2. JAKOŚĆ POWIETRZA

Stan

Ze względu na rodzaj i zasięg wpływu źródła emisji substancji do powietrza dzieli się je na trzy podstawowe grupy:

- emisja komunalno-bytowa z ogrzewania mieszkań i domów – emisja powierzchniowa (mieszkalnictwo),
- emisja z przemysłu i energetyki – emisja punktowa (procesy produkcyjne, spalania w przemyśle, spalania w sektorze produkcji i transformacji energii),
- emisja z transportu drogowego – emisja liniowa,
- oraz emisja pozostała (spalanie w sektorze usług oraz rolnictwie i leśnictwie, wydobywanie i dystrybucja paliw kopalnianych, zastosowanie rozpuszczalników i innych produktów, inne pojazdy i urządzenia, zagospodarowanie odpadów, rolnictwo, inne źródła emisji).

Emisja powierzchniowa

Od 1 lipca 2021 r. każdy właściciel lub zarządca istniejącego budynku jest zobowiązany złożyć deklarację do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Dla nowo powstałych budynków termin ten wynosi 14 dni. Dzięki funkcjonowaniu CEEB miasto ma realną wiedzę na temat głównych zanieczyszczeń wpływających na emisję powierzchniową na terenie miasta np. przez stronę <https://zone.gunb.gov.pl/pl/deklaracja-ceeb>.

Realizowane działania na rzecz ograniczenia emisji powierzchniowej (wybrane działania)

Działalność kontrolna

W ramach działań prowadzonych w zakresie ochrony środowiska Straż Miejska w ostatnich latach prowadziła działania zmierzające do poprawy jakości powietrza wykorzystując posiadane narzędzia.

Liczba kontroli wykonanych w ostatnich latach:

- 2021 r. – 130,
- 2022 r. – 65,
- 2023 r. – 42,
- 2024 r. – 79.

Pomiary jakości powietrza

Na terenie Jeleniej Góry znajdują się dwie stacje pomiarowe Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:

- Stacja pomiarowa Jelenia Góra, ul. Sokoliki 6,

- Stacja pomiarowa Jelenia Góra, ul. Ogińskiego 6.

W ramach programu <https://esa.nask.pl/> 3 szkoły posiadają czujniki w lokalizacjach tj.:

- Technikum w Zespole Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze, ul. Obrońców Pokoju 10,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze, ul. Gimnazjalna,
- Technikum w Zespole Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej w Jeleniej Górze, ul. Leśna 5,

+ Prywatne czujniki w ramach <https://airly.org/pl/>

Emisja punktowa

W ostatnich latach poziom emisji zanieczyszczeń gazowych odnotowuje tendencję spadkową (od 2022 roku).

Tabela 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2019-2024 na terenie Jeleniej Góry [1]

Emisja zanieczyszczeń gazowych [t/rok]						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem [t/r]	86 261	85 303	97 749	89 227	58 733	51 191

Największy udział w emisji substancji gazowych miał dwutlenek węgla, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 3. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2019-2024 na terenie Jeleniej Góry w podziale na rodzaj substancji [1]

Rodzaj substancji [t/rok]	2019	2020	2021	2022	2023	2024
dwutlenek siarki	56	60	60	78	76	76
tlenki azotu	87	98	119	135	94	72
tlenek węgla	51	68	82	84	48	37
dwutlenek węgla	86 056	85 064	97 477	88 921	58 505	50 997

W analizowanych latach poziom emisji zanieczyszczeń pyłowych na terenie miasta z zakładów szczególnie uciążliwych wykazuje tendencję spadkową. Największy udział emisji z zakładów szczególnie uciążliwych ma emisja ze spalania paliw na terenie miasta.

Tabela 4. Emisja zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2019-2024 na terenie miasta Jelenia Góra [1]

Emisja zanieczyszczeń pyłowych						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem [t/r]	24	27	30	43	32	23
emisja ogółem na km ²	0,22	0,25	0,27	0,39	0,29	0,21

Wykaz podmiotów posiadających decyzję na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza na terenie miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wykaz podmiotów posiadających pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza [1]

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
1.	ECO Jelenia Góra Sp. z o.o. ul. Karola Miarki 46 58-500 Jelenia Góra	energetyczne spalanie paliw na terenie Elektrociepłowni Miasto	ul. Karola Miarki 31 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2017 z dn. 08.08.2017 r. znak: GK-O.6223.1.2017 zmiana: nr 1/2024 znak: z dn.: 29.10.2024 r. KS.6223.7.2024 Termin ważności pozwolenia – czas nieoznaczony	- Do dnia 31.12.2024 r. pył ogółem = 39,55 Mg/rok dwutlenek siarki (SO ₂) = 197,75 Mg/rok dwutlenek azotu (NO ₂) = 158,22 Mg/rok - Od dnia 1.01.2025 do dnia 31.12.2029 pył ogółem = 39,55 Mg/rok dwutlenek siarki (SO ₂) = 179,18 Mg/rok dwutlenek azotu (NO ₂) = 158,22 Mg/rok - Od dnia 01.01.2030 r. pył ogółem = 16,218 Mg/rok dwutlenek siarki (SO ₂) = 179,18 Mg/rok dwutlenek azotu (NO ₂) = 158,22 Mg/rok.
2.	JZO Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. L. Waryńskiego 12 58-500 Jelenia Góra	technologia - obróbka szkła optycznego	ul. L. Waryńskiego 12 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 2/2023 z dn. 08.03.2023 r., znak: KS.6225.2.2023 data ważności 08.03.2033 r.	Fenyl metanol = 0,3 Mg/rok Octan etylu = 0,25 Mg/rok Pył ogółem – 0,4722 [Mg / rok] Pył zawieszony PM ₁₀ – 0,1023 Pył zawieszony PM _{2,5} - 0,0506 Dwutlenek azotu NO ₂ - 0,3252 Węglowodory alifatyczne -1800 Czterochloroetylen - 0,2000Bar (pył) - 0,0114
3.	DOLFAMEX Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. Sobieskiego 51 58-500 Jelenia Góra	technologia - obróbka narzędzi	ul. Sobieskiego 51 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2016 z dn. 16.03.2016 r. znak: GK-O.6225.2.2016 data ważności 15.03.2026 r.	

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
4.	AUTO KACZMAREK Ryszard Kaczmarek w Jeleniej Górze ul. Makuszyńskiego 7 58-570 Jelenia Góra	technologia - kabina lakiernicza	ul. Makuszyńskiego 7 58-570 Jelenia Góra	Decyzja nr 4/2018 z dn. 06.11.2018 r. znak: GK-O.6225.5.2018 data ważności : 05.11.2028 r.	- octan butylu = 0,1007 Mg/rok - ksylen = 0,1007 Mg/rok - alkohol butylowy = 0,0057 Mg/rok - etylobenzen = 0,001482 Mg/rok - alkohol izobutylowy = 0,001482 Mg/rok - metyloizobutyloketon = 0,0527 Mg/rok - węglowodory aromatyczne = 0,0036 Mg/rok
5.	DWS Draexlmaier Wypożyczenie Wnętrz Samochodowych Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. Spółdzielczej 45 58-500 Jelenia Góra	technologia - obrabianie elementów i detali wnętrz samochodowych	ul. Spółdzielczej 45 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 2/2025 z dn. 07.07.2025 r. znak: KS.6225.1.2025 data ważności:28.03.2033 r.	- pył ogółem -0,534 - w tym pył do 2,5 µm - 0,534 - Ksylen - 2,551 - Styren - 0,02894 - Izocyjaniany -0,08097 Mg/rok
6.	Prokosta Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. Karola Miarki 42 58-500 Jelenia Góra	technologia - malowanie elementów stalowych	ul. Karola Miarki 42 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 2/2016 z dn. 18.04.2016 r. znak: GK-O.6225.3.2016 data ważności 17.04.2026 r.	Lotne związki organiczne (LZO) z procesu malowania i suszenia elementów stalowych podczas normalnej pracy instalacji: LZO = 5,6745 Mg/rok
7.	Jelenia Plast Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. Spółdzielcza 47 58-500 Jelenia Góra	energetyczne spalanie paliw do celów technologicznych (wytworzenie wyrobów z polietylenu)	ul. Karola Miarki 62 58-500 Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2023 z dn. 17.02.2023 r. znak: KS.6225.1.2023 data ważności 16. 20.2033 r.	- Emisja dopuszczalna substancji przy stosowaniu gazu ziemnego wysokometanowego GZ-50: - emisja z każdej z 4 maszyn rotacyjnych: dwutlenek azotu = 0,0262 kg/h Ea = 0,1716 Mg/rok - emisja roczna z całej instalacji przy stosowaniu gazu GZ-50: dwutlenek azotu = 0,6864 Mg/rok

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
8.	ZORKA Sp. z o.o. w Jeleniej Górze, ul. Dworcowa 19 58-560 Jelenia Góra	technologia - mechaniczna obróbka drewna + lakierowanie	Oddział D ul. Meblowa 5 w Jeleniej Górze	Decyzja nr 2/2015 z dn. 01.09.2015 r. znak: GK-O.6225.4.2015 data ważności 31.08.2025 r.	Oddział D Emisja roczna w [Mg/rok] Pył ogółem - 0,135 Pył PM10 - 0,135 Pył PM2,5 - 0,068 Węglowodory aromatyczne (benzyna ciężka - 0,266 Octan butylu - 0,062 Aceton - 0,197 Pył ogółem (nie podlegający pod standardy emisji) CAS : (-) - 0,027 Pył PM10 (nie podlegający pod standardy emisji) CAS : (-) 0,027 Pył PM2,5 (nie podlegający pod standardy emisji) CAS : (-) 0,0125 Octan butylu CAS : 123-86-4 - 0,024 Aceton CAS : 67-64-1 - 0,498 Emisja ogółem LZO jako nienormowane substancje z instalacji -emitor - 4,605 Emisja LZO z Zakładu ogółem 5,127 Mg/rok < 15,00 Mg/rok Emisja LZO ogółem w stosowanych materiałach malarskich z zakładu ZORKA Spółka z o.o. w Jeleniej Górze ul. Dworcowa 19 - jest poniżej 15 Mg/rok, emisje te nie podlegają pod standardy emisji dla procesów powlekania drewna z użyciem LZO.
9.	ZORKA Sp. z o.o	Lotne związki organiczne (LZO)	Dworcowa 19 58-560 Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2020 z dn. 05.11.2020 r. znak: GO.6225.2.2020 data ważności 04.11.2030 r.	

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
10.	Valmet Technologies and Services S.A. z siedzibą przy ulicy Fabrycznej 1 w Jeleniej Górze	W skład instalacji wchodzi: przygotowania (mieszania) farb – farba podkładowa i powierzchniowa (hala nr H6); śrutowania stali węglowej („czarnej”) (hala nr H1); śrutownia stali kwasoodpornej („kwaśnej”) (hala nr H1); trawienia i pasywacji stali kwasoodpornej (hala nr H5).	ul. Fabryczna 1 58-560 Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2025 z dnia 14.01.2025 r. znak: KS.6225.3.2012 data ważności 14.01.2035 r.	Nazwa zanieczyszczenia Emisja roczna Mg/ rok pył ogółem 0,0504 w tym pył do 2,5 µm 0,0252 w tym pył do 10 µm 0,0504 tlenki azotu jako NO ₂ 0,00001555 ksylen 0,00003008 kwas siarkowy (VI) 0,00000518 toluen 0,000265 aceton 0,0000746 węglowodory aromatyczne 0,00000258 etylobenzen 0,00000104 octan etylu 0,000076 węglowodory alifatyczne 0,00002257
11.	Pani Joanna Pieńkos-Patalas i Pan Michał Rataj wspólnicy spółki cywilnej Zakład Usług Pogrzebowych „Anubis” ul. Wiejska 4b, 58-506 Jelenia Góra	instalacja pieca kremacyjnego zlokalizowanego w budynku krematorium	przy ulicy Sudeckiej w Jeleniej Górze na terenie działek nr: 80/2; 80/3; 80/4, AM-4, obręb: 0042,42	Decyzja nr 4/2015 z dnia 12.10.2015 r. znak: GK-O.6225.5.2015 data ważności 11.10.2025 r.	E dwutlenk azotu (NO ₂) = 0,3924 Mg/rok E niklu (Ni) = 0,002207 Mg/rok
12.	Pani Joanna Pieńkos-Patalas i Pan Michał Rataj wspólnicy spółki cywilnej Zakład Usług Pogrzebowych „Anubis” ul. Wiejska 4b, 58-506 Jelenia Góra	instalacja pieca kremacyjnego	ul. Jagiellońska 26 w Jeleniej Górze na działce nr: 31/7 AM-1 obręb: 0005 Cieplice -V,	Decyzja nr 5/2015 z dnia 26.11.2015 r. znak: GK-O.6225.3.2015 data ważności 25.11.2025 r.	dwutlenek azotu NO ₂ - 0,218 [kg/h] dwutlenek azotu NO ₂ - 0,3924 [Mg/rok]

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
13.	SIMET S.A.	automaty do obróbki mechanicznej metali elektrodrażarki wanna hartownicza	Al. Jana Pawła II 33	Decyzja nr 1/2018 z dnia 10.07.2018 r. znak: GK-O.6225.2.2018 data ważności 09.07.2028 r.	Pył ogółem - 0,012 [Mg / rok] Pył zawieszony PM10 - 0,012 [Mg / rok] Pył zawieszony PM2,5 - 0,012 [Mg / rok]
14.	Energetyka Ciepła Opolszczyzny Spółki Akcyjnej z siedzibą w Opolu przy ul. Harcerskiej 15	ciepłownia K-1401 gazowa	Powstańców Śląskich w Jeleniej Górze, na działce o nr ewidencyjnym: 151/4, obręb 0019, AM 2	Decyzja nr 1/2019 z dnia 06.06.2019 r. znak: GO.6225.1.2019 data ważności 05.06.2029 r.	Pył - 0,192 [Mg / rok] Dwutlenek siarki - 1,346 [Mg / rok] Dwutlenek azotu - 5,769 [Mg / rok] Tlenek węgla - 0,720 [Mg / rok]
15.	PMPKONMET Wojewódzka 5	instalacja do wytwarzania elementów i detali ze stali konstrukcyjnych zwykłych i kwasoodpornych	Wojewódzka 5 działki nr 23, AM-8, obręb: 0002, Cieplice-II,	Decyzja nr 3/2019 z dnia 19.12.2019 r. znak: GO.6225.3.2019 data ważności 18.12.2029 r.	Ksylen - 0,295 Mg/rok 3,6-diazaoktano-1,8-diamina (Trójetylenoczteroamina) - 0,025 Mg/rok Ksylen - 0,240 Mg/rok Ksylen - 0,188 Mg/rok Octan butylu - 0,440 Mg/rok Ksylen -0,480 Mg/rok 2-Metylopropan-1-ol (Alkohol izobutyłowy) - 0,320 Mg/rok Toluen - 0,300 Mg/rok
16.	BT Topbeton Sp. z o.o.	Zbiorniki magazynowe na materiały sypkie o sumarycznej pojemności 200 m ³	ul. Spółdzielczej 35a Jelenia Góra	Decyzja nr 1/2022 z dnia 17.05.2022 r. znak: KS.6225.1.2022 data ważności 16.05.2032 r.	Pył ogółem - 0,0032 Pył zawieszony PM 10 - 0,0032 Pył zawieszony PM 2,5 - 0,001603

L.p.	Podmiot prowadzący instalację oraz adres siedziby	Rodzaj instalacji	Adres zakładu, na terenie którego prowadzona jest instalacja	Nr decyzji oraz data ważności decyzji	Emisja
17.	ULTIMA Sp. z o.o.	lakierowanie pojazdów	ul. Juliana Fałata 1 w Jelenia Góra	Decyzja nr 2/2022 z dnia 25.05.2022 r. znak: KS.6225.2.2022 data ważności 24.05.2032 r.	pył do 2,5 µm - 0,0225 alkohol metylowy - 0,0313 ksylen - 0,0419 styren - 0,0074 toluen - 0,0364 izocyjaniany - 0,0090 metyloizobutyloketon - 0,0238 octan butylu - 0,1041 octan metylu 0,0648
18.	ECO Kogeneracja Sp. z o.o.	instalacja - wysokosprawnego układu kogeneracyjnego	ul. Karola Miarki 31	Decyzja nr 3/2022 z dnia 15.07.2022 r. znak: KS.6225.3.2022 data ważności 14.07.2032 r.	Pył - 0,990 Mg/rok SO ₂ - 0,670 NO ₂ - 49,70 CO - 238,58

Emisja liniowa

Poza niską emisją na stan powietrza znacząco wpływa również emisja ze źródeł liniowych, co wynika bezpośrednio z faktu, że przez teren miasta przebiegają drogi tranzytowe, które charakteryzują się dużym natężeniem ruchu pojazdów, a tym samym są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Największy udział w emisji liniowej ma transport indywidualny. W związku z dużą kumulacją samochodów na stosunkowo małej powierzchni, ich udział w stężeniach jest znaczny w szczególności przy głównych ciągach komunikacyjnych.

W celu wprowadzenia ekologicznego transportu publicznego i zmniejszenia niskiej emisji, a tym samym poprawy jakości powietrza w Jeleniej Górze kontynuowano realizację zakupu autobusów elektrycznych i budowy infrastruktury ładowania w Jeleniej Górze. W 2024 r. dostarczono 20 sztuk fabrycznie nowych, elektrycznych autobusów miejskich niskopodłogowych, przeznaczonych do wykonywania przewozów w publicznej komunikacji miejskiej. W 2025 r. zakupiono kolejnych 5 sztuk w ramach programu „Zielony transport publiczny” Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ocena jakości powietrza na terenie Jeleniej Góry na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy – Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Zgodnie z ww. przepisami, na terenie województwa dolnośląskiego wydzielono 4 strefy oceny jakości powietrza. Miasto Jelenia Góra znajduje się w strefie dolnośląskiej.

Tabela 6. Zestawienie stref w województwie dolnośląskim w 2024 roku [2]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia ludzi [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL0201	aglomeracja wrocławska	aglomeracja	293	673 743	tak	nie
2	PL0202	miasto Legnica	miasto	56	91 948	tak	nie
3	PL0203	miasto Wałbrzych	miasto	85	100 294	tak	nie
4	PL0204	strefa dolnośląska	reszta województwa	19 513	2 013 286	tak	tak

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- poziom dopuszczalny oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- poziom celu długoterminowego oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza [2]

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ ,	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	tlenki azotu NOX -		dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza wynikające z *Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2024* z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego dla miasta Jelenia Góra przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wynikowe klasy dla strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia [2]

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
Strefa dolnośląska	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5
	A	A	C	A	A	A	C ¹	C	A	A	C	A1 ²

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2.

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskały klasę A

W roku 2024 na terenie Jeleniej Góry odnotowano przekroczenia średnioroczne poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Pył zawieszony PM10

Źródła pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu można podzielić na antropogeniczne i naturalne. Wśród antropogenicznych źródeł emisji wymienić należy:

- transport drogowy,
- przemysł i energetykę,
- indywidualne źródła ogrzewania (tj. spalanie paliw w sektorze komunalno - bytowym).

W obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021, poz. 845), dla pyłu PM10 określone zostały ponadto: poziom informowania (100 µg/m³) i poziom alarmowy (150 µg/m³) jako stężenia 24-godzinne.

Tabela 9. Normowane stężenia dla pyłu zawieszonego PM10

Okres uśredniania wyników	Poziom pyłu zawieszonego PM10	Dopuszczalna częstość przekraczania w roku kalendarzowym	Uwagi
24 godziny	dopuszczalny - 50 µg/m ³	35 razy	poziom określony ze względu na zdrowie ludzi
rok kalendarzowy	dopuszczalny - 40 µg/m ³		

24 godziny	informowania – 100 µg/m ³		pomiar automatyczny z zastosowaniem metod równoważnych - metody referencyjne
	alarmowy – 150 µg/m ³		

Wyniki pomiarów 24-godzinnych i średniorocznych stężeń pyłu PM10 prowadzonych przez Regionalny Wydział Monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w skład których wchodzi omawiane źródła dla lat 2021-2024 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wartości stężeń średniorocznych, liczby dni przekroczeń stężeń 24-godzinnych i stężeń maksymalnych pyłu PM10 w punktach pomiarowych na terenie Jeleniej Góry w latach 2021-2024 [3]

Wyniki pomiarów	2021	2022	2023	2024
stacja pomiarowa	Jelenia Góra, ul. Ogińskiego			
stężenie średnioroczne	23	22	18	19
maksymalne stężenie 24-godz.	47	41	31	33
liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. (50 µg/m ³)	33	20	11	15
stacja pomiarowa	Jelenia Góra, ul. Sokoliki			
stężenie średnioroczne	20	18	16	18
maksymalne stężenie 24-godz.	41	31	26	31
liczba dni z przekroczeniem normy 24-godz. (50 µg/m ³)	22	18	7	15

Wyniki wyżej zaprezentowanych pomiarów z ostatnich 4 lat wskazują na stopniowe obniżanie wartości stężeń pyłów PM10. W ostatnich latach odnotowano zarówno spadek stężeń średniorocznych, dobowych stężeń maksymalnych jak i liczby dni z przekroczeniem dobowym.

Pył zawieszony PM_{2,5}

Pył zawieszony PM_{2,5} emitowany jest jako zanieczyszczenie pierwotne oraz powstaje w dużej mierze jako zanieczyszczenie wtórne w wyniku przemian jego prekursorów: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, amoniaku i lotnych związków organicznych.

W analizowanych latach (2021-2024) nie odnotowano przekroczeń stężeń średniorocznych pyłów PM_{2,5} na terenie Jeleniej Góry. Ponadto obserwowana jest tendencja spadkowa stężeń na przestrzeni lat.

Tabela 11. Wartości stężeń średniorocznych pyłu PM_{2,5} w punkcie pomiarowym na terenie Jeleniej Góry w latach 2021-2024 [3]

Stacja pomiarowa	Pył zawieszony PM _{2,5} - stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
	2021	2022	2023	2024
Jelenia Góra, ul. Ogińskiego	20	18	14	14

Benzo(a)piren – B(a)P

Dla benzo(a)pirenu obowiązuje poziom docelowy jako wartość stężenia średniego rocznego $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Wynik $0,94 \text{ ng}/\text{m}^3$ (w zaokrągleniu $1 \text{ ng}/\text{m}^3$) nie przekracza poziomu docelowego. Zgodnie z obowiązującą (począwszy od oceny rocznej jakości powietrza za rok 2013) zasadą zaokrąglania wyników pomiarów zanieczyszczeń powietrza, w celu porównania danego parametru z wartością normatywną, przyjmuje się taką samą dokładność parametru, czyli liczbę miejsc po przecinku, z jaką zapisano odpowiednią wartość normatywną.

Pomiary stężenia B(a)P wykonywane przez Regionalny Wydział Monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzone były na stacji zlokalizowanej na ul. Sokoliki. Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu dla lat 2021-2024 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wartości stężeń średniorocznych B(a)P w punkcie pomiarowym na terenie Jeleniej Góry w latach 2021-2024 [3]

Stacja pomiarowa	B(a)P - stężenie średnioroczne [ng/m^3]			
	2021	2022	2023	2024
Jelenia Góra, ul. Sokoliki	4	2	1	2

W ostatnich latach na omawianym obszarze odnotowano przekroczenia średnioroczne benzo(a)pirenu (za wyjątkiem 2023 roku).

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr LVII/1201/23 z dnia 13 lipca 2023 r. przyjął aktualizację programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, zwany dalej POP. Zadaniem programu jest realizacja działań krótkoterminowych, mających na celu poprawę jakości powietrza.

W Aktualizacji Programu ochrony powietrza zaproponowano działania oparte o scenariusz bazowy oraz szczegółowy harmonogram działań mających na celu ograniczenie emisji pyłów zawieszonych, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu i arsenu zawartych w Programie uchwalonym w 2020 r.

Wykaz działań naprawczych zgodnie z zapisami Programu:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego (kod działania DsOeZn)

Podstawowym działaniem zmierzającym do obniżenia stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa dolnośląskiego jest ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu przez zmianę sposobu ogrzewania w lokalach ogrzewanych niskosprawnymi (bezklasowe, klasy 3 i 4) kotłami lub piecami na paliwo stałe. Realizacja działania DsOeZn musi się odbywać zgodnie z nakazami i zakazami obowiązujących na terenie województwa dolnośląskiego uchwał antysmogowych.

Liczba wskazanych kotłów do wymiany w ramach realizacji Programu dla Miasta Jelenia Góra:

- łącznie w latach 2021-2026 – 4 882 sztuki,
- Na rok, w latach 2021 – 2023 – 504 sztuki,
- Na rok, w latach 2024 i 2025 - 1 213 sztuk,
- w 2026 r. – 944.

Planowane efekty ekologiczne:

- PM₁₀ [Mg]

- łącznie w latach 2021-2026 - 285,2 Mg,
- Na rok, w latach 2021 – 2023 – 28,5 Mg,
- Na rok, w latach 2024 i 2025 - 71,3 Mg,
- w 2026 r. – 57,0 Mg.

- PM_{2.5} [Mg]

- łącznie w latach 2021-2026 - 239,6 Mg,
- Na rok, w latach 2021 – 2023 – 24,0 Mg,
- Na rok, w latach 2024 i 2025 – 59,9 Mg,

- w 2026 r. – 47,9 Mg.

- BaP [kg]

- łącznie w latach 2021-2026 - 106,7 kg,
- Na rok, w latach 2021 – 2023 – 10,7 kg,
- Na rok, w latach 2024 i 2025 – 26,7 kg,
- w 2026 r. – 21,3 kg.

- As [kg]

- łącznie w latach 2021-2026 – 36,2 kg,
- Na rok, w latach 2021 – 2023 – 3,6 kg,
- Na rok, w latach 2024 i 2025 – 9,0 kg,
- w 2026 r. – 7,2 kg.

Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji (obiektów, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe) w gminach, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe, a w których nie została ona do tej pory sporządzona (kod działania DsInZe) – odpowiedzialne wszystkie samorządy gminne strefy dolnośląskiej i samorząd gminny strefy miasto Wałbrzych

Do 30.12.2021 r. gminy miały przeprowadzić inwentaryzację na wszystkich zabudowanych obszarach nie objętych siecią centralnego ogrzewania. W ramach sprawozdania z realizacji działań z Programu ochrony powietrza samorządy gminne powinny były przekazać Zarządowi Województwa Dolnośląskiego wyniki inwentaryzacji. Działanie zostało zrealizowane przez Miasto.

Opracowanie harmonogramu rzeczowo-finansowego gwarantującego realizację działania DsOeZn i wdrażania uchwał antysmogowych (kod działania DsHrFi) – odpowiedzialne wszystkie samorządy gminne województwa dolnośląskiego.

W ramach sprawozdania z realizacji działań z Programu ochrony powietrza samorządy gminne były zobligowane do przekazania Zarządowi Województwa Dolnośląskiego harmonogramu rzeczowo-finansowego gwarantującego realizację działania DsOeZn i wdrażania uchwał antysmogowych do 31.03.2022 r. Działanie zostało zrealizowane przez Miasto.

Zwiększanie powierzchni zieleni w miastach (kod działania DsObZi) - odpowiedzialne wskazane w tabelach od 1-52 do 1-55 samorządy gminne.

Realizacja działania będzie odbywała się poprzez tworzenie zielonej infrastruktury, funkcyjnych obszarów zielonych, rewitalizację zieleni oraz wzbogacanie terenów zieleni (zagęszczanie, dosadzenia) w miastach województwa dolnośląskiego sprzyjających poprawie warunków mikroklimatycznych i powodujących poprawę wymiany ciepłej.

Działanie to ma wspomóc ograniczenie emisji zanieczyszczeń, poprzez ich pochłanianie i zatrzymywanie, a więc zarówno powiększanie terenów zielonych, jak i zwiększanie gęstości zieleni oraz jej rewitalizacja (czyli przywracanie funkcji biologicznych) będzie skutkowałą osiągnięciem efektu ekologicznego.

Wskaźniki realizacji, efekt ekologiczny i koszt działania – zwiększanie terenów zielonych w miastach strefy dolnośląskiej (kod działania DsObZi)

Zwiększenie powierzchni zieleni – planowane efekty:

- Rocznie [ha/rok] – 8,2,
- Łącznie w okresie 2021-2026 [ha] – 49,1.

Edukacja ekologiczna (kod działania DsEdEk)

Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych w instalacjach do tego nie przystosowanych (DsKoUa) - Odpowiedzialnymi za realizację działania są wszystkie samorządy gminne na terenie województwa dolnośląskiego w odniesieniu do osób fizycznych niebędących podmiotami korzystającymi ze środowiska.

Kontrola jest działaniem niezbędnym, polegającym na weryfikacji stopnia wdrażania uchwały antysmogowej (zestawienia stanu faktycznego ze stanem wymaganym), a także przestrzegania zakazów wprowadzonych tą uchwałą, wdrażania działań naprawczych z Programu oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów. Kontrola powinna dotyczyć w szczególności wykorzystywanego źródła ciepła lub stosowanego paliwa lub popiołów paleniskowych. Przeprowadzone kontrole mogą wpłynąć na dostosowanie użytkowanych systemów grzewczych do obowiązujących wymagań, a także na zmianę stosowanych paliw, co pośrednio przyczyni się do poprawy jakości powietrza w strefach województwa dolnośląskiego.

W tabeli poniżej podano liczbę kontroli, którą każda gmina jest zobowiązana wykonać. Ilość kontroli została uzależniona od ilości kotłów do wymiany w danej gminie.

Tabela 13. Minimalna liczba kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych do przeprowadzenia rocznie w zależności od gminy [16]

L.p.	Łączna liczba wymiany kotłów w roku w gminie*	Minimalna liczba kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych do przeprowadzenia w każdym roku obowiązywania Programu
1	Do 100	15
2	Od 101 do 200	20
3	Od 201 do 300	30
4	Od 301 do 600	50
5	od 601 do 1000	100
6	Powyżej 1001	150

* Łączna liczba wymiany kotłów w roku w gminie – należy zsumować w każdym roku ilość kotłów w zabudowie jednorodzinnej i ilość kotłów w zabudowie wielorodzinnej i do tej liczby odnosić ilość kontroli w danym roku

4.1.2.1. UCHWAŁA ANTYSMOGOWA

Celem podjęcia uchwał antysmogowych jest poprawa jakości powietrza w województwie dolnośląskim oraz ochrona zdrowia i życia ludzi poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Uchwały zakładają standaryzację stosowanych instalacji grzewczych (kotłów, pieców i kominków), a także paliw stałych (w szczególności węgla i drewna). Nowe regulacje prawne powinny przede wszystkim zapewnić obywatelom odpowiednie warunki życia, ochronę ich zdrowia oraz ograniczyć koszty społeczne związane ze skutkami zdrowotnymi zanieczyszczonego powietrza.

Wyodrębnienie miejscowości uzdrowiskowych, dla których przewiduje się bardziej restrykcyjne ograniczenia i zakazy w porównaniu z pozostałą częścią województwa, wynika ze specyficznych uwarunkowań środowiskowych oraz zagrożenia dla utraty ich statusów w przypadku niepotwierdzenia zapewnienia właściwości leczniczych klimatu.

Na terenie miasta obowiązują 2 uchwały antysmogowe:

- Uchwała NR XLI/1406/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze uzdrowisk w województwie dolnośląskim ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- Uchwała NR XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Uchwała antysmogowa dla uzdrowisk: Jelenia Góra – Cieplice, Duszniki-Zdrój, Jedlina-Zdrój, Polanica-Zdrój, Szczawno-Zdrój.

Postanowienia odnośnie paliw:

Od 1 lipca 2018 r. – wchodzi w życie zakaz stosowania:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów węglowych i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- węgla kamiennego w postaci sypek (miału) o uziarnieniu poniżej 3 mm,
- biomasy stałej (drewna) o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Postanowienia odnośnie instalacji grzewczych

- od 1 lipca 2018 r. nowo uruchamiane kotły mogą spalać tylko gaz lub lekki olej opałowy – zatem nie mogą być zasilane paliwami stałymi. Wyjątkiem są miejsca w strefie „C” ochrony

uzdrowiskowej, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej potwierdzony przez operatora sieci – tam dozwolone są kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu,

- od 1 lipca 2018 r. wszystkie kominki (użytkowane oraz nowe) nie będące podstawowym źródłem ciepła w lokalu i nie rozprowadzające ciepła (tzw. kominki „rekreacyjne”) muszą spełniać wymagania ekoprojektu. Te, które są podstawowym źródłem ciepła i rozprowadzają ciepło, traktowane są jak kocioł,
- od 1 lipca 2024 r. zakaz użytkowania instalacji na paliwa stałe, które nie spełniają minimum klasy 3 wg normy PN-EN 303-5:2012,
- od 1 lipca 2028 r. zakaz użytkowania wszelkich instalacji na paliwa stałe, za wyjątkiem: 1) miejsc w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, potwierdzony przez operatora sieci. Tam dozwolone są kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu. W przypadku zaistnienia możliwości technicznych pozwalających na podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej, kotły te mogą być eksploatowane przez okres nie dłuższy niż 15 lat od daty rozpoczęcia ich eksploatacji; 2) kominków „rekreacyjnych” – czyli takich, które nie są podstawowym źródłem ciepła w lokalu i nie rozprowadzają ciepła. Kominki „rekreacyjne” muszą jednak spełniać wymagania ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń. Należy jednocześnie pamiętać o obowiązku stosowania suchego drewna (>20% wilgotności), nawet jeśli kominek spełnia wymagania ekoprojektu.

4.1.3. ANALIZA SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Sukcesywna likwidacja starych, nieefektywnych kotłowni węglowych - Spadek udziału węgla jako nośnika energii w źródłach rozproszonych - Widoczny wzrost efektywności energetycznej obiektów użyteczności na przestrzeni ostatnich lat	- Ukształtowanie terenu sprzyjające występowaniu zjawiska inwersji termicznej - Występujące przekroczenia poziomu dopuszczalnego zanieczyszczeń powietrza - benzo(a)piren

- Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony powietrza i klimatu - Dywersyfikacja źródeł energii (energia biogazu, geotermalna, słoneczna)	
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa - Kontynuacja programu przyznawania dotacji wspierających zmianę sposobu ogrzewania na terenie całego miasta - Uruchomienie centralnej ewidencji emisyjności budynków, co wpłynie na realną wiedzę o niskiej emisji	- Wzrastające koszty inwestycyjne i eksploatacyjne technologii niskoemisyjnych mogące prowadzić do ubóstwa energetycznego - Niepewna sytuacja geopolityczna związana z dostępnością paliw, wpływająca na odsunięcie na dalszy plan kwestii związanych z ochroną powietrza

4.1.4. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Głównymi zagrożeniami wpływającymi na jakość powietrza na terenie Jeleniej Góry są:

- emisja komunalno – bytowa na terenie miasta powiązana z brakiem podejmowania działań przez mieszkańców na rzecz efektywności energetycznej, mimo dostępnych licznych programów pomocowych,
- zjawisko ubóstwa energetycznego,
- niewystarczająca liczba programów wspierających działania zmierzające do poprawy jakości powietrza.

Adaptacja do zmian klimatu

Działania związane z adaptacją do zmian klimatu na terenie miasta są ściśle powiązane z działaniami mającymi na celu poprawę jakości powietrza na terenie miasta i obejmują inwestycje związane z eliminacją źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi i zastępowania ich źródłami nisko lub

zero-emisyjnymi, a także zmniejszania zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą (efektywność energetyczna), zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii oraz zrównoważonej mobilności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne z zakresu ochrony powietrza są realizowane od wielu lat na terenie Jeleniej Góry, głównie w placówkach oświatowych. W kolejnych latach planuje się kontynuację działań edukacyjno – informacyjnych dotyczących poprawy jakości powietrza w mieście.

W 2024 roku kontynuowana była akcja edukacyjna pn. "Miej świadomość, kampania edukacyjno - informacyjna, dotycząca ochrony powietrza, przeznaczona dla mieszkańców Jeleniej Góry", dofinansowana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

10 sierpnia 2024 roku w Jeleniej Górze odbył się festyn „Akcja Segregacja”, który połączył edukację ekologiczną z dobrą zabawą. Wydział Transportu i Zarządzania Ruchem we współpracy z Miejskim Zakładem Komunikacyjnym sp. z o.o. zorganizował spotkanie informacyjno-edukacyjne, zachęcając mieszkańców do aktywnego korzystania z transportu zbiorowego. Była to doskonała okazja, by przekonać się, jak komfortowy i ekologiczny może być transport publiczny w Jeleniej Górze.

Od 16 do 22 września 2024 roku Miasto Jelenia Góra po raz kolejny wzięło udział w Europejskim Tygodniu Mobilności – wyjątkowym wydarzeniu promującym aktywny tryb życia oraz alternatywne formy transportu, które sprzyjają ochronie środowiska.

W dniu 21 września 2024 r. na placu przy pętli autobusowej na ul. Kiepurzy odbyło się spotkanie informacyjno-edukacyjne, gdzie mieszkańcy mogli dowiedzieć się, jak korzystać z miejskiej komunikacji. Przedstawiono schematy połączeń jeleniogórskiej komunikacji miejskiej, a dla najmłodszych przygotowano kreatywne zabawy – kolorowanki, rebusy o tematyce ekologicznego transportu oraz materiały promujące proekologiczne rozwiązania.

Kolejnym działaniem podczas Europejskiego Tygodnia Mobilności był Dzień bez Samochodu, który jak co roku przypada na 22 września. Tego dnia, pasażerowie mogli korzystać z miejskiej komunikacji całkowicie za darmo. To kolejna inicjatywa mająca na celu promowanie proekologicznych nawyków i wspólne dbanie o czystsze i zdrowsze otoczenie.

W trosce o czystsze powietrze w Jeleniej Górze, uruchomiono nową kampanię promującą ekologiczny/zeroemisyjny transport publiczny. Na wiatkach przystankowych mieszkańcy mogą zobaczyć plakaty, które zachęcają do zmiany codziennych nawyków transportowych i korzystania z usług Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego sp. z o.o. To kolejny ważny krok w dążeniu do ograniczenia emisji spalin oraz poprawy jakości powietrza w naszym mieście.

W ramach uruchomionego w 2021 r. punktu konsultacyjno-informacyjno-promocyjnego w ramach programu „Czyste powietrze” ułatwiającego mieszkańcom aplikowanie o środki w ramach programu przeprowadzono w 2024 r. kampanię radiową i spotkania z mieszkańcami.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W obszarze powietrza atmosferycznego konieczne jest zwrócenie uwagi na awarie w zakładach (w tym również poza terenem miasta) oraz inne nadzwyczajne zagrożenia środowiska będące efektem intensyfikacji zmian klimatycznych (wywołanych sztucznie poprzez antropopresję). Awarie mają najczęściej miejsce w zakładach przemysłowych, ale także w sieciach gospodarki komunalnej. Zagrożenia środowiska są związane głównie z niską emisją oraz przewożeniem materiałów niebezpiecznych.

4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY

Zagrożenia hałasem jako obszar interwencji ma szczególne znaczenie w warunkach miejskich, gdzie presja hałasu jest duża i ma istotny wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców. Stan środowiska w tym obszarze odzwierciedla klimat akustyczny, czyli całokształt zjawisk akustycznych na danym terenie, wywołanych hałasem pochodzącym z wielu różnych źródeł. Głównym czynnikiem sprawczym w warunkach miejskich jest transport kołowy. Hałas komunikacyjny, a także emitowany z innych źródeł, wpływa negatywnie na klimat akustyczny, powodując przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku (presja). Występowanie hałasu ma negatywny wpływ na samopoczucie i zdrowie mieszkańców a także na środowisko przyrodnicze. Działania zmierzające do rozwiązania problemu hałasu (reakcja) dotyczą zarówno planowania, opracowywania strategii i dokumentów jak i ich realizacji poprzez konkretne zadania inwestycyjne i organizacyjne. Ze względu na główne siły sprawcze rozwiązania problemu hałasu są ściśle powiązane z polityką mobilności i transportu. Dotyczą również innych obszarów, jak np. jakość powietrza. Podejmowane środki mają za zadanie modyfikację czynników sprawczych, redukcję presji, poprawę stanu i łagodzenie skutków występowania nadmiernego hałasu. Rozwój transportu, zwiększenie ilości pojazdów oraz rozbudowa sieci dróg generalnie zwiększają ryzyko przekraczania dopuszczalnych poziomów dźwięku, są jednak również nieuniknionym i ważnym elementem rozwoju miasta, dlatego rozwiązania problemu hałasu skupiają się na minimalizacji oddziaływań i skutków raczej niż na wyeliminowaniu czynników sprawczych. Niemniej jednak, właściwe zarządzanie, w postaci spójnej polityki transportowej i polityki mobilności znacząco przyczynia się do kształtowania pożądanego klimatu akustycznego również w środowisku miejskim.

Kryteria dopuszczalności hałasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112).

Zgodnie z definicją określoną w ustawie Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 poz 647 ze zm.), hałas to dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z poważniejszych zagrożeń wpływających na stan zdrowia człowieka i jego otoczenia. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka, m.in. zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB,
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB,
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB,
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

Stan

Hałas drogowy

Jelenia Góra z uwagi na strategiczne położenie w bezpośredniej granicy z Czechami oraz bliskiej granicy Niemiec (70 km) stanowi ważny ośrodek komunikacyjny. Prowadzą przez nią drogi komunikacyjne do: Wiednia (429 km), Berlina (303 km) i Pragi (156 km).

Układ drogowy tworzą drogi:

- trasa europejska:
 - E65 – łącząca miasto Malmö w Szwecji z południem Europy;
- krajowe:
 - nr 3¹ – przebiegająca w zachodniej części kraju przez województwa zachodniopomorskie, lubuskie i dolnośląskie, według danych Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze

¹ Zgodnie z zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, od 2 kwietnia 2025 r. odcinek dotychczasowej drogi krajowej nr 3 na trasie Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce – granica państwa zmienia swój numer na drogę krajową nr 5.

stanowi odcinek o długości 20,363 km z czego 6,776 km to odcinki drogi dwujezdniowej, w znacznej części stan drogi oceniany jest na dobry;

- wojewódzkie:
 - nr 365 – relacji Jelenia Góra – Świerzawa – Jawor;
 - nr 366 – relacji Piechowice – Jelenia Góra (Sobieszów) – Kowary;
 - nr 367 – relacji Jelenia Góra – Kowary – Kamienna Góra – Wałbrzych;
- powiatowe
- gminne

Wpływ na uciążliwość akustyczną dróg ma liczba poruszających się po drogach pojazdów. Z roku na rok liczba zarejestrowanych pojazdów zwiększa się.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych pojazdów na terenie Jeleniej Góry [1]

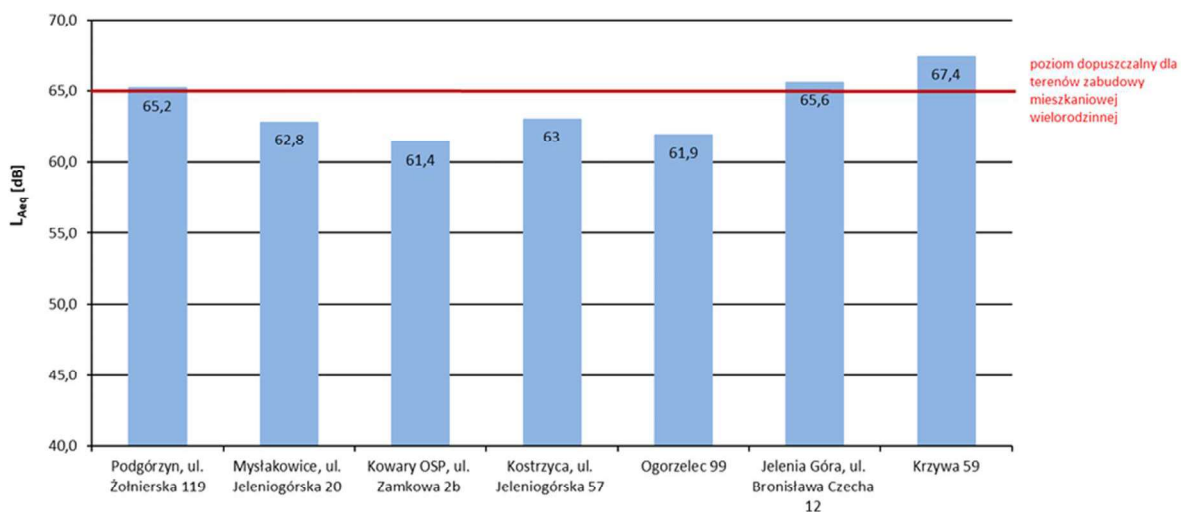
Nazwa wskaźnika	2020	2021	2022	2023
Samochody osobowe	51 713	52 901	53 973	54 982
Autobusy	377	380	398	420
Jednoślady (motocykle i motorowery)	2 344	2 446	2 530	2 626
Samochody ciężarowe	7 041	7 174	7 238	7 329
Ogółem	62 551	64 030	65 312	66 581

Ostatnie pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie Jeleniej Góry prowadzone były w 2022 roku. Głównym założeniem wykonanych pomiarów akustycznych było określenie warunków panujących w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych i uzyskanie informacji o uciążliwości akustycznej analizowanych tras i obiektów.

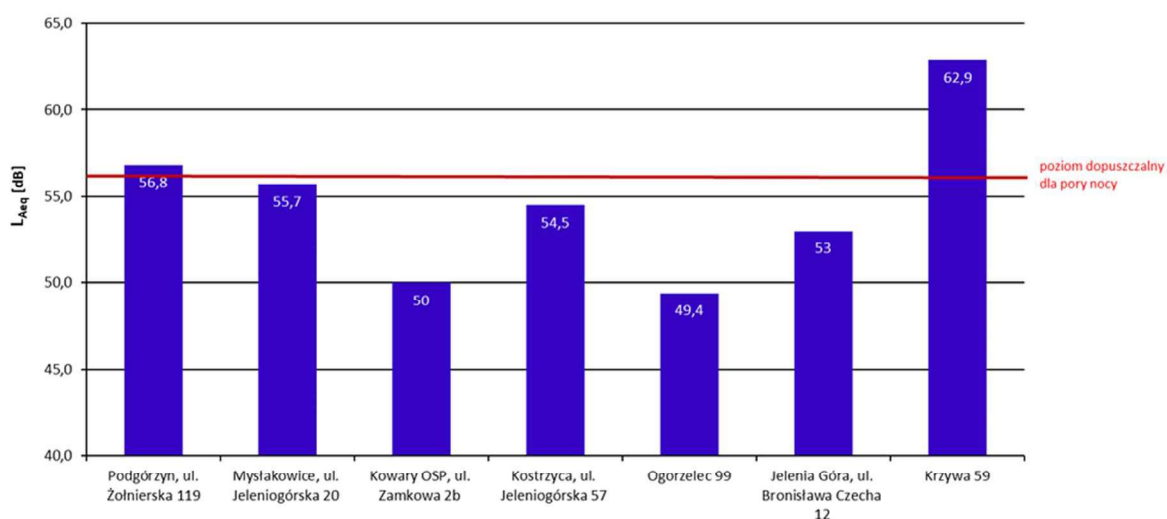
Tabela 15. Wyniki pomiaru hałasu drogowego w punkcie pomiarowo-kontrolnym w 2022 r. [4]

Lokalizacja punktów pomiarowych	Współrzędne geograficzne	LAeq [dB]		Natężenie ruchu ogółem [poj/h]		Natężenie ruchu ciężarowych [poj/h]	
		Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy
Jelenia Góra, ul. Bronisława Czecha 12 ¹	N: 50°50'34.0" E: 15°38'41.0"	65,6	53	246	15	9	0

1- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna lub zagrodowa

Wykres 1. Zestawienie wyników badań hałasu drogowego przeprowadzonych w wybranych punktach na terenie powiatu karkonoskiego, kamiennogórskiego, m. Jelenia Góra i powiecie legnickim w 2022 r. w porze dnia [4]

Wykres 2. Zestawienie wyników badań hałasu drogowego przeprowadzonych w wybranych punktach na terenie powiatu karkonoskiego, kamiennogórskiego i m. Jelenia Góra i powiecie legnickim w 2022 r. w porze nocy [4]

Przeprowadzone pomiary wskazały na niewielkie przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pory dziennej w punkcie pomiarowym w Jeleniej Górze. Warto nadmienić, iż przekroczenia poziomów dopuszczalnych wynosiły zaledwie 0,6 dB.

Hałas przemysłowy

Uciążliwość hałasu przemysłowego zależy od ilości źródeł powstawania, czasu pracy tych urządzeń/zakładów, stopnia wytłumienia oraz wartości normatywnej dopuszczalnego poziomu hałasu na danym terenie. Na hałas przemysłowy składają się wszelkie źródła dźwięku znajdujące się na terenie zakładu.

Rozróżniamy:

- hałas punktowy - źródła hałasu znajdują się na zewnątrz budynków, są to np. wentylatory, sprężarki i inne urządzenia umieszczone na otwartej przestrzeni;
- hałas wtórny - źródła hałasu znajdują się wewnątrz budynków (np. produkcyjnych), gdzie hałas emitowany przez maszyny i urządzenia dostaje się do środowiska przez ściany, strop, drzwi i okna;
- hałas dodatkowy - źródła hałasu znajdują się na zewnątrz budynków i są spowodowane przez obsługę transportową zakładów (transport kołowy) oraz prace dorywcze wykonywane poza budynkami zakładów (np. remonty).

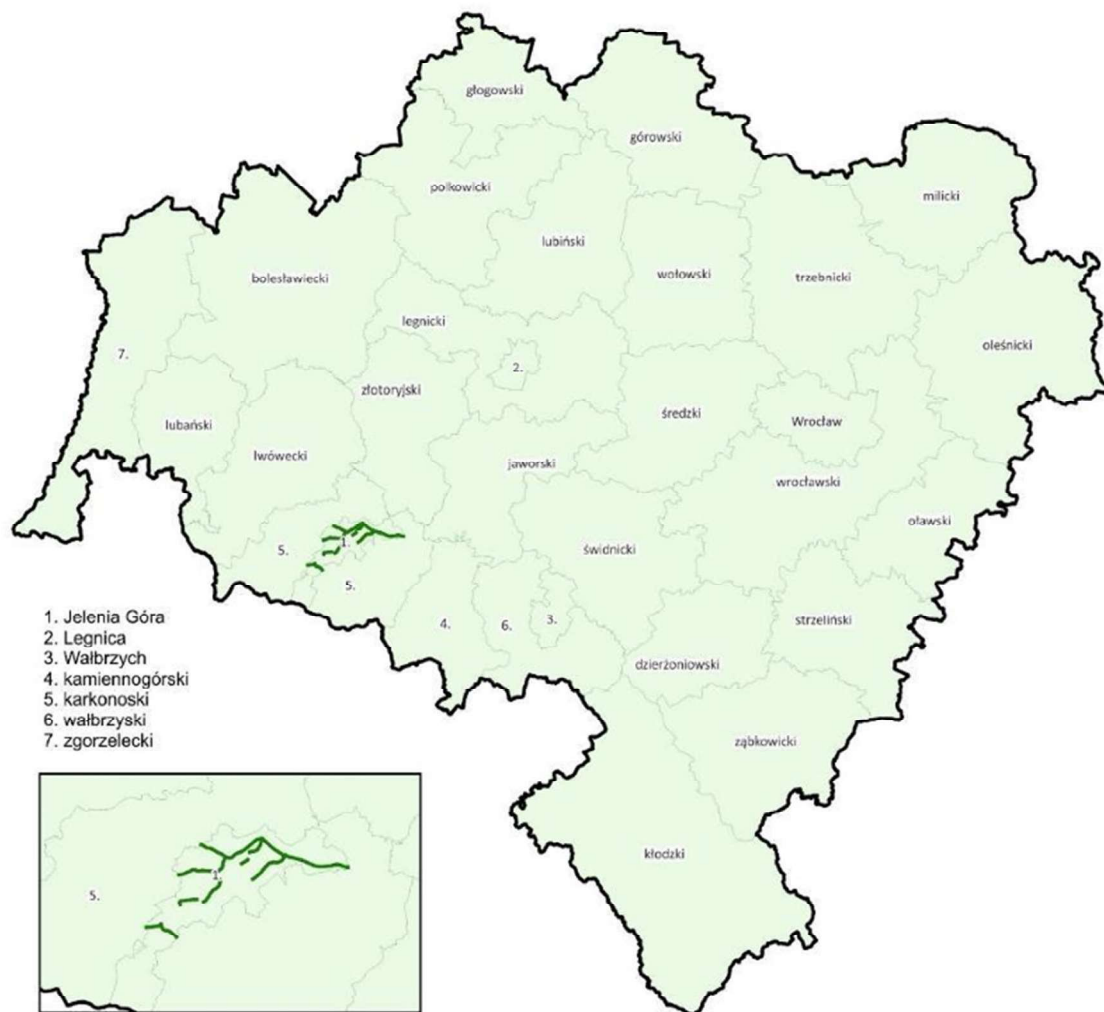
Na dzień opracowania przedmiotowego dokumentu 6 podmiotów posiada decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

4.2.1. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr IV/42/24 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2024 r. poz. 3745) przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego.

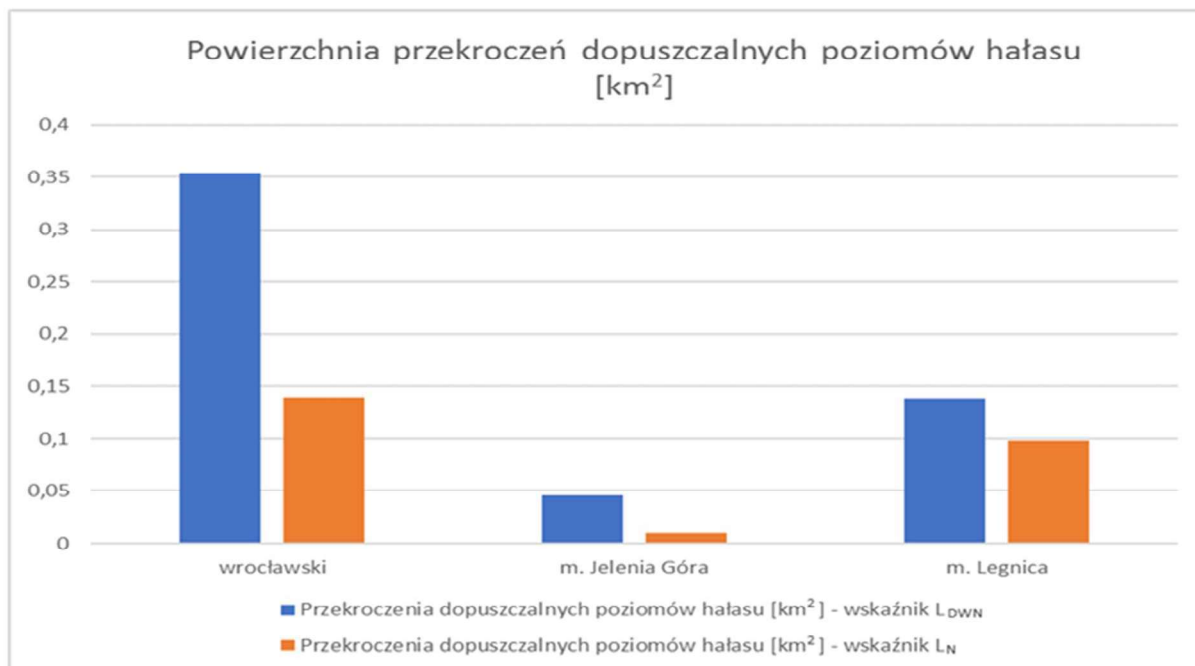
Podstawą merytoryczną opracowania była m.in. strategiczna mapa hałasu dla głównych dróg na terenie miasta Jelenia Góra.

Powierzchnia analizowanego obszaru objętego strategiczną mapą hałasu na terenie Jeleniej Góry wynosiła 109 km² i obejmowała 77 366 mieszkańców miasta.

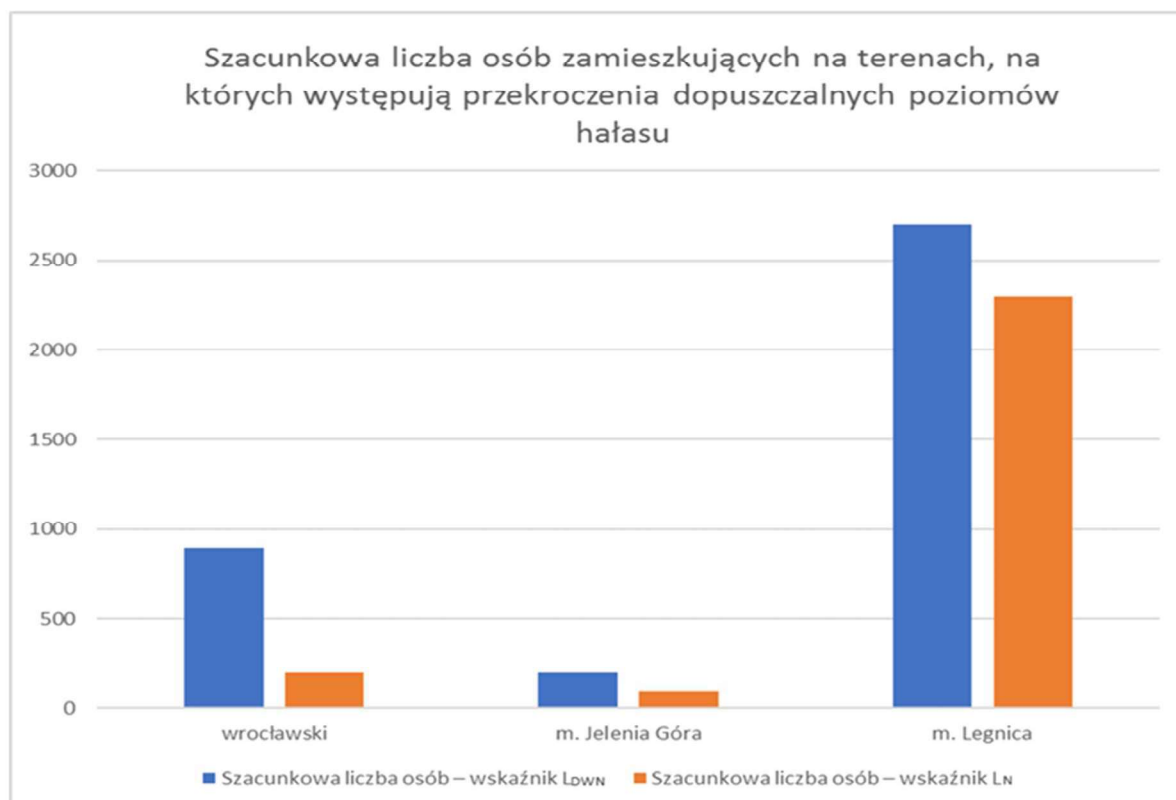

Rysunek 2. Odcinki dróg objęte zakresem opracowania SMH DG Jelenia Góra 2022 [11]

Zestawienie powierzchni przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu oraz liczby mieszkańców narażonych na przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu drogowego w województwie dolnośląskim dla dróg głównych w zarządzie Starosty Wrocławskiego, Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze oraz Zarządu Dróg Miejskich w Legnicy przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 3. Zestawienie powierzchni przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w podziale na powiaty dla dróg głównych w zarządzie Starosty Wrocławskiego, Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze oraz Zarządu Dróg Miejskich w Legnicy [11]

Wykres 4. Szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w podziale na powiaty dla dróg głównych w zarządzie Starosty Wrocławskiego, Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze oraz Zarządu Dróg Miejskich w Legnicy [11]

Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu, obliczona na podstawie danych ze strategicznych map hałasu:

- NHA,drogowy SMH – 836,
- NHSD,drogowy – 143,
- NIHD – 1.

Wyżej przedstawione dane wskazują iż na terenie Jeleniej Góry uciążliwość akustyczna nie jest znaczącym problemem. Liczba osób narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie klimatu akustycznego stanowi niewielki odsetek mieszkańców miasta.

4.2.2. ANALIZA SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Rozwijający się system komunikacji zbiorowej, zwiększająca się liczba autobusów elektrycznych - Niewielka liczba mieszkańców narażona na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu	- Wzrastająca corocznie liczba rejestrowanych pojazdów - Brak ciągłości infrastruktury rowerowej - Ograniczone możliwości techniczne wprowadzenia zabezpieczeń akustycznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia - Możliwość pozyskania środków finansowych z programów krajowych, regionalnych, przeznaczonych na rozwój komunikacji publicznej na terenie miasta - Rosnące zainteresowanie publiczną komunikacją zbiorową i popularyzacja komunikacji rowerowej	- Wzrost natężenia ruchu drogowego w wyniku wzrostu liczby pojazdów - Rozwój przemysłu wpływający na wzrost udziału hałasu przemysłowego

4.2.3. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Głównym czynnikiem mającym wpływ na poziom hałasu na terenie miasta Jelenia Góra jest hałas komunikacyjny, w mniejszym stopniu hałas przemysłowy. Do głównych problemów można zaliczyć:

- wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów na terenie miasta,
- ruch tranzytowy przebiegający przez teren miasta,
- zagrożenie związane ze wzrostem liczby zakładów przemysłowych.

Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie liczby urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie śródmiejskiej może powodować nadmierną emisję hałasu.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne typowo ukierunkowane na zagadnienia związane z ochroną środowiska akustycznego na terenie Jeleniej Góry nie były realizowane.

4.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie, zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w mieście, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,

- łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Zapisy wskazujące, że dany teren znajduje się w strefie technicznej (obszarze ograniczonego użytkowania) elektroenergetycznych linii napowietrznych wysokiego napięcia, stacji elektroenergetycznych itp., umieszczane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wraz z informacją, że na takich terenach obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów odrębnych, w tym dotyczące lokalizacji obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym i polami elektromagnetycznymi.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Stan

Miasto Jelenia Góra zasilane jest z sieci przesyłowej ze stacji elektroenergetycznej 220/110 kV Cieplice położonej na terenie Jeleniej Góry oraz poprzez linie 110 kV z oddalonej o kilkanaście kilometrów w kierunku wschodnim stacji elektroenergetycznej 220/ 110 kV Boguszów.

Na obszarze miasta Jelenia Góra znajdują się następujące elementy Krajowego Systemu Przesyłowego:

- Fragment linii o napięciu 220 kV pomiędzy stacjami elektroenergetycznymi SE Mikułowa - SE Cieplice.
- W granicach Miasta Jelenia Góra znajduje się odcinek linii o długości 2,38 km, fragment linii 220 kV pomiędzy stacjami elektroenergetycznymi SE Boguszów - SE Cieplice.

Jednym ze źródeł promieniowania niejonizującego na terenie miasta są stacje bazowe. Wykaz stacji bazowych w graniach miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Wykaz stacji bazowych na terenie Jeleniej Góry [12]

Lp.	Adres stacji	Operator
1.	Jelenia Góra, ul. Narciarska 6, 58-570 Jelenia Góra - Jagniątków 6	Polkomtel Sp. z o.o.
2.	Jelenia Góra, ul. Wczasowa 6	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
3.	Jelenia Góra, Zamek Chojnik	Polkomtel Sp. z o.o.
4.	Jelenia Góra, Karkonoska, dz. nr 27/1	P4 Sp. z o.o.
5.	Jelenia Góra, ul. Romera 8	Polkomtel Sp. z o.o.
6.	Jelenia Góra, Romera 4	Polkomtel Sp. z o.o.
7.	Jelenia Góra, PCK 23	P4 Sp. z o.o.
8.	Jelenia Góry, ul. Wolności 299	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
9.	Jelenia Góra, Cervi 14	Polkomtel Sp. z o.o.
10.	Jelenia Góra, Pl. Piastowski 18	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
11.	Jelenia Góra, ul. Lubańska 23	T-Mobile Polska S.A.
12.	Jelenia Góra, ul. Cieplicka 83	Polkomtel Sp. z o.o.
13.	Jelenia Góra, Dolnośląska 23, Dz. nr 68/2	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
14.	Cieplice Śląskie-Zdrój, Dolnośląska 21A, dz. nr 67	P4 Sp. z o.o.
15.	Jelenia Góra, Sadowa, 15	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
16.	Jelenia Góra, Wolności 189a, dz. nr 5/24	P4 Sp. z o.o.
17.	Jelenia Góra, ul. Wolności 179	Polkomtel Sp. z o.o.
18.	Jelenia Góra, Czarnoleska 2	T-Mobile Polska S.A.
19.	Jelenia Góra, ul. Karola Miarki 42	Polkomtel Sp. z o.o.

Lp.	Adres stacji	Operator
20.	Jelenia Góra, Karola Miarki 46	P4 Sp. z o.o.
21.	Jelenia Góra, ul. Karola Miarki 42	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
22.	Jelenia Góra, ul. Wyczółkowskiego 59	T-Mobile Polska S.A.
23.	Jelenia Góra, ul. Gustawa Morcinka 29	P4 Sp. z o.o.
24.	Jelenia Góra, ul. Żeromskiego 2	Polkomtel Sp. z o.o.
25.	Jelenia Góra, ul. Wyczółkowskiego 2	P4 Sp. z o.o.
26.	Jelenia Góra, ul. Okopowa 6a	T-Mobile Polska S.A.
27.	Jelenia Góra, ul. Sudecka 79	Polkomtel Sp. z o.o.
28.	Jelenia Góra, ul. Sudecka 42	Polkomtel Sp. z o.o.
29.	Jelenia Góra, ul. Sudecka 42	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
30.	Jelenia Góra, ul. Adama Mickiewicza 19a	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
31.	Jelenia Góra, ul. Wzgórze Kościuszki (baza LOK)	Polkomtel Sp. z o.o.
32.	Jelenia Góra, Wzgórze Kościuszki 6	P4 Sp. z o.o.
33.	Jelenia Góra, ul. Sudecka 51	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
34.	Jelenia Góra, ul. Marii Skłodowskiej Curie 12	T-Mobile Polska S.A.
35.	Jelenia Góra, pl. Niepodległości 1, dz. nr 437/3, obręb 0018	P4 Sp. z o.o.
36.	Jelenia Góra, ul. Druciana 2	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
37.	Jelenia Góra, pl. Ratuszowy 58	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
38.	Jelenia Góra, Pl. Kościelny 1-21	Polkomtel Sp. z o.o.

Lp.	Adres stacji	Operator
39.	Jelenia Góra, ul. Górna 10/11	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
40.	Jelenia Góra, ul. 1 Maja 27	T-Mobile Polska S.A.
41.	Jelenia Góra, ul. Pocztowa 9/10 9	Polkomtel Sp. z o.o.
42.	Jelenia Góra, ul. Jana Sobieskiego 56	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
43.	Jelenia Góra, ul. Podwale 25	Polkomtel Sp. z o.o.
44.	Jelenia Góra, ul. Podwale 22A	P4 Sp. z o.o.
45.	Jelenia Góra, ul. Mostowa 2	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
46.	Jelenia Góra, Al. Jana Pawła II 21	P4 Sp. z o.o.
47.	Jelenia Góra, Al. Jana Pawła II 21	Orange Polska S.A.
48.	Jelenia Góra, ul. 1 Maja 76	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
49.	Jelenia Góra, ul. Wiejska 29	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
50.	Jelenia Góra, ul. W. Pola 31 (dz. nr 228/1, obr. 0019-Jelenia Góra 2) 31	Polkomtel Sp. z o.o.
51.	Jelenia Góra, ul. Waryńskiego 10	P4 Sp. z o.o.
52.	Jelenia Góra, ul. Wincentego Pola 8	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
53.	Jelenia Góra, ul. Wincentego Pola 8	Polkomtel Sp. z o.o.
54.	Jelenia Góra, Jana Pawła II 33	P4 Sp. z o.o., Orange Polska S.A.
55.	Jelenia Góra, ul. Sygietyńskiego 8	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
56.	Jelenia Góra, Nosowskiego	P4 Sp. z o.o.
57.	Jelenia Góra, Al. Jana Pawła II nr 49	Polkomtel Sp. z o.o., P4 Sp. z o.o.

Lp.	Adres stacji	Operator
58.	Jelenia Góra, Aleja Jana Pawła II 51, 162	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
59.	Jelenia Góra, Jana Pawła II 51	P4 Sp. z o.o.
60.	Jelenia Góra, ul. Legnicka 3	Orange Polska S.A.
61.	Jelenia Góra, ul. Wrocławska 75	Polkomtel Sp. z o.o.
62.	Jelenia Góra, ul. Wrocławska 58	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.
63.	Maciejowa, dz. nr 8	P4 Sp. z o.o.
64.	Jelenia Góra, ul. Różyckiego 5	P4 Sp. z o.o.
65.	Jelenia Góra, ul. Krzysztofa Komedy – Trzcńskiego 2	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.
66.	Jelenia Góra, Wzgórze Grota – Roweckiego 6	T-Mobile Polska S.A.

Pomiary promieniowania elektromagnetycznego

Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Do roku 2020 pomiary prowadzone były w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych. Od roku 2021 badania wykonywane są w oparciu o Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy;
- w pozostałych miastach;
- na terenach wiejskich.

Tabela 17. Wyniki pomiarów PEM przeprowadzonych na terenie miasta Jelenia Góra w ostatnich latach [6]

Rok pomiaru	Adres punktu pomiarowego	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wynik 0,5 godz. Pomiaru [V/m]
2021	Wyspiańskiego	50.895417	15.729722	<0,8
	Kiepury	50.918222	15.749917	2,30
	Podgórzeńska	50.856417	15.682944	<0,8
2023	Wyspiańskiego	50.895417	15.729722	<1,0
	Kiepury	50.918222	15.749917	2,57
	Podgórzeńska	50.856417	15.682944	<1,0

W 2023 roku i jak i w latach wcześniejszych w żadnym z monitorowanych punktów na terenie miasta nie stwierdzono przekroczeń normy promieniowania elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m (obowiązującej do dnia 31.12.2019 r.). Osiągane wartości promieniowania elektromagnetycznego są bardzo niskie zarówno na terenie Jeleniej Góry jak całego województwa.

4.3.1. ANALIZA SWOT

POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Brak obszarów przekroczeń natężeń pól elektromagnetycznych na terenie miasta	- Wzrost liczby stacji przekątnikowych na terenie miasta - Konflikty społeczne związane z lokalizacją stacji bazowych z telefonii komórkowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wskazane ustawowo dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności	- Gwałtowny wzrost zapotrzebowania przez społeczeństwo na usługi telekomunikacyjne bezprzewodowe

4.3.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Do głównych zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym należy wzrost wartości pomiarowych promieniowania elektromagnetycznego [V/m], co może być pokłosiem m.in. zwiększającej się liczby źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego.

Problem ekologiczny przed którym stawia nas postęp cywilizacyjny jest ściśle powiązany z zagrożeniem ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych. Z tego względu należy uwzględnić wyznaczanie stref ograniczonego użytkowania wokół terenów przemysłowych, urządzeń elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych oraz wszędzie tam, gdzie jest możliwe przekraczanie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego.

Adaptacja do zmian klimatu

Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, a zatem ograniczenia w łączności i w dostarczaniu energii do odbiorców. Zmiany klimatyczne będą miały swoje odzwierciedlenie w konieczności konserwacji infrastruktury mogącej emitować pola elektromagnetyczne i zapewnienia bezpieczeństwa jej funkcjonowania.

Edukacja ekologiczna

Miasto Jelenia Góra nie prowadzi obecnie działań edukacyjnych typowo ukierunkowanych na zagadnienia związane z ochroną środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.

4.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

Stan

Wody powierzchniowe

Na terenie Jeleniej Góry występuje bardzo dobrze rozwinięta sieć rzeczna, która wraz z wysokim poziomem opadów wpływa na wysoki poziom zasobów wód powierzchniowych. Głównymi rzekami są Bóbr i Kamienna, które są dodatkowo zasilane przez liczne potoki należące do dorzecza Bobru.

Rzeka Bóbr - jeden z największych dopływów Odry - wypływa ze wschodnich zboczy Karkonoszy, powyżej wsi Bobr w Czechach. W górnym biegu Bóbr przepływa przez Bramę Lubawską, obniżenie Kamiennej Góry, Kotlinę Marciszowską, Przełom Janowicki, a następnie północnym skrajem Kotliny Jeleniogórskiej. Od Jeleniej Góry do Lwówka Śl. Bóbr płynie przez Park Krajobrazowy Doliny Bobru. Posiada kilka bardzo malowniczych odcinków przełomowych. Charakteryzuje się dużymi wahaniami stanów wody i przepływów. Po serii powodzi na przełomie XIX/XX wieku Bóbr wraz z dorzeczem został uregulowany. Na Bobrze znajduje się kilka zbiorników retencyjnych: Bukówka, Jezioro Modre, Wrzeszczyn i Pilchowice. Całkowita długość rzeki wynosi 271,6 km, z czego poza granicami Polski znajduje się odcinek ok. 2 km. Bóbr zbiera wody w Czechach z powierzchni 46,3 km² oraz w Polsce z obszaru 5829,8 km² i odprowadza wody do Odry w 516,2 km jej lewego brzegu, poniżej Krosna Odrzańskiego w województwie lubuskim. Górna zlewnia Bobru obejmuje poprzez lewobrzeżne dopływy prawie całe polskie Karkonosze. Do największych rzek i potoków odwadniających polskie Karkonosze należą: Łomnica z Jedlicą oraz Kamienna z Wrzosówką. Średni roczny przepływ w okresie 1973-90 w przekroju wodowskazowym w Jeleniej Górze (km 205,1; powierzchnia zlewni – 1048,8 km²) wynosił 14,4 m³/s, maksymalna rozpiętość wahań wody w okresie 1946-90 ok. 3,7 m.

Rzeka Kamienna jest lewostronnym III-cio rzędowym dopływem Bobru, odwadnia wschodnią część Gór Izerskich i zachodnią część Karkonoszy oraz południowo-zachodnią część Kotliny Jeleniogórskiej. Źródła ma na torfowisku Zielony Klin na północnych zboczach Mumławskiego Wierchu w Karkonoszach, na wysokości ok. 1120 m. Uchodzi do Bobru na terenie Jeleniej Góry u stóp Wzgórza Krzywoustego na wysokości ok. 300 m. Powierzchnia zlewni wynosi ok. 274,3 km², a długość rzeki ok. 32,4 km. Kamienna początkowo płynie na północny-zachód w głębokim wąwozie, a po przyjęciu lewych dopływów spod Wysokiej Kopy zmienia kierunek na wschodni i płynie w skalistej dolinie pomiędzy Karkonoszami a Górami Izerskimi tworząc od Szklarskiej Poręby - Huty po Piechowice malowniczy przełom. Płynie kamienistym, krętym ale uregulowanym (obmurowanym) korytem, a wzdłuż brzegów stoją szeregi okazałych skałek. Poniżej Piechowic rzeka wpływa w rozległe prawie płaskie Obniżenie Sobieszowa i przez Cieplice Śl. Źródło podąża do ujścia wśród zabudowań, ale miejscami na jej brzegach ciągną się łąki i ogrody. Średni roczny

przepływ w okresie 1961-90 przy ujściu (w Jeleniej Górze) wynosił 5,03 m³/s, maksymalna rozpiętość wahań wody ok. 3,3 m. Kamienna jest w większości uregulowana, a jej brzegi na długich odcinkach są obmurowane. Na rzece istnieje wiele budowli piętrzących wodę do celów energetycznych i retencyjnych. Poniżej Piechowic znajduje się duży suchy zbiornik, który zabezpiecza przed powodzią Cieplice Śl. Zdrój i Jelenią Górę. W przypadku zalania może tu powstać jezioro o długości blisko 3 km i szerokości 1 kilometra. Zbiornik może zgromadzić około 6,3 mln m³ wody.

Potok Wrzosówka jest prawostronnym IV rzędownym dopływem Kamiennej, odwadnia znaczną część Karkonoszy środkowych. Źródła ma na Jaworowej Łące u wylotu Czarnego Kotła na wysokości 1228 m. Uchodzi do Kamiennej w Cieplicach na wysokości ok. 340 m. Długość potoku wynosi ok. 13,6 km. Do Jagniątkowa Wrzosówka płynie przez teren Karkonoskiego Parku Narodowego bardzo malowniczą, wąską i głęboko wciętą doliną. Poniżej Sobieszowa płynie przez Kotlinę Jeleniogórską. Jej zlewnia obejmuje 93,2 km². Głównymi dopływami są: Polski Potok, Sopot i Brocz. W pobliżu Parku Norweskiego w Cieplicach Wrzosówka przyjmuje największy swój dopływ – rzekę Podgórną.

Potok Podgórna wypływa pod grzbietem Karkonoszy pomiędzy Tępym Szczytem i Małym Szyszakiem, na wysokości 1244 m n.p.m. uchodzi do Wrzosówki na wysokości 341 m n.p.m. w Cieplicach, niedaleko od Parku Norweskiego. Długość cieku wynosi 12,5 km, przy czym tylko ostatni kilometr cieku leży na obszarze Jeleniej Góry. Wcześniej przepływa przez Podgórzyn i Przesiekę, a w górnym biegu płynie przez niezainwestowane partie Karkonoszy. Podgórna odwadnia dużą część środkowych Karkonoszy, a powierzchnia jej zlewni wynosi 68 km².

Na terenie miasta znajdują się różnego rodzaju zbiorniki wód powierzchniowych, które w zdecydowanej większości nie mają jednak większego znaczenia dla rysu przyrodniczego miasta. Stawy nie tworzą większych skupień czy ciągów, a występujące na terenie miasta zbiorniki to w dużej mierze niewielkie przydomowe oczka wodne lub stawy. Poza granicami miasta, na południe od Cieplic znajdują się dwa duże kompleksy stawów: Podgórzyn i Stawy Sobieszowskie. Stawy Sobieszowskie objęte zostały ochroną w ramach programu Natura 2000. Na terenie miasta można wyróżnić również zbiorniki powstałe w miejscach dawnych wyrobisk np. zbiorniki w rejonie centrum miasta (ul. Orkana i Głowackiego) i Wzgórz Łomnickich. Łączna powierzchnia wszystkich zbiorników wód powierzchniowych wynosi zaledwie ok. 78 ha.

Pomiary wód powierzchniowych

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, opublikowanym w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w granicach Jeleniej Góry zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej RW60000316199,
- Szklarka od źródła do Szrenickiego Potoku RW60000216243,
- Wrzosówka do Podgórnej RW60000216287,
- Łomnica od Łomniczki do ujścia RW60000316189,
- Kamienna od Kamieńczyka do ujścia RW60000316299,
- Bóbr od Kamiennej do zb. Pilchowice RW60000316333.

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie Jeleniej Góry, które objęte są monitoringiem środowiskowym. Stan wszystkich badanych JCWP oceniono jako zły na przestrzeni ostatnich lat. Za taki stan odpowiada głównie zły stan chemiczny wód.

Tabela 18. Ocena JCWP płynących na terenie Jeleniej Góry [7]

Nazwa i kod JCWP	Stan/ Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej RW60000316199	umiarkowany	poniżej dobrego
Szklarka od źródła do Szrenickiego Potoku RW60000216243	-	poniżej dobrego
Wrzosówka do Podgórnej RW60000216287	umiarkowany	poniżej dobrego
Łomnica od Łomniczki do ujścia RW60000316189	umiarkowany	-
Kamienna od Kamieńczyka do ujścia RW60000316299	umiarkowany	poniżej dobrego
Bóbr od Kamiennej do zb. Pilchowice RW60000316333	umiarkowany	dobry

Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP znajdujących się na terenie miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP na terenie Jeleniej Góry [7]

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy
Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej RW60000316199	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy
	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Szklarka od źródła do Szrenickiego Potoku RW60000216243	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [kadm(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Wrzosówka do Podgórnej RW60000216287	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Łomnica od Łomniczki do ujścia RW60000316189	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
Kamienna od Kamieńczyka do ujścia RW60000316299	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
Bóbr od Kamiennej do zb. Pilchowice RW60000316333	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Wody podziemne

Jelenia Góra wchodzi w skład sudeckiego regionu hydrogeologicznego, podregionu izersko - karkonoskiego, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach krystalicznych paleozoiku i proterozoiku. Potencjalna wodonośność utworu studziennego wynosi do 10 m³/h. Głębokość występowania wód waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów, miejscami mogą występować większe wydajności w strefach dyslokacyjnych. Miejscami występują w tym podregionie wody w utworach trzeciorzędu, a w dolinach rzek w utworach czwartorzędowych.

Wysoki poziom wód gruntowych powoduje powstawanie licznych podmokłości, młaków i obszarów źródłiskowych. W okresie roztopów oraz przy dużych opadach deszczu każde zagłębienie terenu wypełnia

się wodą, tworząc mniejsze i większe oczka wodne, które nie wysychają nawet w okresie niżówek. Niektóre z nich mają charakter antropogeniczny (wyrębisko) i są wykorzystywane przez wędkarzy.

W rejonie Cieplić występują bogate złoża wód termalnych, które stanowią swoiste bogactwo regionu i stały się impulsem do lokalizacji i rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego.

Ważnym elementem hydrogeologii omawianego obszaru są źródła. W Karkonoszach dominują wysięki, wycieki i młaki (odpływ strefowy), natomiast źródła o charakterze punktowym są w mniejszości. Analiza rozmieszczenia źródeł wskazuje na ich występowanie w przedziale wysokości od ok. 450 m n.p.m. do ponad 1300 m n.p.m. Główne strefy drenażu występują w zakresie 700 – 1000 m n.p.m. (dominuje wysokość 800 – 900 m n.p.m.). Źródła cechuje niska wydajność poniżej 1,0 l/s, przy czym około 73 % źródeł ma wydajność w przedziale 0,1 – 1,0 l/s. Wydajności źródeł wykazują dużą zmienność w poszczególnych latach, a także w poszczególnych porach roku.

Obszar miasta znajduje się w zasięgu jednolitej części wód podziemnych nr 107.

Pomiary wód podziemnych

W ostatnich latach nie prowadzono badań jakości wód podziemnych bezpośrednio na terenie miasta. Wyniki pomiarów dla punktów zlokalizowanych w pobliżu miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w pobliżu miasta w 2022 roku [8]

Nr JCWPd	Rok pomiarów	Lokalizacja punktu pomiarowego	Stratygrafia	Zwierciadło wody	Typ ośrodka wodonośnego	Rodzaj punktu pomiarowego	Użytkowanie terenu	Klasa jakości
107	2022	Gm. Kowary, miejscowość Kowary	C3	swobodne	porowo-szczelinowy	źródło	Lasy	I
107	2022	Gm. Janowice Wielkie, miejscowość Janowice Wielki	C3	swobodne	porowo-szczelinowy	źródło	Lasy	III

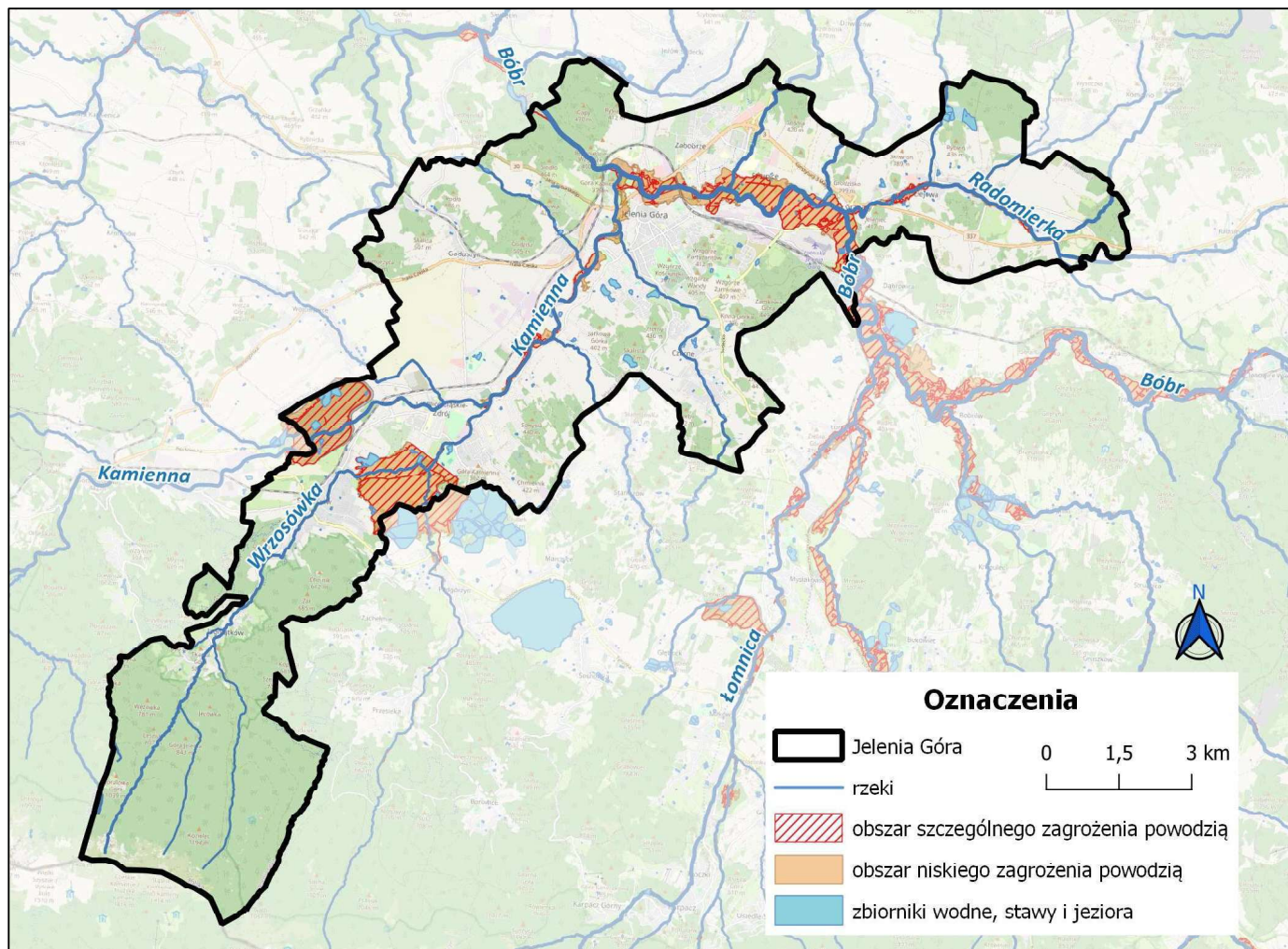
Zagrożenie powodziowe

Powódź w rozumieniu art. 16 pkt. 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960, ze zm.) to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

W celu wdrożenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE. L. z 2007 r. Nr 288, str. 27) (tzw. Dyrektywa Powodziowa) wymagane było przygotowanie map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). Mapy te zostały opracowane w ramach projektu Informatyczny System Ośłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB – Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu, Krakowie i we Wrocławiu, na zlecenie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazane jest m.in. gromadzenie ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, lokalizowanie nowych cmentarzy. W okresie prognozowanego wezbrania wód na tych obszarach obowiązuje również zakaz rolniczego wykorzystania ścieków.

Według aktualnych map zagrożenia powodziowego (z 2022 r.), które opracowano dla potrzeb aktualizacji Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, na terenie Jeleniej Góry występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat) i średnie (raz na 100 lat) oraz obszary niskiego zagrożenia powodzią, na których ww. prawdopodobieństwo jest niskie (raz na 500 lat). Zasięgi ww. obszarów przedstawiono na poniższym rysunku w odniesieniu do elementów topograficznych miasta.

Rysunek 3. Obszary zagrożenia powodzią na terenie Jeleniej Góry [14]

Warto dodać, że zaprezentowane zasięgi powodzi pokrywają się z rzeczywistymi obserwacjami satelitarnymi wykonanymi w trakcie powodzi we wrześniu 2024 r. przez unijną agencję COPERNICUS oraz przez firmę ICE-EYE.

Tereny na których istnieje zagrożenie powodziowe obejmują doliny Kamiennej, Bobru i Wrzosówki. W górnym biegu Wrzosówki zagrożenie jest ograniczone do najbliższego sąsiedztwa koryta cieku. Większe zagrożenie powodziowe notuje się w dolinie Kamiennej w Cieplicach Zdroju, gdzie najbardziej zagrożony jest rejon ul. Marysieńki Sobieskiej, ul. Wodnej i ul. Mieszka I. Również w dalszym biegu Kamiennej zagrożenie powodziowe jest duże, gdyż do Kamiennej dopływa tu Wrzosówka. Zasięgi wód powodziowych obejmują tu rejon ciągu ulic Cmentarnej, Francuskiej, Łąkowej i Ludowej. Zagrożenie powodziowe wzdłuż rzeki Kamiennej występuje aż do jej ujścia do Bobru. Zagrożone są tu m.in. tereny ul. Spółdzielczej do połączenia obu rzek. Z kolei zagrożenie od rzeki Bóbr występuje na całym jej przebiegu przez teren miasta. Szczególnie rozległe tereny wyznaczone zostały pomiędzy ul. Różyckiego i ul. Chłopską. Również w dalszym przebiegu, czyli pomiędzy ul. Różyckiego i mostem kolejowym, w rejonie Góry Krzywoustego. Wskazane powyżej zagrożenia mogą wystąpić, jednak możliwość ich wystąpienia została częściowo ograniczona poprzez budowę suchych zbiorników przeciwpowodziowych „Cieplice” na Kamiennej i „Sobieszów” na Wrzosówce.

Materiały opracowane dla potrzeb ww. Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym wskazują, że Jelenią Górę przypisano do obszaru problemowego „Górny Bóbr”. Wskazano w nich, że sieć rzeczna górnego Bobru do przekroju zbiornika Pilchowice stanowi wraz z dopływami układ wachlarzowaty, który reaguje bardzo szybko na odpływ z obszarów górskich cechujących się znacznymi spadkami. W trakcie ulewnych deszczy lub gwałtownych roztopów, w krótkim czasie spływają ogromne ilości wody, powodując liczne powodzie i podtopienia. Zwarta zabudowa gospodarcza, mieszkaniowa i komunikacyjna skoncentrowana wzdłuż cieków i w dolinach rzecznych jest przyczyną wysokich strat powodziowych we wszystkich gminach rozpatrywanego obszaru problemowego. Istotna jest także koncentracja stref przemysłowych i szlaków komunikacyjnych w bezpośredniej bliskości cieków. Niemniej największe zagrożenie powodziowe koncentruje się na terenie gminy Mysłakowice i Jelenia Góra z uwagi na dopływy uchodzące na tym odcinku do Bobru tj. Łomicę i Kamienną.

Niezależnie od powyższego, możliwe jest występowanie podtopień w sąsiedztwie cieków wodnych, które mogą nastąpić na skutek podniesienia się zwierciadła wód podziemnych. Zasięg ten nie zawsze pokrywa się ze strefą zalewów wód powierzchniowych (powodzi).

W kontekście zabezpieczenia powodziowego Jeleniej Góry, Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r.) przewiduje działanie pn. *„Ochrona przed powodzią Kotliny Jeleniogórskiej - Ochrona bierna doliny Bobru*

na odcinku *Wojanów - Jelenia Góra*” polegające na opracowaniu wielowariantowej koncepcji ochrony przeciwpowodziowej. Działanie to do dziś nie zostało zrealizowane. Dla obszaru problemowego „Górny Bóbr” ww. PZRP przewiduje również działania techniczne:

- Regulacja rzeki Bóbr w km 243+200 (most kolejowy) - 249+750 (ujście potoku Lesk) w m. Marciszów,
- Przywrócenie przekroju normalnego wraz z fragmentarycznym zabezpieczeniem skarp przed erozją brzegową koryta potoku Zadrna w km 11+120 – 12+900 w m. Jawiszów w ramach przeciwdziałania skutkom powodzi,
- Ochrona przed powodzią Kotliny Jeleniogórskiej - Zbiornik Karpniki na potoku Karpnicki Potok,
- Ochrona przed powodzią Kotliny Jeleniogórskiej - Zbiornik Kostrzyca na potoku Jedlica,
- Ochrona przed powodzią Kotliny Kamiennogórskiej - Zbiornik Sędziszów, pot. Lesk,
- Ochrona przed powodzią Kotliny Kamiennogórskiej - Zbiornik Stara Białka, pot. Świdnik.

Powyższe ustalenia są ukierunkowane wyłącznie na zagrożenie powodziowe w obszarze problemowym „Górny Bóbr” - i to wyłącznie na to, które jest związane z modelowaniem zjawisk powodziowych. Należy dodać, że zasięgi obszarów zagrożonych powodzią i podtopieniami wyznaczono na podstawie badań modelowych wykonanych dla głównych cieków – a zatem wskazane zasięgi nie wykluczają możliwości wystąpienia podobnych zjawisk w obrębie mniej istotnych rzek i potoków (choć ich zasięg jest z pewnością mniej istotny). Trzeba też mieć na uwadze ryzyko wystąpienia powodzi miejskich i błyskawicznych oraz podtopień ze spływu powierzchniowego, które mogą wystąpić przy intensywnych lub długotrwałych opadach deszczu, zwłaszcza w rejonach o dużym stopniu zasklepienia powierzchni terenu i bez dostatecznie rozbudowanej kanalizacji deszczowej i rozwiązań z zakresu retencji wód. Przywołane mapy zagrożenia powodziowego nie uwzględniają ww. rodzajów powodzi. Ponadto, ww. mapy z założenia nie uwzględniają również:

- przekształceń terenu dokonanych po wykonaniu map,
- sytuacji awaryjnych (np. zniszczenie wału przeciwpowodziowego lub uszkodzenie urządzeń hydrotechnicznych).

Są to ważne argumenty przemawiające za zasadnością retencjonowania wód opadowych i roztopowych oraz wskazujące na konieczność podejmowania działań adaptacyjnych stanowiących adekwatną odpowiedź na postępujące zmiany klimatu.

Długość kanalizacji deszczowej na terenie miasta na koniec 2024 roku wynosiła około 130 km.

Informacja o powodzi w 2024 roku (na podstawie informacji przekazanych przez PGW Wody Polskie

Powódź w dn. 13.09.24 r. – 17.09.24 r.

Do pierwszych podtopień doszło 13 września 2024 r. na obszarze rzeki Bóbr, Kamiennej oraz potoku Radomierka. Dwa dni później, 15 września, sytuacja uległa znacznemu pogorszeniu. W Jeleniej Górze podtopienia wystąpiły m.in. w rejonie skrzyżowania ulic Grunwaldzkiej i Jana Pawła II, a także wzdłuż Wrzosówki w kierunku Rakowic. Zalane zostały m.in. tereny przy stacji paliw, ogródkach działkowych, przy ul. Mostowej, na Osiedlu Robotniczym, w Maciejowej (ulice Wrocławska, Witosa, Trzcińska), a także przy ul. Cieplickiej, Ludowej, Cmentarnej, Sobieskiego, Francuskiej, Łąkowej i Wolności.

15 września w godzinach porannych konieczne było zamknięcie wielu odcinków dróg, a wraz z upływem kolejnych godzin dostępność poszczególnych części miasta stawała się coraz bardziej ograniczona. Woda zalała również oczyszczalnię ścieków. W związku z rozwojem sytuacji tego dnia został ogłoszony alarm przeciwpowodziowy dla miasta Jelenia Góra.

Pracownicy Sekcji Wód Jelenia Góra na bieżąco monitorowali stany wód na wodowskazach (Hydro Nadzór Wodny Jelenia Góra), przekazywali informacje o zagrożeniach dla mieszkańców (np. o zalanych zatokach czy podtopionych przejazdach) i pozostawali w stałym kontakcie z pracownikami Zarządzania Kryzysowego. Informacje te były niezwłocznie weryfikowane w terenie – zarówno przez służby, jak i we współpracy z mieszkańcami.

15 września doszło do kulminacji zjawiska – stany wód osiągnęły najwyższe poziomy, co potwierdzają dane hydrologiczne. Skala powodzi miała charakter ekstremalny. Poziom wód przekroczył najwyższe dotąd notowane wartości, m.in. z lat 1997 i 1980. W efekcie doszło do zalania zabudowy mieszkalnej oraz podtopień licznych terenów. Choć w większości przypadków nie było konieczności przeprowadzania ewakuacji, powódź spowodowała znaczne utrudnienia i straty na terenie miasta.

Tabela 21. Odnutowane przekroczenia w trakcie powodzi w Jeleniej Górze

Lp.	Numer i nazwa posterunku wodowskazowego	Rzeka / potok, kilometrąz posterunku	Stan alarmowy / Stan ostrzegawczy	Najwyższy odnotowany stan w historii (data odczytu)	Najwyższy stan podczas powodzi w 2024 r.
1	Jelenia Góra (150150080)	Bóbr 211+540	220 / 160	490 cm (1997-07-20)	546 cm
2	Jelenia Góra (150150070)	Kamienna 1+790	200 / 160	410 cm (1981-07-21)	437 cm
3	Łomnica (150150090)	Łomnica 0+430	380 / 320	495 cm (1997-07-07)	519 cm

Lp.	Numer i nazwa posterunku wodowskazowego	Rzeka / potok, kilometrąz posterunku	Stan alarmowy / Stan ostrzegawczy	Najwyższy odnotowany stan w historii (data odczytu)	Najwyższy stan podczas powodzi w 2024 r.
4	Wojanów (150150100)	Bóbr 225+010	320 / 260	419 cm (1987-02-14)	440 cm
5	Piechowice (150150050)	Kamienna km 15+590	200 / 150	420 cm (1958-07-04)	307 cm
6	Kamienna Góra (150160010)	Bóbr 256+540	180 / 120	286 cm (1977-08-22)	315 cm

W dniu 16.09.2024 r. w miarę jak sytuacja hydrologiczna zaczyna się stabilizować i stan wody w rzekach i potokach zaczyna się zmniejszać, mieszkańcy zaczęli zgłaszać potrzeby w związku z usuwaniem skutków powodzi.

W kolejnych dniach w miarę obniżania się stanu wód w korytach rzek i potoków przystąpiono do szacowania szkód powodziowych celem określenia zakresu i rozmiaru potrzeb w zabudowie regulacyjnej i korytach cieków co było podstawą do uzyskania środków finansowych na zlecenie ich usunięcia.

W związku z przejściem powodzi została przeprowadzona kontrola stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorników wynikająca z art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dn. 7 lipca 1994 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 725) Prawo Budowlane dotyczącym konieczności przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego w przypadku wystąpienia okoliczności o których mowa w art. 61 pkt 2 w/w ustawy (m.in. powodzi) w wyniku których mogło dojść do uszkodzenia obiektu lub bezpośrednie zagrożenie takimi uszkodzeniami mogące spowodować zagrożenie życia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska. Stan techniczny wałów przy rzece Bóbr w km 206+600 – 207+000 oraz 211+080 – 211+300 oceniono jako nieodpowiedni.

W listopadzie 2024 r. zrealizowano prace związane z usuwaniem Barszczu Sosnowskiego (punktowo w miejscach występowania), koszeniem wałów przeciwpowodziowych, a także wykonano prace w ramach zadania pn. „Utrzymanie cieków na terenie Zarządu Zlewni we Lwówku Śląskim. Część 8: Fragmentaryczne udrożnienie potoku Radomierka w m. Jelenia Góra” w ramach którego wykonane są prace na wysokości ul. Trzcińskiej 14 i 16 obejmujące wycinkę zakrzaczeń i koszenie porostów ze skarp, oraz odcinkowe udrożnienie koryta potoku celem poprawy warunków spływu wód wezbraniowych i powodziowych.

4.4.1. ANALIZA SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Dobra jakość wód podziemnych ujmowanych na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę pitną - Prowadzona konserwacja cieków naturalnych i urządzeń melioracyjnych - Realizowane inwestycje zabezpieczające miasto przed nadmiernymi wodami opadowymi	- Ograniczone zasoby wód powierzchniowych i podziemnych - Negatywny wpływ działalności antropogenicznej na jakość wód powierzchniowych - Występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska - Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych - Wzrost świadomości na temat konieczności retencjonowania wód	- Zmiany klimatu wpływające na stosunki wodne na terenie miasta - Zmniejszanie zasobów wodnych - Brak funduszy na planowane inwestycje zmierzające do poprawy stanu wód powierzchniowych - Przenikanie do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych - Ekspansja zabudowy na tereny podmiejskie zagrażająca obszarom zasobowym wód podziemnych

4.4.2. ZAGROŻENIA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE

Zagrożenia

Istotnym zagrożeniem na terenie Jeleniej Góry w zakresie gospodarki wodami jest zagrożenie powodziowe (o czym świadczyć może powódź z 2024 roku).

Ponadto wody powierzchniowe i podziemne są zagrożone w dużej mierze antropopresją. Występująca zabudowa i charakterystyczne dla terenów miejskich powierzchnie utwardzone blokują procesy infiltracji wody do ziemi, w skutek czego następuje obniżenie poziomu wód gruntowych (w przedziale od 1 do 5 m), a także ograniczone zostaje zasilanie zbiorników wód podziemnych.

Adaptacja do zmian klimatu

Jednym z zagrożeń wynikających ze zmian klimatu jest ryzyko wystąpienia powodzi od strony rzek. Infrastruktura przeciwpowodziowa i inne obiekty gospodarki wodnej istotne z punktu widzenia ochrony przed powodzią mogą być podatne i ulegać uszkodzeniu w sytuacji wystąpienia ww. zjawiska, jeśli ich stan techniczny będzie niezadowalający. Priorytetem są zatem inwestycje hydrotechniczne.

Z roku na rok wzrasta zagrożenie suszą, co może być przyczyną niedoborów wody w rzece tzw. niżówek. Niski poziom lustra wody w rzekach może powodować m.in. utratę ich zdolności do samooczyszczania.

Działania edukacyjne

Miasto prowadzi działania edukacyjne ukierunkowane na zagadnienia związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów wodnych (m.in. Kampania „Woda źródłem życia – kampania edukacyjna dla mieszkańców Jeleniej Góry”. W ramach akcji przybliżono mieszkańcom metody na retencję wód deszczowych oraz metody oszczędzania wody. Główne działania są realizowane w placówkach oświatowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą powódzie, podtopienia oraz susze.

4.5. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Stan

Zadanie utrzymania i eksploatacji miejskiej sieci wodociągowej i miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej, zaopatrzenia mieszkańców miasta w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych jest realizowane przez **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” sp. z o.o.**

Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa w Jeleniej Górze jest bardzo dobrze rozwinięta.

Woda dla systemu wodociągowego dostarczana jest z czterech punktów poboru:

- ZUW Sosnówka powstał w latach 2005-2007 w ramach programu Funduszy Spójności. Woda produkowana przez zakład pobierana jest ze zbiornika „Sosnówka”. Zbiornik i położone na nim ujęcie wody należą do PGW Wody Polskie. ZUW Sosnówka zaopatruje w wodę przede wszystkim mieszkańców Cieplic oraz częściowo śródmieścia Jeleniej Góry.;
- ZPW Grabarów – powstał na przełomie lat 60 i 70 XX wieku. Zakład bazuje na dwóch ujęciach: ujęciu wody powierzchniowej pobieranej z rzeki Bóbr w miejscowości Wojanów oraz ujęciu wody podziemnej, w którego skład wchodzi 10 studni szybowych zlokalizowanych w Jeleniej Górze i Dąbrowicy (gmina Mysłakowice). ZPW Grabarów zaopatruje w wodę mieszkańców Zabobrza, Maciejowej oraz centrum Jeleniej Góry;
- Ujęcie Leśniczówka – powstało w latach 60. XX wieku, położone na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego, bazuje na wodzie powierzchniowej pobieranej z potoku Sopot. Dostarcza wodę mieszkańcom Jagniątkowa i części Sobieszowa;
- Ujęcie Kamienna Wieża, powstało w latach 20.XX wieku, położone na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego. Ujęcie bazuje na wodzie powierzchniowej pobieranej z Polskiego Potoku. Dostarcza wodę mieszkańcom Jagniątkowa.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "WODNIK" Sp. z o.o. działające na terenie miasta zajmuje się dbaniem o jakość wody. Spółka realizuje kontrolę parametrów jakości wody w wytypowanych punktach zgodności w zakresie i o częstotliwości określonej dla danej strefy zaopatrzenia w wodę, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Tabela 22. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Jeleniej Góry [1]

	2023	2024
Długość sieci wodociągowej (km)	369,4	372,1
Liczba przyłączy wodociągowych (szt.)	9 261	9 364
Stopień zwodociągowania gminy (%)	99	99

Spółka stale dąży do poprawy stanu jakości sieci wodociągowej oraz zmniejszania jej awaryjności poprzez modernizację i wymianę awaryjnych odcinków oraz wdrożenie systemu monitoringu niekontrolowanych wycieków wody. Wg GIS-u (systemu informacji geograficznych) sieć wodociągowa będąca w zasobach

Spółki w 45% wykonana jest z PE (polietylenu), zaś 1% zidentyfikowanej sieci wodociągowej wykonany jest z AC (mieszanki azbestowo-cementowej).

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Charakterystykę sieci kanalizacyjnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej [1]

	2023	2024
Długość sieci kanalizacyjnej (km)	291,4	295,5
Liczba przyłączy kanalizacyjnych (szt.)	8337	8440
Stopień skanalizowania gminy (%)	97	97

Spółka poprzez swoje inwestycje stale dąży do poprawy stanu jakości sieci kanalizacyjnej. W 2025 r. zakupiła specjalistyczny pojazd ssąco-płuczący do odmulania sieci kanalizacyjnej zalanej w wyniku powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. na terenie miasta Jelenia Góra. Regularne oczyszczanie sieci z osadów, gruzu, ziemi czy też innych zanieczyszczeń wpłynie na mniejszą awaryjność zarówno samej sieci, jak i urządzeń zlokalizowanych w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków.

Wg GIS-u (systemu informacji geograficznych) sieć kanalizacyjna będąca w zasobach Spółki w 41% wykonana jest z PE (polietylenu), a w 15% z kamionki.

Teren miasta Jelenia Góra obsługiwany jest przez **oczyszczalnię ścieków należącą do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” Sp. z o.o. przy ul. Lwóweckiej**. Jest to oczyszczalnia typu mechaniczno-biologicznego, do której ścieki dopływają kolektorami z terenu miasta, jak również dostarczane są przez wozy asenizacyjne do stacji zlewnej.

Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków oraz bezodpływowych zbiorników zlokalizowanych na terenie miasta w ostatnich latach zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 24. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Jeleniej Góry w latach 2020-2024 [1]

Rok	Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
2020	399	30
2021	425	34
2022	507	25

2023	638	84
2024	592	111

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w ostatnich latach

Do najważniejszych inwestycji w 2021 r. należały:

- Optymalizacja systemów gospodarki wodno-ściekowej Jeleniej Góry: Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków etap III, część II – wartość nakładów: 5 074 320,28 zł.
- Uporządkowanie gospodarki wodnej w rejonie ul. Zaulek – wartość nakładów: 1 446 158,00 zł.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Wróblewskiego – wartość nakładów: 1 134 713,00 zł.
- Uporządkowanie sieci wodociągowej w ul. Krakowskiej i ul. Dębowej – wartość nakładów: 1 048 837,42 zł.

Do najważniejszych inwestycji w 2022 r. należały:

- Optymalizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej Jeleniej Góry: Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków – etap III, część II – wartość nakładów: 22 577 445,80 zł.
- Wymiana sieci wodociągowej i modernizacja studni rewizyjnych w ul. Kasprowicza – zadanie realizowane na podstawie Porozumienia zawartego z Miastem Jelenia Góra; wartość poniesionych nakładów: 1 721 120,04 zł.
- Budowa kontenerowej hydroforni przy ul. Bacewicz wraz z rozbiórką istniejącej przepompowni wody – wartość nakładów: 900 159,85 zł; zadanie zakończone.

Do najważniejszych inwestycji w 2023 r. należały:

- Optymalizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej Jeleniej Góry: Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków – etap III, część II – wartość nakładów: 17 734 309,49 zł.
- Rozbudowa sieci wodociągowej tranzytowej w ul. Wolności (od ul. Tkackiej do Al. Wojska Polskiego) – wartość nakładów 516 818,00 zł.
- Awaryjna przebudowa sieci i przyłączy wodociągowych oraz zabudowa studni wraz z przebudową odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Groszowej – wartość poniesionych nakładów: 306 256,49 zł.

Do najważniejszych inwestycji w 2024 r. należały:

- Rozbudowa sieci wodociągowej tranzytowej w ul. Wolności (od ul. Tkackiej do Al. Wojska Polskiego) – wartość nakładów 3 449 570,71 zł.
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Karłowicza – wartość nakładów: 1 294 735,83 zł.

- Awaryjna przebudowa sieci i przyłączy wodociągowych oraz zabudowa studni i przebudowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Groszowej – wartość poniesionych nakładów: 1 286 640,17 zł.
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Okopowej (od ul. Karola Miarki do ul. Zgorzeleckiej) – wartość poniesionych nakładów 450 025,65 zł.

4.5.1. ANALIZA SWOT

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Systematyczny wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - Wysoki poziom zwodociągowania i skanalizowania miasta - Prowadzone są działania mające na celu wzmocnienie roli małej retencji - Niewielka liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w stosunku do liczby posesji, prowadzona ewidencja zbiorników bezodpływowych połączona z ich coroczną kontrolą	- Niedobory systemu kanalizacji obszarów peryferyjnych Miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Możliwość pozyskania środków finansowych na działania związane z modernizacją sieci wodociągowo – kanalizacyjnej oraz przebudową oczyszczalni ścieków - Rozwój nowych technologii w sektorze przemysłu w zakresie gospodarowania wodą (np. zamykanie obiegów wody)	- Wpływ nieskanalizowanych obszarów ościennych na stan wód powierzchniowych

4.5.2. ZAGROŻENIA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE

Zagrożenie

Do głównych potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić na terenie miasta związanych z gospodarką wodno – ściekową należy niewłaściwe odprowadzanie ścieków oraz brak kontynuacji inwestycji w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, sanitarnej i deszczowej.

Adaptacja do zmian klimatu

Głównym zagrożeniem klimatycznym dla miasta jest wzrost częstotliwości występowania deszczy o wysokiej intensywności i krótkim czasie trwania, co prowadzi do lokalnych podtopień. W ostatnich latach na szeroką skalę realizowane są działania związane z rozwojem kanalizacji deszczowej, które będą kontynuowane w perspektywie do 2030 roku.

Działania edukacyjne

Do działań edukacyjnych ukierunkowanych na zagadnienia związane z ochroną środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zaliczyć można działania organizowane przez społeczność odpowiedzialną za gospodarkę wodno – ściekową na terenie miasta.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno ściekowej zaliczyć i wszelkiego rodzaju nieszczelności awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

4.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

Stan

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego (1998) obszar miasta znajduje się w obrębie: prowincji – Masyw Czeski (33), podprowincji – Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332), makroregionie Sudety Zachodnie (332.3), w granicach trzech mezoregionów – Karkonosze (332.37) na południu, Kotlina Jeleniogórska (332.36) w części środkowej oraz Góry Kaczawskie (332.35) na północy.

Miasto Jelenia Góra pod względem geologicznym należy do intruzji granitu karkonoskiego otoczonego przez skały starsze. Główną skałą budującą Blok Karkonoszy jest granit, który w wyniku przesunięć o charakterze blokowym został poprzecinany żyłami kwarcu, aplitu i mikrogranitu. W skutek tego dzisiejszy obraz morfologiczny regionu uwarunkowany jest w przeważającej części zjawiskami tektonicznymi. Na terenie miasta występują głównie granity porfirowate i różnoziarniste tworząc łagodne, całkowicie pozbawione odsłoneń stoki, które są pokryte grubą warstwą osadów młodszych.

W okresie czwartorzędu lądolód zamknął odpływ wód z kotliny i w ten sposób utworzyło się rozległe, bezodpływowe jezioro zastoiskowe, które swym zasięgiem objęło teren całej kotliny. W jeziorze powstała gruba warstwa mułków warwowych. Następujące po sobie okresy topnienia lodowca, stagnacji i transgresji doprowadziły do powstania pokrywy glin zwałowych i piasków wodnolodowcowych. W końcu plejstocenu wody z topniejących lodowców wyerodowały część dna Kotliny dając założenia dla współczesnej sieci rzecznej. W skutek czego powstała szeroka pradolina Kamiennej i Bobru. Na utworach wodnolodowcowych nagromadzone zostały osady rzeczne, dziś zachowane w postaci piaszczysto-żwirowych tarasów. Po wycofaniu się lądolodu doliny przybrały obecny przebieg, a wody z topniejących lodowców górskich niosąc masy osadu utworzyły u podnóża gór rozległe kamieniste stożki napływowe i zasypały dolinę Kamiennej i Bobru grubą warstwą żwirów z otoczkami.

Formy skalne występujące na terenie miasta stanowią znaczną atrakcję turystyczną oraz mają dużą wartość dydaktyczną. Liczne z nich są dobrymi punktami widokowymi.

Surowce mineralne

Na terenie miasta Jelenia Góra występują złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, iły, granit oraz złoża surowców skaleniowych – granitu porfirowego. Udokumentowano siedem złóż kopalin (w tym dwa zostały już skreślone z bilansu kopalin i nie zostały ujęte w tabeli), z czego eksploatuje się jedynie złożo wód leczniczych w Cieplicach. Złoża wód sięgają pokładów górnego karbonu, a pobór wody wynosi 55 341 m³/r.

Tabela 25. Zasoby złóż na terenie miasta Jelenia Góra [13]

Nazwa złoża	Kopalina	Powierzchnia [ha]	Zasoby geologiczne bilansowe
Maciejowa	surowce skaleniowe	42,80	35 907 tys. ton
Góra Sośnia (Dziwiszów)	surowce skaleniowe	24,06	25 476 tys. ton

Nazwa złoża	Kopalina	Powierzchnia [ha]	Zasoby geologiczne bilansowe
Stanisz	surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,84	47 tys. m ³
Cieplice	wody lecznicze	1 070,05	· zasoby dyspozycyjne 13 680 m ³ h - zasoby eksploatacyjne 56,54 m ³ h - pobór 55 569 m ³ h
Maciejowa II	surowce skaleniowe	23,08	18 021,41 tys. ton

Źródło: infogeoskarb.

Tereny osuwisk oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi

Ruchy masowe ziemi (inaczej zwane grawitacyjnymi) są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Polegają one na grawitacyjnym przesuwaniu się pokrywy zwietrzelinowej w dół stoku lub innego nachylonego obszaru. Ich intensywność rośnie wraz z kątem nachylenia stoku. Do ruchów masowych należą między innymi następujące procesy: osuwanie, obrywanie, odpadanie oraz spełzywanie.

Najczęstszym wynikiem tych ruchów jest powstanie osuwisk. Osuwisko to forma terenu powstała w wyniku osuwania się mas skalnych lub pokrywy zwietrzelinowej w dół na skutek siły grawitacji. Występuje na ogół w obrębie stoków dojrzałych o nachyleniu powyżej 55°.

Na powstawanie i rozwój osuwisk wpływ mogą mieć czynniki bierne - pasywne. Są to cechy (właściwości) zbocza, które istnieją obiektywnie oraz są niezmiennie w krótkim i średnim horyzoncie czasowym, np. elementy budowy geologicznej czy geometria zbocza. Czynniki aktywne (zmienne) to zjawiska i procesy oddziałujące na zbocze z zewnątrz, o zmiennej intensywności i sile działania np. opady atmosferyczne, itp. (Zabuski i in., 1999). Wśród czynników aktywnych wyróżniamy czynniki naturalne, pochodzące od sił przyrody (opady atmosferyczne, podcięcie zbocza przez ciek wodny, krążenie wód podziemnych, trzęsienia ziemi itp.) oraz czynniki sztuczne - antropogeniczne, m.in.:

- wahania wody w sztucznych zbiornikach wodnych;
- obciążanie stoków przez zabudowę;
- zmiany szaty roślinnej np. wylesianie stoków;
- intensywny ruch kołowy.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Urzędu Miasta Jelenia Góra, na terenie miasta nie stwierdzono występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz nie zostały udokumentowane osuwiska.

4.6.1. ANALIZA SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Dobry stopień rozpoznania zasobów geologicznych	- Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobywania zasobów mineralnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	- Rozwój mieszkalnictwa i intensywne zagospodarowanie terenów

4.6.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Do przyczyn przekształceń powierzchni ziemi występujących na terenie miasta można zaliczyć:

- zabiegi agrotechniczne związane z uprawą ziemi, takie jak niewłaściwe nawożenie oraz używanie środków ochrony roślin,
- budowę dróg i zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi spowodowane ruchem pojazdów,
- budowę sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu nie wpływają na zasoby złóż na terenie miasta.

Działania edukacyjne

Miasto Jelenia Góra nie prowadzi obecnie działań edukacyjnych ukierunkowanych na zagadnienia związane z ochroną powierzchni ziemi.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobywania surowców.

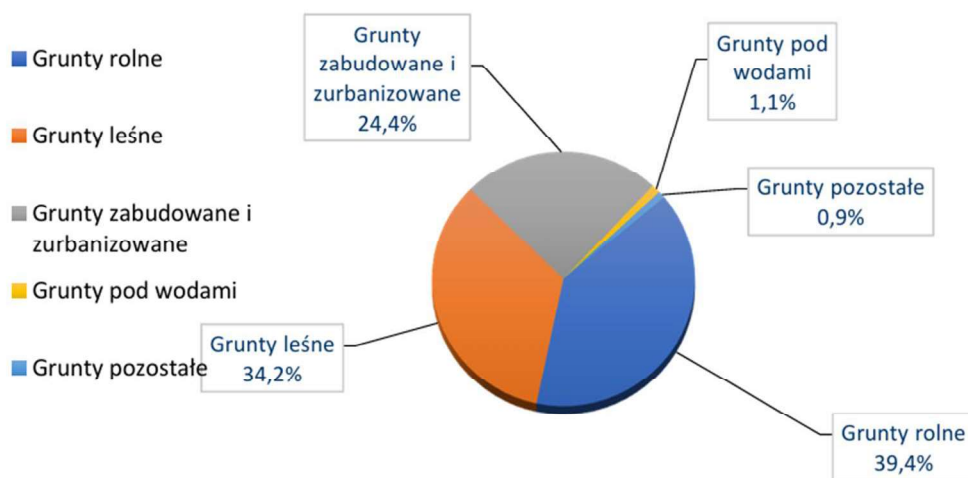
4.7. GLEBY

Jakość gleby zależy od czynników zarówno naturalnych jak i antropogenicznych, siły sprawcze w omawianym obszarze interwencji to zarówno uwarunkowania geologiczne i procesy glebotwórcze jak i sposób użytkowania, działalność przemysłu oraz rozwój sieci komunikacyjnej. Presję wywierają punktowe i liniowe źródła zanieczyszczeń, wtórne zanieczyszczenie z powietrza atmosferycznego, a także usuwanie, przekształcanie i zasklepianie gleb w mieście w wyniku różnorodnych inwestycji. W odniesieniu do przekształceń mechanicznych oraz fizyko-chemicznych, kompleksowa diagnoza stanu gleb na danym terenie wymaga uwzględnienia różnorodnych parametrów, opisujących m.in. stan ilościowy gleb w mieście, ich zróżnicowanie wynikające z uwarunkowań naturalnych i sposobów użytkowania, charakterystykę geochemiczną i produktywność. Niezadowalająca jakość gleb ma wpływ na produkcję rolniczą a także, pośrednio, na zdrowie mieszkańców. Stanowi ona również wtórne ognisko zanieczyszczenia wód (poprzez spływ powierzchniowy i infiltrację). W warunkach miejskich istotny problem może stanowić zbyt mała powierzchnia gleb niezasklepionych, co pociąga za sobą liczne negatywne oddziaływania i w konsekwencji obniża jakość życia mieszkańców.

Wymagana reakcja to działania polegające na likwidacji zanieczyszczeń, rekultywacji gruntów oraz prowadzenie rejestru szkód. Ochrona gleb jest również realizowana na etapie planowania przestrzennego. Niezbędnym czynnikiem dla skutecznych działań jest pozyskiwanie informacji o jakości gleb.

Stan

Strukturę użytkowania gruntów na terenie Jeleniej Góry przedstawiono na poniższym rysunku. Największy udział w powierzchni miasta stanowią grunty rolne.

Wykres 5. Struktura użytkowania gruntów na terenie Jeleniej Góry w 2024 roku [5]

O specyfice pokrywy glebowej Jeleniej Góry decyduje przede wszystkim podłoże geologiczne oraz procesy i zjawiska geomorfologiczne związane z genezą Kotliny Jeleniogórskiej. Skałami macierzystymi gleb Jeleniej Góry są w zależności od położenia:

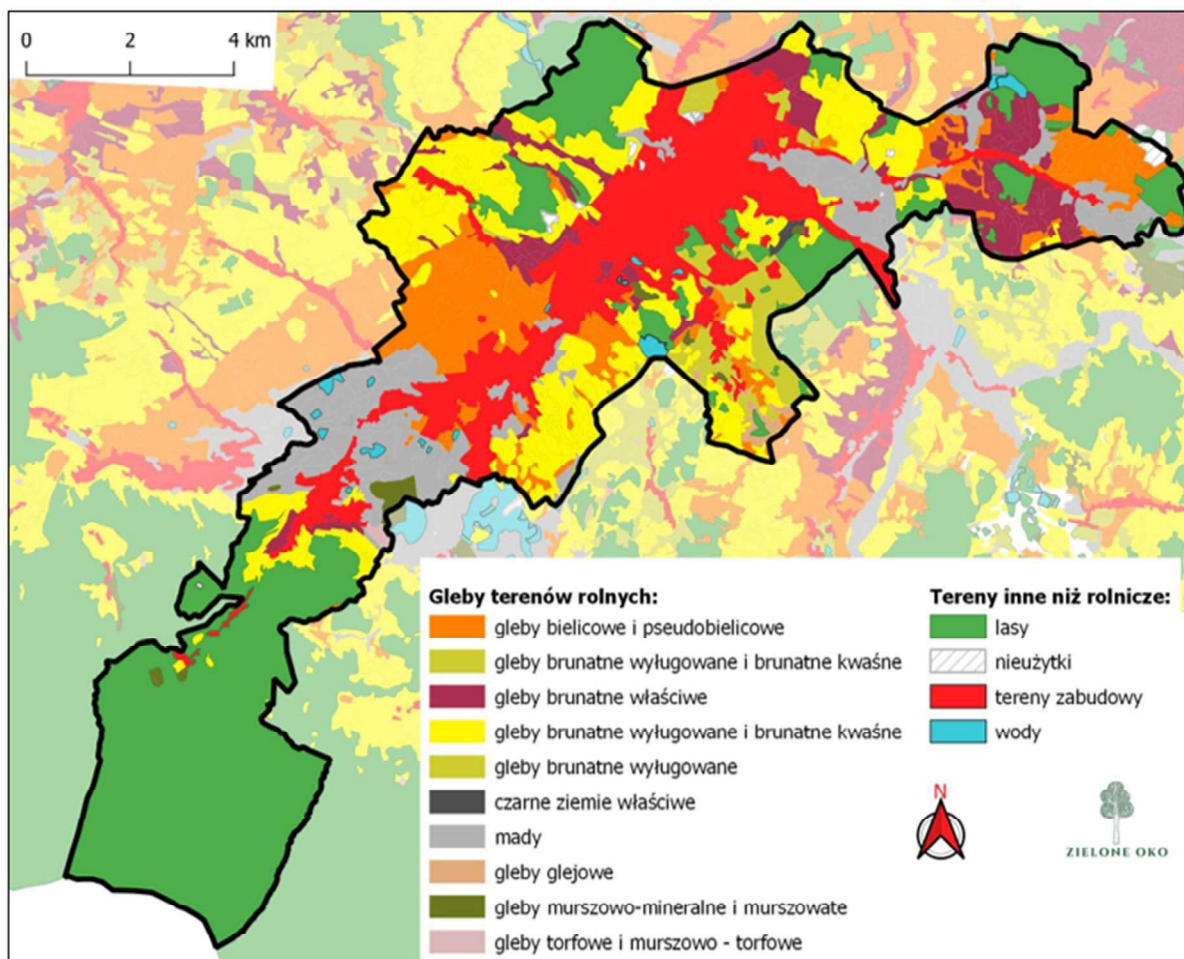
- aluwia w dolinach rzecznych,
- osady wodno-lodowcowe oraz deluwia w obniżeniach Kotliny Jeleniogórskiej,
- skały krystaliczne (granity) w wyższych położeniach takich jak Karkonosze (Jagniątków), Wzgórza Łomnicke (Czarne), Wysoczyzna Rybnicka (Goduszyn), Wzniesienia Dziwiszowskie (Maciejowa) oraz na licznych pojedynczych pagórkach wystających z dna kotliny.

Występowanie typów gleb nawiązuje do miejsc działania procesów erozyjnych (wzniesienia i stoki) oraz miejsc akumulacji rzecznej, lodowcowej a także akumulacji osadów organicznych. Istotnym czynnikiem glebotwórczym jest też klimat.

Rozmieszczenie poszczególnych typów gleb związane jest przede wszystkim z rzeźbą terenu. Na wyniesieniach i stokach wytworzyły się głównie gleby brunatne. Są one często płytkie i silnie szkieletowe. Na powierzchniach płaskich przeważają gleby brunatne właściwe i płowe wytworzone na osadach plejstocénskich i utworach deluwialnych. W dolinach rzecznych występują mady natomiast w obniżeniach terenu wytworzyły się gleby organiczne.

Na terenie Jeleniej Góry dominują gleby brunatne (właściwe, kwaśne i wylugowane), mady oraz gleby bielcowe i pseudobielcowe.

W obrębie miasta licznie występują grunty przekształcone antropogenicznie. Na terenach zajętych przez zabudowę grunty zostały zdegradowane. Sytuacja ta występuje na znacznej powierzchni miasta i można się spodziewać, że w związku ze zwiększeniem obszaru zabudowanego gleb zdegradowanych będzie przybywać. Teren miasta od wielu lat znajduje się pod wpływem antropopresji związanej głównie z wprowadzeniem zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i komunikacyjnej. W zabudowanej (zurbanizowanej) części analizowanego obszaru gleby podlegają przekształceniom mechanicznym, hydrologicznym, geochemicznym i fizyko-chemicznym. Gleby takich terenów cechuje niska wilgotność, wyższe stężenie zanieczyszczeń, mniej korzystna struktura i gorsze własności fizyczne.

Rysunek 4. Dominujące typy gleb na obszarze Jeleniej Góry

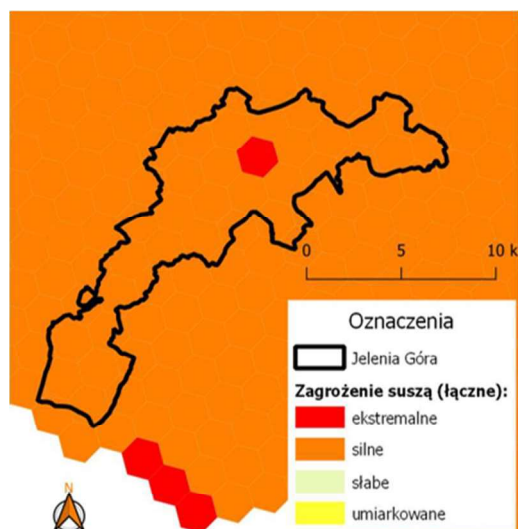
Zagrożenie suszą

W odniesieniu do suszy należy zaznaczyć, że w ramach prac towarzyszących przygotowaniu projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (przyjętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 stycznia 2021 r.) przeprowadzono diagnozę występowania suszy atmosferycznej, rolniczej (zwanej także suszą ekologiczną), hydrologicznej i hydrogeologicznej oraz sporządzono analizę zagrożenia wszystkimi typami suszy, której wyniki ujęto w heksagonalną siatkę pól podstawowych. Wyniki ustaleń dot. suszy rolniczej² i łącznego zagrożenia wszystkimi kategoriami suszy w odniesieniu do analizowanego terenu przedstawiono na rycinach nr 8 i 9.

² susza rolnicza – to wypadkowa wskaźników roślinnych charakteryzujących ich fenologię oraz niezrealizowanego (przez deficyt opadów) zapotrzebowania na wodę w fazach okresu wegetacyjnego. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomasie i ograniczeń plonowania. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.

Uzyskany wynik informuje o skali zagrożenia suszą w obrębie każdego oczka siatki. Ustalenia tych prac wskazują na to, że w badanym rejonie występuje:

- 1) wysokie zagrożenie suszą atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną na terenie całego miasta i w jego otoczeniu,
- 2) niskie zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej (umiarkowane w centralnej części miasta),
- 3) ogólnie: silne zagrożenie suszą na większości terenu miasta i w jego otoczeniu.

Rysunek 5. Łączne zagrożenie suszą w rejonie opracowania [14]

4.7.1. ANALIZA SWOT

GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Rozpoznane środowisko glebowe miasta	- Zanieczyszczenie gleb pochodzące z emisji antropogenicznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb - Dostęp do rejestrów szkód w środowisku poprzez system teleinformatyczny GDOŚ	- Brak instrumentów administracyjno – prawnych i finansowych do prowadzenia systematycznego monitoringu gleb na terenach miejskich - Zagrożenie suszą

4.7.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Największym zagrożeniem dla gleb w mieście jest ich trwałe przekształcanie, w wyniku przekazywania terenów biologicznie czynnych na cele transportowe i budowlane. Powoduje to szereg negatywnych skutków, obok głównego ograniczenia infiltracji wód opadowych, zabudowa terenów biologicznie czynnych ogranicza ich funkcje przewietrzania miasta, i poprawy mikroklimatu lokalnego. Szansą na ograniczenie tego zjawiska jest wykorzystywanie na cele transportowe i budowlane w pierwszej kolejności terenów już niegdyś zagospodarowanych (brownfields).

Adaptacja do zmian klimatu

W kontekście adaptacji do zmian klimatu ważną kwestią ograniczającą zmiany klimatyczne na terenie miasta jest realizacja działań mających na celu zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnych m.in. poprzez:

- rozpoznanie możliwości rozszczelnienia gruntów i ich rekultywacji (w szczególności na terenach przemysłowych i obszarach intensywnej zabudowy) oraz zwiększania udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- opracowanie i wdrożenie zasad uwzględniania powierzchni biologicznie czynnej w decyzjach administracyjnych oraz zaniechanie intensyfikacji uszczelniania powierzchni,
- wprowadzanie do mpzp zapisów ustaleń dotyczących intensywności zabudowy, a także jej rozplanowania oraz udziału powierzchni biologicznie czynnych.

Działania edukacyjne

Miasto Jelenia Góra nie prowadzi obecnie działań edukacyjnych ukierunkowanych na zagadnienia związane z ochroną gleb.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów w sposób powodujący szkody w środowisku. Do zagrożeń środowiskowych mogą również doprowadzić niezrekultywowane tereny zdegradowane i zdewastowane.

4.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Stan

Na podstawie art. 17 ust. 4 w związku z art. 6 pkt 17 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) Marszałek Województwa Dolnośląskiego prowadzi listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach.

Na terenie Jeleniej Góry nie funkcjonują ww. instalacje. Ponadto na terenie Jeleniej Góry brak jest zlokalizowanych składowisk odpadów.

Zgodnie z podjętymi przez Radę Miasta Jeleniej Góry uchwałami, niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, natomiast odpady segregowane gromadzone są w pojemnikach (dla zabudowy wielorodzinnej i nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne) oraz w pojemnikach lub workach (dla zabudowy jednorodzinnej). Nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe w ramach uiszczanej opłaty zostały wyposażone w pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych). W 2024 roku kontynuowano rozpoczęty w 2021 roku proces przekazywania właścicielom nieruchomości jednorodzinnych pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych w zakresie papieru, szkła oraz bioodpadów. Metale i tworzywa sztuczne z uwagi na specyfikę odpadu gromadzone są nadal w workach, które po każdym odbiorze dostarczane są mieszkańcom.

Dodatkowo, w celu zapewnienia mieszkańcom łatwiejszej formy przekazywania odpadów „problemowych” zgodnie z uchwałą w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, prowadzono okresową mobilną zbiórkę odpadów problemowych przez mobilny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Mobilny PSZOK był do dyspozycji mieszkańców w wyznaczone dni od kwietnia do listopada. Stacjonował w 25 lokalizacjach.

Szerszy katalog odpadów problemowych przyjmowany był w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Wolności 161/163 w Jeleniej Górze.

Tabela 26. Masa odpadów zebranych w PSZOK na terenie Jeleniej Góry [5]

Nazwa odpadu	Kod odpadu	2022	2023	2024
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	1,120		
Zużyte opony	16 01 03	83,350	88,980	101,16
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórki i remontów	17 01 01	6,800	12,870	17,02
Gruz ceglany	17 01 02	11,340	9,680	10,44
Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	17 01 03	6,240	7,220	9,26
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	31,010	42,430	51,84
Szkło	17 02 02	18,620	17,380	18,84
Odpadowa papa	17 03 80	25,850	32,460	39,92
Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	17 06 04	4,415	5,365	6,71
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	190,730	200,780	228,14
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,217	0,176	0,268
Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	7,625	9,460	10,437
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0,169	0,169	0,247
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,242	0,298	0,443
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	9,068	8,975	6,715
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	31,998	31,656	35,898
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	99,50	61,370	55,780
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	306,50	353,130	442,180
Razem		834,794	882,399	1 035,298

W strukturze odpadów odebranych w ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w ostatnich latach według rodzaju dominowały niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Tabela 27. Struktura i rodzaj zebranych odpadów na terenie Jeleniej Góry [5]

Lp.	Kod odpadów	Rodzaj odpadów	2022r.	2023r.	2024r.
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1 262,92	1 267,790	1 349,105
2.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,700	2,110	7,652
3.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1 873,86	1 927,180	2 085,26
4.	15 01 07	Opakowania ze szkła	1 546,24	1 470,280	1 491,541
5.	16 01 03	Zużyte opony	1,730	2,290	5,200
6.	20 01 01	Papier i tektura			1,114
7.	20 01 02	Szkło			0,686
8.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	3,669	3,806	4,101
9.	20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,137	0,162	0,198
10.	20 01 39	Tworzywa sztuczne			6,094
11.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	2 912,13	3 476,100	3 539,11
12.	20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	561,62	597,620	526,94
13.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 366,70	19 285,320	19 948,302
14.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1 146,32	1 087,760	3 155,03
15.	20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	194,82	109,300	135,80
		Razem	29 871,846	29 229,718	32 256,133

Udział odpadów zmieszanych w bilansie odpadów ogółem na przestrzeni ostatnich lat nie przekracza 55% i z roku na rok spada.

Tabela 28. Masa odpadów zmieszanych i zebranych selektywnie u źródła w ramach systemu gminnego na terenie miasta Jelenia Góra [5]

Rok	2022	2023	2024
Masa odpadów zmieszanych odebranych na terenie Jeleniej Góry [Mg]	20 366,70	19 285,320	19 948,302
Masa odpadów ogółem odebranych na terenie Jeleniej Góry [Mg]	29 871,846	29 229,718	32 256,133
Udział odpadów zmieszanych w strumieniu odpadów ogółem [%]	68,18	65,98	61,84

Celem nadrzędnym polityki w zakresie gospodarowania odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów "u źródła", odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych. Wpływ na ograniczenie powstawania odpadów i prawidłową segregację będzie miała edukacja ekologiczna, która powinna być realizowana już od najmłodszych lat w placówkach oświatowych.

Działania miasta powinny dążyć do gospodarki obiegu zamkniętego. Gospodarka w obiegu zamkniętym wyznacza standardy, które pozwalają zachować jak najdłużej wartość produktów, efektywnie wykorzystywać zasoby przy jednoczesnym ograniczeniu powstawania odpadów.

Model gospodarki o obiegu zamkniętym:
mniej surowców, mniej odpadów, mniej emisji

Rysunek 6. Model gospodarki o obiegu zamkniętym [13]

W gospodarce w obiegu zamkniętym materiały, które mogą zostać poddane recyklingowi, są ponownie wprowadzane do gospodarki jako nowy surowiec, co wpływa m.in. na zużycie surowców naturalnych, skrócenie drogi transportu i ślad węglowy konkretnego produktu. Istotną rolę w gospodarce obiegu zamkniętego stanowią PSZOK-i, w których zbierane są odpady do dalszego przetworzenia, a także rzeczy do dalszego użytkowania. Kolejnym elementem idei bezodpadowej jest propagowanie nietoksycznych cykli materiałowych i lepsza identyfikowalność potencjalnie niebezpiecznych chemikaliów w produktach, które ułatwiają recykling i zwiększają wykorzystanie surowców wtórnych.

Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym zwraca uwagę, m.in. na zrównoważoną konsumpcję, która polega na „zaspokajaniu podstawowych potrzeb człowieka przy jednoczesnym minimalizowaniu zużycia zasobów naturalnych oraz ograniczaniu powstawania odpadów i emisji”. Zwraca uwagę na podnoszenie świadomości konsumentów w tym zakresie poprzez edukację w systemie formalnym i pozaformalnym oraz zapewnianie dostępności informacji w społeczeństwie w zakresie naprawy, ponownego użytkowania i części zamiennych. Mapa wskazuje, że w tej transformacji gospodarczej ważne jest zaangażowanie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, na przykład spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji.

Osiągnięte poziomy recyklingu

Poczynając od 2021 roku, w ramach trwającej implementacji przepisów unijnych do polskiego prawa (tzw. pakiet odpadowy), mających prowadzić do gospodarki obiegu zamkniętego, zaszły istotne zmiany odnośnie obowiązkowych poziomów do uzyskania przez gminy.

1) Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu:

- do 2020 roku dotyczył następujących frakcji odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło;
- obecnie dotyczy całego strumienia odpadów komunalnych;
- zmianie uległ również wzór stosowany do wyliczenia tego poziomu.

2) Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych:

- obowiązywał do 2020 roku;
- obecnie brak obowiązkowych poziomów do osiągnięcia.

3) Poziom składowania odpadów komunalnych:

- do 2020 roku brak było przepisów w tym zakresie;
- obecnie zostały wskazane poziomy do osiągnięcia począwszy od 2025 roku;
- za lata 2021-2024 brak obowiązkowych poziomów do osiągnięcia.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych [w %]

Tabela 29. Osiągnięte Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych [w %] na terenie Jeleniej Góry [5]

rok	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	2028r.	2029r.	2030r.
Wymagany	20%	25%	35%	45%	55%	56%	57%	58%	59%	60%
Osiągnięty		21,03	27,20	36,74						

W analizowanych latach poziomy recyklingu ponownego użycia odpadów komunalnych [w %] na terenie Jeleniej Góry nie zostały osiągnięte.

Wyroby azbestowe

Azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych sporządzonym przez Ministra Zdrowia jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia przy długotrwałym oddziaływaniu na drogi oddechowe.

Od roku 1997 w Polsce obowiązuje zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest, wykorzystywanie wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku.

Aktualnie obowiązującym dokumentem na szczeblu krajowym jest Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKZA) uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., który jest kontynuacją i aktualizacją przyjętego pierwotnie Programu. Zaproponowano wprowadzenie trzech okresów usuwania azbestów w perspektywie od 2009 do 2032 roku:

- lata 2015 - 2018: 28%,
- lata 2019 - 2024: 35%;
- lata 2025 - 2032: 37%.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest wymaga zachowania szczególnych procedur postępowania i przestrzegania przepisów, aby nie następowała emisja włókien azbestowych do środowiska i nie powodowała narażenia zdrowia ludzkiego.

Masa odpadów azbestowych zgodnie z bazą azbestową została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 30. Wyroby azbestowe na terenie Jeleniej Góry (stan na 30.06.2024 r.) [9]

Jelenia Góra	Razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Zinwentaryzowane [kg]	2 434 548	1 568 888	865 660
Unieszkodliwione [kg]	448 567	329 404	119 163
Pozostałe do unieszkodliwienia [kg]	1 985 980	1 239 484	746 496

Od wielu lat miasto wspomaga mieszkańców w kosztach usunięcia wyrobów zawierających azbest. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych:

- 2022 r. - 24,698 ton (z 14 posesji),
- 2023 r. – 23,055 ton (z 17 posesji),
- 2024 r. – 32,86 ton (z 19 posesji).

Podejmowane do chwili obecnej działania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie miasta należy uznać za zadowalające. Niemniej jednak dla zrealizowania głównego celu, jakim jest usunięcie wyrobów zawierających azbest do 2032 r. z terenu miasta należy zintensyfikować działania w kierunku pozyskiwania środków na dalsze usuwanie tych wyrobów oraz rozszerzać działalność informacyjną na temat szkodliwości azbestu.

Dziki wysypiska śmieci

Miasto korzysta z możliwości, którą daje art. 6r ust. 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach: „Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2021 r. o odpadach”.

Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk odpadów w ostatnich latach:

- 2021 r. – 79,
- 2022 r. – 88,
- 2023 r. – 78,
- 2024 r. – 101.

4.8.1. ANALIZA SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Wdrażanie systemu segregacji i odzysku odpadów - Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych	- Wysoki udział odpadów zmieszanych w strumieniu odpadów ogółem - Brak osiągniętych poziomów recyklingu w ostatnich latach
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Intensyfikacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami - Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na potrzeby usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych - Wdrażanie proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT) - Zwiększenie kontroli prawidłowego przestrzegania przepisów dotyczących zagospodarowania odpadów - Promowanie działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów	- Ryzyko nieosiągnięcia w kolejnych latach wymaganych prawem poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych - Dynamiczne zmiany prawne powodujące konieczność ciągłego dostosowywania się instalacji zagospodarowania odpadów - Brak środków finansowych na planowane inwestycje

4.8.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Niewłaściwe postępowanie z odpadami, w tym niekontrolowana emisja odpadów niebezpiecznych, przyczynia się do zanieczyszczenia środowiska, w tym wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb. Zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego związkami chemicznymi, w tym toksycznymi, przekłada się bezpośrednio na zdrowie i życie ludzi oraz ich jakość życia w regionie.

Do zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie miasta, związanych z gospodarką odpadami można zaliczyć przede wszystkim systematyczny wzrost masy odebranych odpadów z terenu miasta oraz nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu w kolejnych latach.

Adaptacja do zmian klimatu

Działania adaptacyjne z zakresu gospodarki odpadami powinny dotyczyć udoskonalenia systemu selektywnej zbiórki odpadów (w szczególności niebezpiecznych), a także wypracowania koncepcji lub planu zagospodarowania odpadów, które mogą powstać na skutek zjawisk ekstremalnych.

Dla obiektów gospodarki odpadami (składowiska, PSZOK, place magazynowania odpadów) zagrożenie stanowią będące następstwami zmian klimatycznych powodzie i podtopienia. Obiekty gospodarki odpadami powinny być lokalizowane poza terenami narażonymi na tego typu zjawiska. Dla składowisk odpadów istotnym zagrożeniem mogą okazać się już same deszcze nawalne. W konsekwencji intensywnych opadów atmosferycznych na terenie może dojść do przelania urządzeń odbierających odcieki, co może spowodować migrację odcieków do gruntu wód gruntowych i powierzchniowych.

Prowadzone działania edukacyjne

Miasto corocznie prowadzi działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące zasad prawidłowego postępowania z odpadami oraz promocji selektywnej zbiórki odpadów. Działaniami cyklicznymi są między innymi:

- obchody Światowego Dnia Ziemi wraz z wiosennym „Sprzątaniem Świata”,
- akcja „Kwiaty za elektroodpady”,
- akcja „Sprzątanie Borowego Jaru”,
- punkty informacyjno – edukacyjne wystawiane na festynach oraz piknikach,
- wrześniowa akcja „Sprzątanie Świata”,
- Akcja Segregacja – festyn edukacyjno – informacyjny związany z gospodarką odpadami komunalnymi.

Ponadto corocznie prowadzona jest edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, która opierała się na promowaniu ekologii odpadowej poprzez:

- warsztaty i prelekcje w placówkach edukacyjnych,
- zamówienie i rozdysponowanie ulotek, plakatów i gadżetów promujących zasady segregowania odpadów komunalnych oraz nawiązujących do recyklingu,
- przygotowanie spersonalizowanych bajek, komiksów oraz kolorowanek edukacyjnych o segregacji odpadów komunalnych przeznaczonych dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- przygotowanie szeregu filmów edukacyjnych, które emitowane są w telewizji lokalnej i regionalnej oraz na kanale Youtube, w tym pn.:
 - „Od produktu do odpadu”,
 - „Zmiany w systemie gospodarki odpadami w Jeleniej Górze od 2021 r.”,
 - „Gospodarka odpadami od 2021 roku – kontynuacja kampanii informacyjno – edukacyjnej”,
 - reportaż na temat pracy osób obsługujących pojazdy odbierające odpady w 2023 r.,
 - reportaż na temat pracy instalacji przetwarzającej odpady komunalne, przedstawiający krok po kroku drogę odpadu, wyemitowany w 2023 r.,
 - reportaż na temat problemu marnowania żywności, w kontekście Świąt Bożego Narodzenia, wyemitowany w 2023 r.

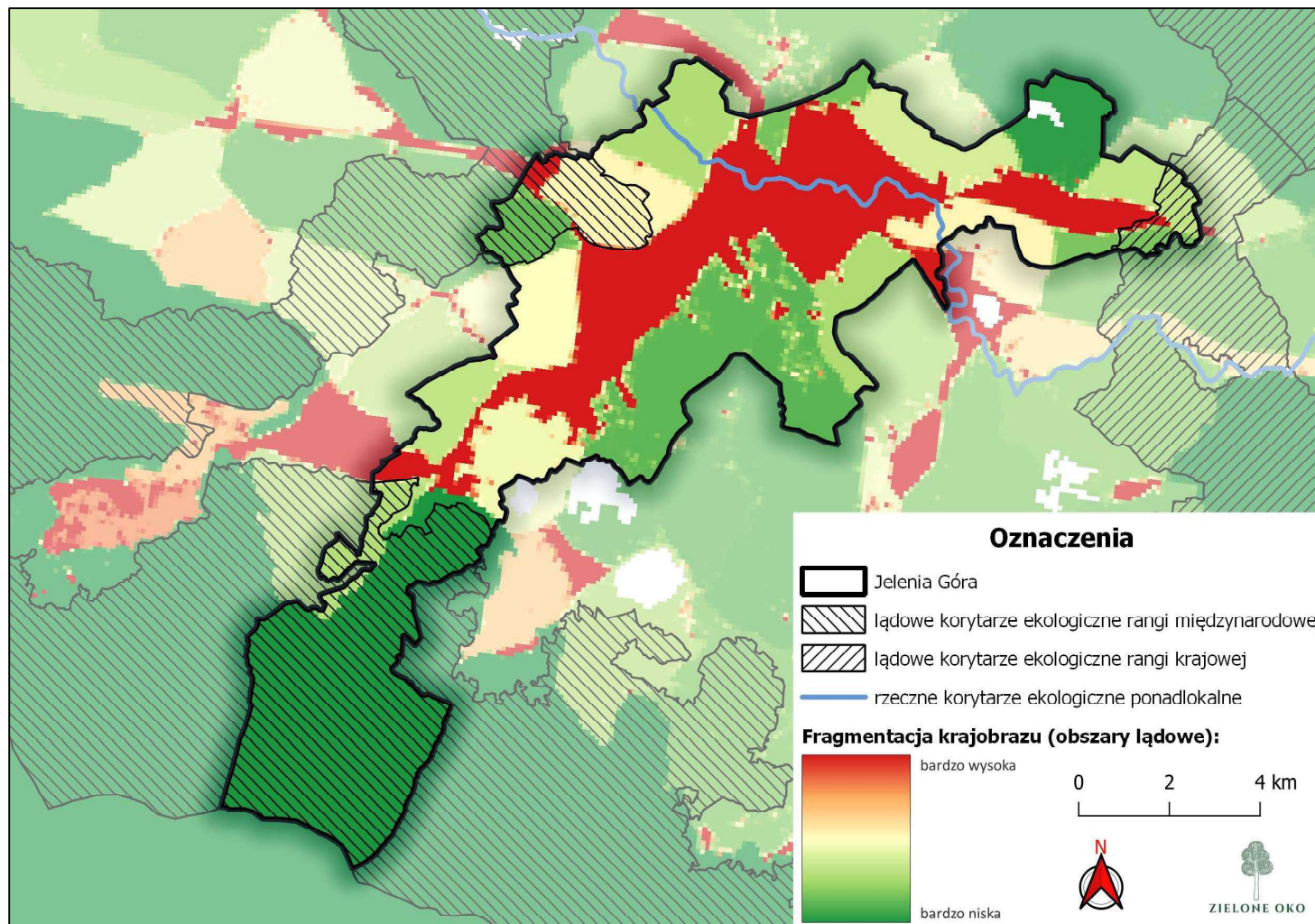
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi a także samozapłon gazów składowiskowych. Ponadto nadzwyczajne zagrożenia środowiska mogą wystąpić poprzez zbieranie i magazynowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W przypadku pożarów składowisk odpadów zanieczyszczenia kumulujące się w środowisku mogą skażać je przez wiele lat w odległościach nawet wielu kilometrów od miejsca zdarzenia. Składowiska wiążą się z dużą uciążliwością dla otoczenia również ze względu na uwalnianie się substancji toksycznych do powietrza, wód oraz gleb.

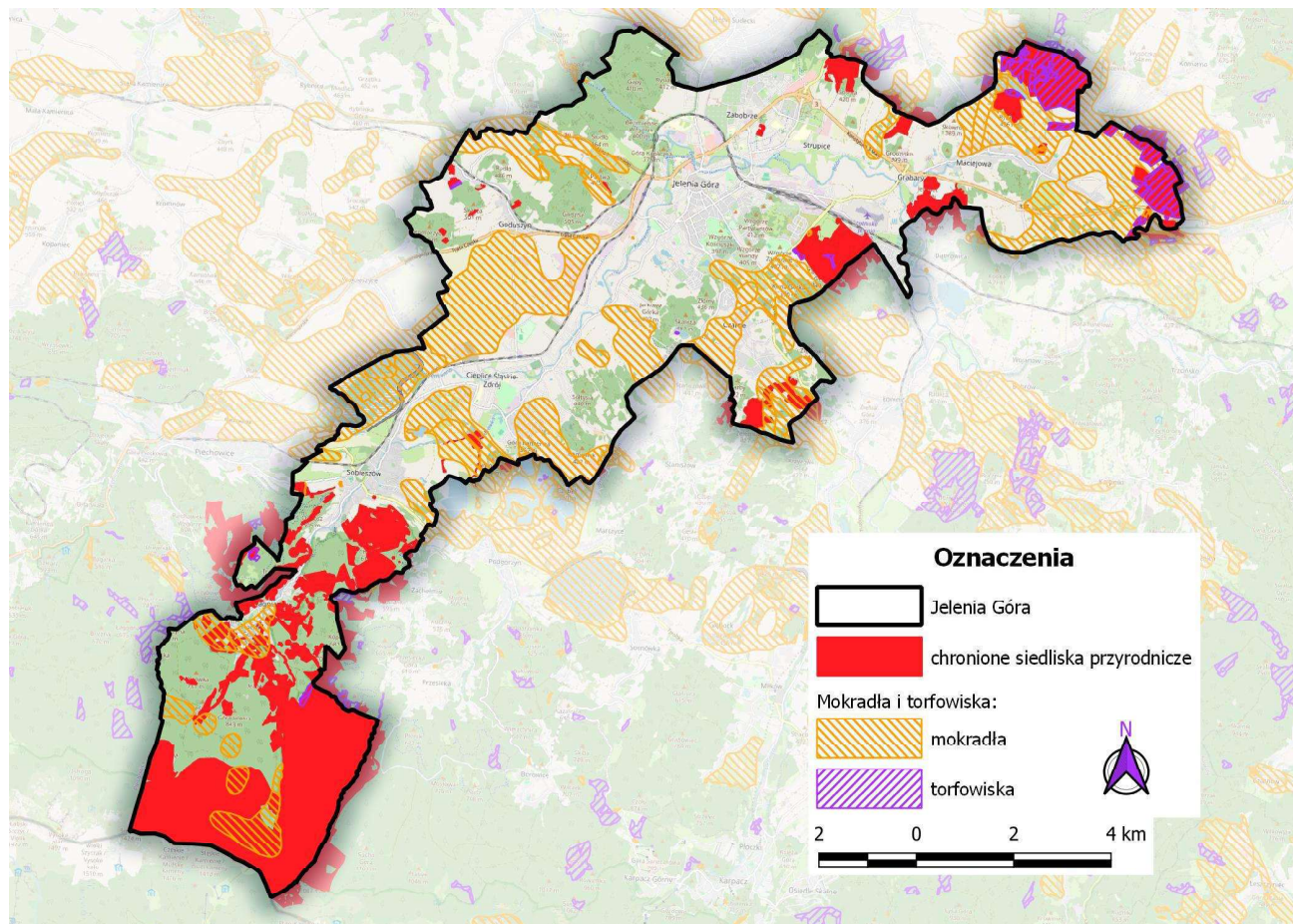
4.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

Stan

Na terenie Jeleniej Góry występuje znaczne bogactwo siedlisk przyrodniczych. Zostały one zinwentaryzowane w ramach prac prowadzonych m.in. przez Karkonoski Park Narodowy, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

Rysunek 7. Główne korytarze ekologiczne i defragmentacja krajobrazu w Jeleniej Górze i jej otoczeniu [zielone kolory oznaczają mniejszy stopień defragmentacji, ciemniejszy kolor - większą defragmentację generowaną przez infrastrukturę miejską i transportową - czyli mniejszą zdolność terenu do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych]

Rysunek 8. Chronione siedliska przyrodnicze oraz ekosystemy mokradłowe i torfowiskowe w granicach Jeleniej Góry [14]

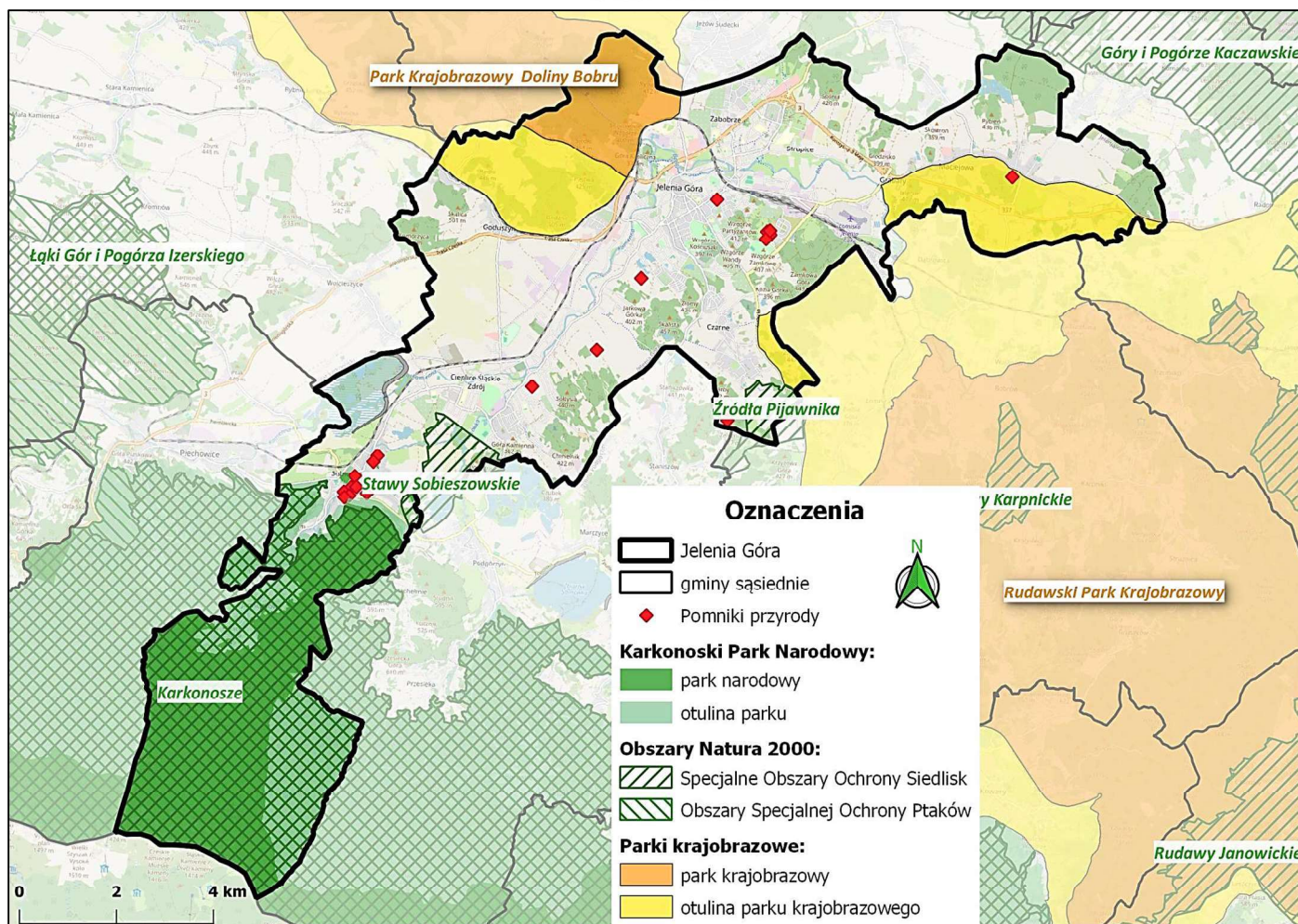
Obszary prawnie chronione

Na terenie miasta Jelenia Góra zlokalizowane są następujące obszary chronione:

- Park Narodowy,
- Otulina Parku Narodowego,
- Park Krajobrazowy,
- Obszary Natura 2000,
- Pomniki przyrody.

Tabela 31. Powierzchnia poszczególnych form ochrony przyrody na terenie miasta Jelenia Góra [5]

	Formy ochrony przyrody	Powierzchnia [ha]
Park Narodowy	Karkonoski Park Narodowy	1 714
	Otulina Karkonoskie Parku Narodowego	852
Park Krajobrazowy	Park Krajobrazowy Doliny Bobru	472
Natura 2000	Karkonosze	2 481
	Stawy Sobieszowskie	160
	Źródła Pijawnika	91

Rysunek 9. Obszary ochrony przyrody w rejonie Jeleniej Góry [14]

Park Narodowy

Karkonoski Park Narodowy został powołany na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. i pierwotnie obejmował powierzchnię 5,5 tys. ha. Według danych z dnia 1 stycznia 2016 r. powierzchnia wynosi 5 951,4236 ha, z czego 1 713,706 ha (co stanowi 29%) położone jest na terenie miasta Jelenia Góra. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. wyznaczono strefę otuliny KPN o powierzchni 11 200 ha, a z dniem 1 stycznia 2016 r. została ona powiększona do 13 093 ha.

Karkonosze stanowią najwyższe i największe pasmo Sudetów rozciągające się na pograniczu polsko-czeskim z najwyższym szczytem - Śnieżką (1603 m n.p.m.). Średnia roczna temperatura powietrza zmienia się od 8°C w Kotlinie Jeleniogórskiej do 0,7°C na szczycie Śnieżki, natomiast opady rosną od 700mm (u podnóża gór) aż do 1400 - 1500 mm (na grzbietach). Te cechy sprawiły, że pomimo stosunkowo niedużych wysokości n.p.m. wykształciły się tu niemal wszystkie piętra klimatyczne oraz roślinne, typowe dla gór wysokich. Klimat jest czynnikiem decydującym o procesach rzeźbotwórczych i glebotwórczych oraz tworzeniu się zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt.

Szata roślinna wyróżnia Karkonosze na tle gór Europy Środkowej. Na niewielkim obszarze możemy spotkać gatunki pochodzące z różnych rejonów geograficznych, z których wiele należy do rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Karkonosze są również miejscem występowania reliktywów polodowcowych oraz endemitów, których nie spotkamy nigdzie indziej na świecie.

Fauna charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gatunkowym, co jest wynikiem występowania pięter roślinnych o odmiennym klimacie. Typowe dla krajobrazu tych gór jeziora i kotły polodowcowe, strome kamieniste zbocza, torfowiska stały się miejscem występowania wielu cennych dla karkonoskiej przyrody gatunków. Żyje tutaj co najmniej 15 tysięcy gatunków bezkręgowców, ponad 320 gatunków kręgowców, a wśród nich: ryby, płazy, gady, ptaki lęgowe i przelotne oraz blisko 60 gatunków ssaków.

Park krajobrazowy

Park Krajobrazowy Doliny Bobru położony jest w Sudetach Zachodnich, a jego głównym elementem krajobrazu jest fragment doliny Bobru pomiędzy Jelenią Górą, a Lwówkiem Śląskim. Został utworzony 16 listopada 1989 r. na terenie o powierzchni 10 943 ha z otuliną (12 552 ha).

Rzeka Bóbr wyznacza ukierunkowaną niemal południkową oś hydrograficzną Parku o długości 38 km. Przebiega w bardzo urozmaicony sposób, tworząc przełomy rzeczne, odsłaniające różnorodne i różnowiekowe formacje skalne. Znaczny walor stanowią różnorodne ekosystemy leśne, których znaczna część zachowała skład gatunkowy zbliżony do naturalnego. Dno doliny Bobru zajmują żyzne łąki i pastwiska, a na zboczach wykształciły się murawy kserotermiczne i naskalne. Do najciekawszych

ekosystemów nieleśnych można zaliczyć zbiorowiska: naskalne, źródłiskowe i torfowiskowe. Skład gatunkowy fauny uległ znacznym przekształceniom wskutek wielowiekowej, intensywnej działalności człowieka na tym terenie, dlatego głównie występują tutaj gatunki pospolite, o dużej tolerancji ekologicznej.

Olbrzymie szkody spowodowane powodzią w dniach 29-31 lipca 1897 r., stały się dla ówczesnych władz podstawą do prawnego uregulowania spraw ochrony tego obszaru przed kolejnymi kataklizmami (ustawa powodziowa z 1900 r.). Skutkiem tych działań jest powstanie zapory w Pilchowicach, która jest obecnie największą budowlą hydrotechniczną na Śląsku uzupełnioną jazami i zbiornikami wodnymi we Wrzeszczynie i Siedlęcinie, tworząc system zabudowy kaskadowej Bobru. Zapora w Pilchowicach rozdziela rzekę w obrębie Parku na dwa zasadnicze odcinki:

- "górny" – o długości 13 km, gdzie rzeka płynie malowniczą doliną z wyraźnie zachowanymi trzema przełomami (Borowy Jar, odcinki pomiędzy: Siedlęcinem a Wrzeszczynem oraz "Stankiem" a "Wysokimi Skałami"),
- "dolny" – o długości 25 km, z wyraźnymi dwoma przełomami pomiędzy: wzgórzami Stróżną i Dudkiem (obok Wlenia) oraz pomiędzy wzgórzami Leśnica i Skałka koło Lwówka Śląskiego.

Otulina Rudawskiego Parku Krajobrazowego – Rudawski Park Krajobrazowy został utworzony w roku 1989 r. Ochroną objęte zostały Rudawy Janowickie wraz z Górami Sokolimi i Wzgórzami Karpnickimi oraz Góry Ołowiane w Górach Kaczawskich i Góry Lisie w Kotlinie Kamiennogórskiej. Park chroni naturalne górskie i rzeczne geokompleksy przyrodnicze. Cechuje go szereg malowniczych dolin rzecznych m.in. Janówki i Hutniczego Potoku, nieregularnie zlokalizowanych form skalnych, takich jak: Sokoliki, Starościńskie Skały, Skalny Most, liczne wzniesienia, strome stoki oraz tereny zalesione z licznymi potokami. Na terenie miasta Jelenia Góra znajduje się jedynie otulina parku, która zajmuje południową część Maciejowej, na południe od DK5.

Obszary Natura 2000

ŹRÓDŁA PIJAWNIKA KOD PLH0220076 jest to obszar zlokalizowany w Kotlinie Jeleniogórskiej w Sudetach Zachodnich i częściowo obejmuje dzielnicę Jelenia Góra-Czarne. Stanowi teren źródłowy dla niewielkiego potoku Pijawnik, który wypływając stąd w kierunku północnym uchodzi do rzeki Kamiennej. Jest to teren nieurbanizowany. Większość obszaru pokrywają wilgotne i zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, a uzupełniają je fragmenty łąk świeżych, lasy olszowe oraz ich zaroślowe formy regeneracyjne i zapusty wierzbowe. Niewielkie fragmenty zajmują również torfowiska, ziołorośla oraz nieużytkowany obecnie staw. Występują tutaj cztery gatunki zwierząt ujęte w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej. Szczególnie istotne jest występowanie przeplatki aurinia dla której obszar ten stanowi jedyne aktualnie znane stanowisko w Sudetach. Niestety pomimo dobrych warunków siedliskowych populacja ta narażona jest na wyginięcie

ze względu na znaczną izolację przestrzenną. Dodatkowo obszar ten jest miejscem występowania dość licznej populacji dwóch gatunków modraszków. Znaczną wartość stanowią dobrze zachowane wilgotne i zmiennowilgotne łąki, bardzo rzadko występujące w tej części Sudetów.

STAWY SOBIESZOWSKIE KOD PLH020044 jest to obszar położony w Sudetach Zachodnich, w Kotlinie Jeleniogórskiej, na wysokości 340-359 m n.p.m., w widłach rzek Podgórnej i Wrzosówki. Powierzchnia 215,6 ha obejmuje stawy rybne oraz związane z nimi siedliska. Główny ciek wodny stanowi Wrzosówka, do której wpływa rzeka Podgórna, z którą z kolei łączą się 2 kolejne potoki: Czerwonka i Chojniec. W obrębie obszaru zlokalizowanych jest dziesięć zbiorników wodnych (o łącznej pow. ok. 49 ha), z tego siedem zlokalizowanych jest w obrębie jednego kompleksu stawów rybnych. Znaczna część terenu znajduje się w obrębie suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Cieplice” (o pojemności 4 400 000 m³). Głównym elementem krajobrazu są tu stawy rybne i mozaika związanych z nimi siedlisk. Charakterystyczną cechą jest obfite występowanie gatunków inwazyjnych, głównie nawłoci kanadyjskiej, rudbekii nagiej oraz niecierpka gruczołowatego. Zachowały się także niewielkie płyty torfowisk, jedyne jakie przetrwały w Kotlinie Jeleniogórskiej. Priorytetowym gatunkiem, którego obecność była głównym powodem wyznaczenia Obszaru jest pachnica dębowa zasiedlająca pomnikową aleję dębową (tzw. Dąbrówka) i starodrzew porastający groble stawów. Dodatkowo wykazano obecność 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których ochrona powinna być realizowana poprzez zabezpieczenie siedlisk i miejsc ważnych dla ich występowania. W granicach Obszaru stwierdzono występowanie szeregu gatunków ptaków, w tym gatunków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (bąka, błotniaka stawowego, derkacza, zimorodka, dzięcioła zielonosiwego, dzięcioła średniego, świergotka polnego, gąsiorka, podróżniczkę, żurawia, puchacza i bielika) oraz gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (m. in. bąk, podróżniczek, puchacz, bielik i czeczotka). Płazy i gady reprezentowane są przez dwa gatunki: kumaka nizinnego i znacznie rzadszą traszkę grzebieniastą.

KARKONOSZE KOD PLC020001 jest to najwyższe pasmo górskie Sudetów zbudowane ze skał granitowych i metamorficznych. Na charakterystycznych, zrównanych wierzchołkach grzbietów występują murawy wysokogórskie, zarośla kosodrzewiny, wierzby lapońskiej i jarzębiny oraz subalpejskie torfowiska wysokie. Poniżej, w kotłach polodowcowych znajdują się jeziora górskie. Lasy regla górnego to głównie bory świerkowe, mocno zdegradowane na skutek oddziaływania zanieczyszczeń powietrza. Piętro regla dolnego jest silnie przekształcone w wyniku działalności człowieka do czego w znacznej mierze przyczyniła się gospodarka leśna. Poza głównym grzbiecie Karkonoszy, obszar obejmuje również sąsiedni Grzbiet Lasocki, który jest ważny dla zachowania bioróżnorodności. Duża liczba siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG tworzy tu mozaikę, choć często nie zajmują one dużych powierzchni. Dobrze zachowane są subalpejskie i reglowe torfowiska górskie. Szczególnie cenne są także bory górnoreglowe, pokrywające znaczne powierzchnie. Stwierdzono tu dziewięć gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Należy również podkreślić obecność reliktyw tundrowych w faunie i wielu rzadkich bezkręgowców. Na terenie Obszaru występuje co najmniej jedenaście gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W obrębie miasta Jelenia Góra znajdują się tylko dwa siedliska ptaków. Występuje tu puchacz i bielik zwyczajny, oba te gatunki gniazdują na obszarach leśnych na południe od Góry Chojnik.

Pomniki przyrody

W granicach miasta znajduje się 19 pomników przyrody, są to pojedyncze drzewa, grupy drzew czy zeolizowane głazy narzutowe. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Pomniki przyrody na terenie Jeleniej Góry [1]

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
1	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	2004-09-17	Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 17 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 185, poz. 2983)	471	20	0062, AM-6 1/1	Przy ul. Wrocławskiej 70. Dąb rośnie na działce nr 1, przy samej granicy z działką nr 22/5. Teren stanowi stare założenie parkowe.	W posiadaniu jednej osoby fizycznej	ŁVI	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
2	Kasztanowiec biały (Aesculus hippocastanum) – nazwa miejscowa Jowisz	1991-05-10	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20, poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)	393	20	0013, AM-15 383/1	Przy moście potoku Wrzosówka w Jeleniej Górze - Sobieszowie, pomiędzy ulicami Sądową i Cieplicką.	Gmina Jelenia Góra	dr	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
3	Grupa drzew 2 szt. Dęby szypułkowe Quercus robur L.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r., poz. 115)	449 i 437	20	0034, AM-3 8/4	Na terenie byłego gospodarstwa rol. „Paulinum”. Drzewo o obwodzie 434 cm rośnie nad rowem ściekowym, a drugie o obwodzie 421 cm - nad niewielkim stawem.	Gmina Jelenia Góra	PsIV	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
4	Dąb szypułkowy Quercus robur L.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r., poz. 115)	559	22	0034, AM-2 139	Ul. Nowowiejska 63, w odległości ok. 50 m od najbliższych zabudowań gospodarczych byłego gospodarstwa „Paulinum”.	Gmina Jelenia Góra	dr	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
5	Lipa drobnolistna Tilia Cordata Mill.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r., poz. 115)	487	21	0034, AM-3 12	Przy starej drodze prowadzącej przez teren byłego gospodarstwa, w odległości ok. 3 m od części narożnej najbliższego budynku, przy samym murowanym ogrodzeniu.	Gmina Jelenia Góra	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
6	Dąb szypułkowy Quercus robur L.	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r., poz. 115)	468	25	0033, AM-6 202	Ul. Nowowiejska 3, w pasie drogowym ulicy, naprzeciwko wejścia do Uniwersytetu Ekonomicznego.	Gmina Jelenia Góra	dr	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
7	Buk pospolity Fagus sylvatica	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	415	25	0012, AM-2 117	Ul. Zamkowa 5, na terenie o charakterze parkowym, stanowiącym niewielkie wzgórze.	W posiadaniu jednej osoby fizycznej	Bi	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
8	Lipa drobnolistna Tilia cordata	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	427	23	0012, AM-2 100/1	W odległości ok. 10-15 m od budynku byłego młyna gospodarczego, przy ul. Młyńskiej 7.	W posiadaniu dwóch osób fizycznych	Bi	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
9	Wierzba biała (Salix alba) – nazwa miejscowa Piękna	1991-05-10	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20, poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)	471	18	0013 Sobieszów-II, AM-15 401	Ul. Żabia 7. Pień wierzby zlokalizowany jest w odległości ok. 15 m od ściany domu jednorodzinnego właściciela posesji i w odl. ok. 5 m od granicy działki (pas drogowy ul. Żabiej).	W posiadaniu osoby fizycznej	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
10	Buk pospolity odm. Purpurowa Fagus sylvatica var. Atropurpurea	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	280	20	0013, AM-20 672	Jelenia Góra – Sobieszów, ul. T. Chałubińskiego 11, przy ogrodzeniu posesji.	W posiadaniu jednej osoby fizycznej	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
11	Dąb szypułkowy odm. Skrzętolistna Quercus robur var. Pectinata	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	339	22	0012, AM-20 93	Jelenia Góra – Sobieszów, ul. T. Chałubińskiego 15, przy ogrodzeniu posesji.	W posiadaniu dwóch osób fizycznych	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
12	Klon srebrzysty (Acer saccharinum) – nazwa miejscowa Patron	1991-05-10	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20, poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)	440	25	0013, AM-15 416/2	Przy ul. Wł. Reymonta 1.	Gmina Jelenia Góra	dr	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
13	Miłorząb dwukłapowy Ginkgo biloba	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	317	17	0013, AM-20 754/2	Ul. Kamiennogórska 2, teren siedziby Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Oddział w Jeleniej Górze, ok. 3 m od budynku gospodarczego.	Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych	Bi	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
14	Buk pospolity Fagus sylvatica	2010-02-23	Uchwała Rady Miejskiej Jeleniej Góry nr 531/LXIV/2010 z dnia 23 lutego 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 75 z dnia 22.04.2010 r., poz. nr 1150)	383	20	0007 Cieplice-VII, AM-5 27/8	W odległości ok. 6 m od ściany budynku jednorodzinnego ul. Łabska nr 23, od strony podwórza tego budynku.	Gmina Jelenia Góra	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
15	Zeolizowane głazy narzutowe	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21, poz. 115 z dnia 25 maja 1994 r.)	-	Wys. ok.1-1,5 m.	0021, AM-2 133	Przy skarpie rekultywowanego wysypiska śmieci, na terenie dawnej cegielni.	Gmina Jelenia Góra	Bp	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
16	Aleja dębowo – klonowa 135 sztuk		Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)	Średni obwód pni drzew – 220 cm	18-20 m	003, AM-2 Działki: 9/1, 9/2, 9/3	Jelenia Góra- Cieplice w pobliżu ul. Podgórzyńskiej- rejon wałów przeciwpowodziowych na rzece Wrzosówka, przy Domu Dziecka „Dąbrówka” .	Gmina Jelenia Góra	dr	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

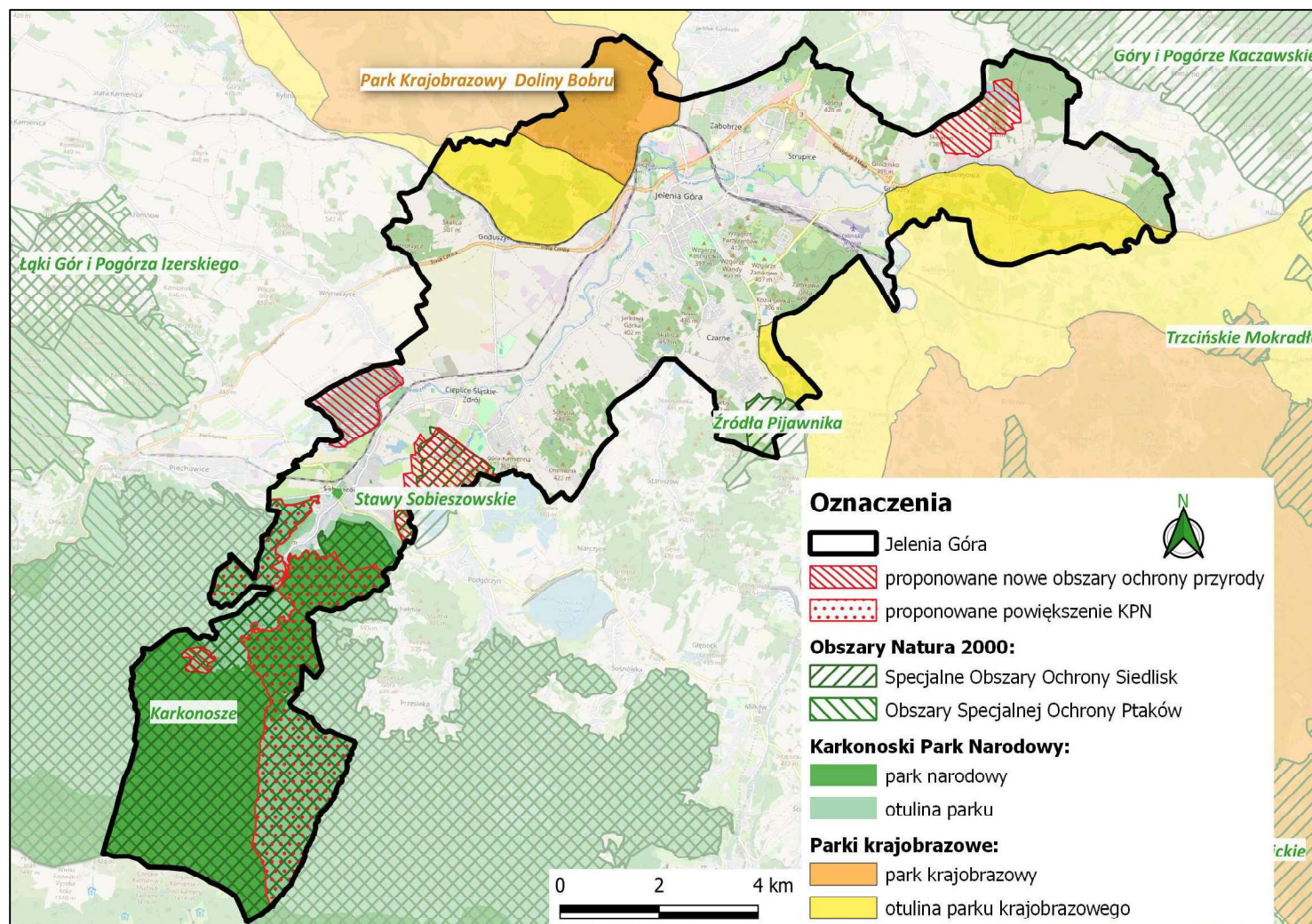
Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
17	Dąb szypułkowy Quercus robur L (Q. Pedunculata Ehrh.) Nazwa zwyczajowa: Bronek	2012-03-29	Uchwała Nr 202.XXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa rosnącego przy ul. Kamiennogórskiej 11 b w Jeleniej Górze (Dz. Urz. Woj. Dol. 2012.1058 z dnia 14 marca 2012 r.)	481	21	Sobieszów-II, AM-20 739/3	Drzewo wyrasta przy ul. Kamiennogórskiej 11 b w Jeleniej Górze, od strony pasa drogowego ulicy Kamiennogórskiej, ok. 2 m od ciągu dla pieszych. Jest to obszar zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej, posesje otoczone ogrodami.	W posiadaniu dwóch osób fizycznych	B	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód w cm na wysokości 1,3 m	Wys. w m	Obręb i nr działki ew.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
18	Wiąz pospolity Ulmus minor	2021-10-29	Uchwała Nr 392.XLII.2021 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody	550	20	Cieplice IX, AM-1 17/1	Drzewo wyrasta przy granicy działki nr 17/1 sklasyfikowanej jako pastwisko (PsIV).	W posiadaniu KOWR	PsIV	Prezydent Miasta Jeleniej Góry
19	Dąb szypułkowy Quercus robur L.	2023-09-27	Uchwała Nr 681.LXX.2023 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 27 września 2023 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody	557	27	Czarne II AM-8 153/1	Drzewo rośnie na gruncie sklasyfikowanym jako las LsV.	W posiadaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo „Śnieżka”	LsV	Prezydent Miasta Jeleniej Góry

Proponowane formy ochrony przyrody

Wskazane jest powiększenie Karkonoskiego Parku Narodowego o tereny, które dziś mają status otuliny KPN w granicach Jeleniej Góry. Lokalizację proponowanych nowych form ochrony przyrody oraz zasięg proponowanego powiększenia KPN przedstawiono na poniższym rysunku w odniesieniu do granic miasta oraz istniejących obszarów ochrony przyrody i otuliny KPN.

Ponadto, ww. Plan proponuje utworzenie parku kulturowego „Zespół zamku Chojnik z Sobieszowem w Jeleniej Górze”.

Rysunek 10. Proponowane nowe formy ochrony przyrody oraz zasięg proponowanego powiększenia KPN [14]

Lasy

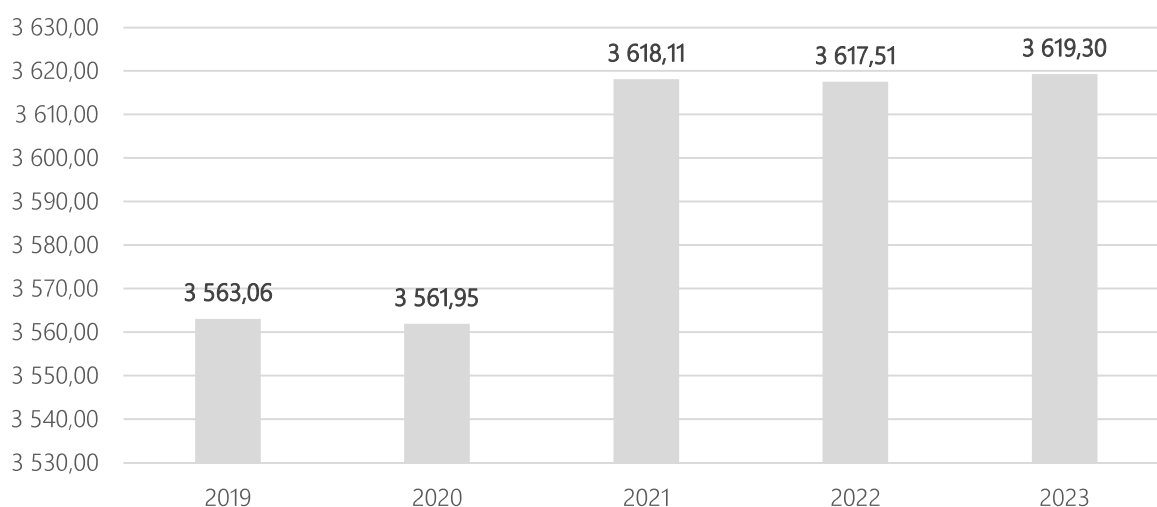
Lasy zajmują 3 621,83 ha, co stanowi 33,11% powierzchni miasta. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem znacznie wyższy od średniej krajowej, dla miast na prawach powiatu, która wynosi 17,2%.

Lasy z terenu miasta podlegają dwóm nadleśnictwom: „Śnieżka” w Kowarach i Szklarska Poręba oraz Karkonoskiemu Parkowi Narodowemu. Na terenie miasta znajdują się także lasy komunalne oraz tereny leśne będące prywatną własnością. Lasy w regionie wskazują średnią żyzność siedlisk, a w strukturze drzewostanów dominują lasy mieszane górskie, utworzone przez drzewostan świerkowo-brzozowo-dębowy z niewielkim udziałem sosny, modrzewia, buka, klonu i sporadycznie występującej czarnej olszy, wierzby i lipy. Strukturę gruntów leśnych na terenie miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Struktura gruntów leśnych na terenie Jeleniej Góry (stan na 31.12.2024 r.) [1]

	Jednostka	Wartość [ha]
Lasy ogółem	ha	3 621,59
Lasy Skarbu Państwa		2 960,50
Lasy gminne		444,24
Lasy prywatne		217,09

Powierzchnia lasów na terenie miasta utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni ostatnich siedmiu lat, z niewielką tendencją wzrostową.

Wykres 6. Powierzchnia lasów na terenie Jeleniej Góry w ostatnich latach [1]

Zieleń miejska

Miasto Jelenia Góra posiada na swoim terenie 8 parków spacerowo-wypoczynkowych o łącznej powierzchni 75,79 ha.

Są to :

- 1) Park Zdrojowy (17,24 ha);
- 2) Park Norweski (13,53 ha);
- 3) Park Wzgórze Kościuszki (25,45 ha);
- 4) Zabytkowy cmentarz przy Kościele pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego (2,32 ha);
- 5) Park Żiżki (2,39 ha);
- 6) Park Wzgórze Partyzantów (8,32 ha);
- 7) Park Wzgórze Krzywoustego (5,08 ha);
- 8) Park przy Zameczku na Zabobrze (1,46 ha) – wyłączony z użytkowania od lipca 2020 r. do 2025 r., z uwagi na prowadzoną rewitalizację parku.

Oprócz parków, na terenie Jeleniej Góry zlokalizowanych jest 61 zieleńców (skwerów) miejskich, a także 35 miejskich placów zabaw z towarzyszącą im zielenią. Suma powierzchni wszystkich zieleńców (skwerów) wynosi 13,38 ha, a placów zabaw – 9 ha.

4.9.1. ANALIZA SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Dobre rozpoznanie zasobów przyrodniczych pod względem wartości - Wysoka lesistość miasta jako cenny element przyrodniczy - Coroczny wzrost terenów zieleni w granicach miasta	- Postępujący proces urbanizacji - Niedobór w niektórych rejonach miasta dostępnych terenów zieleni - Nierównomierne rozmieszczenie ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej na obszarze miasta

	- Niewystarczający udział powierzchni biologicznie czynnych w stosunku do terenów zabudowanych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Właściwe opracowanie dokumentów planistycznych kształtujących strukturę systemu terenów cennych przyrodniczo - Obszary cenne przyrodniczo, tereny proponowane do objęcia formą ochrony przyrody - Efektywne wykorzystanie funduszy ochrony środowiska na realizację zadań z zakresu ochrony bioróżnorodności - Wzrost świadomości mieszkańców oraz rozwój edukacji ekologicznej - Zwrócenie uwagi na działania mające na celu kompensację przyrodniczą - Możliwość uzyskania dofinansowania na działania na rzecz ochrony przyrody - Wykorzystanie funduszy unijnych w celu ochrony i promocji obszarów cennych przyrodniczo	- Wzrost presji urbanizacyjnej - Pogarszające się warunki rozwoju zieleni miejskiej, szczególnie przyulicznej i osiedlowej - Wzrost synantropizacji flory i fauny, w tym gatunkami nierodzimymi - Niewystarczająca prawna ochrona zasobów naturalnych/środowiska na terenach zurbanizowanych - Zagospodarowanie terenów prowadzące do przzerwania korytarzy ekologicznych - Nagłe, niekorzystne warunki pogodowe (burze, huragany) niszczący starodrzew - Presja inwestorów na lokalizację zabudowy na obszarach cennych przyrodniczo

4.9.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Wpływ na zasoby przyrodnicze ma głównie działalność człowieka. Z antropopresją związane są zanieczyszczenia powietrza. W przypadku miasta decydujący wpływ na niezadowalającą jakość powietrza ma przede wszystkim tzw. niska emisja, ale również emisje pochodzące ze źródeł komunikacyjnych i przemysłowych. Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe mogą skutkować m.in. ograniczeniem fotosyntezy, zaburzeniami w naturalnej regeneracji biocenoz leśnych i łąkowych czy zakwaszeniem gleb.

Do zagrożeń związanych z zasobami przyrodniczymi zaliczyć można presję inwestycyjną na podstawie wydawanych jednostkowo decyzji o warunkach zabudowy, w których nie uwzględnia się uwarunkowań przyrodniczych czy lokalnych walorów środowiska.

Adaptacja do zmian klimatu

W kwestii zmian klimatu oraz zapobiegania tym zmianom zieleń miejska oraz zasoby przyrodnicze odgrywają kluczową rolę. Zieleń nie jest w tym znaczeniu jedynie elementem ekosystemu, ale staje się narzędziem lub częścią miejskiej infrastruktury.

Działania miasta związane z adaptacją do zmiany klimatu, przyczyniły się do zwrócenia szczególnej uwagi na zieleń w mieście, jako ważnej składowej środowiska. Wpisują się one w 11 cel zrównoważonego rozwoju ONZ i Agendy 2030, który brzmi: „uczynić miasta bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu”.

Dbłość o środowisko naturalne leży u podstaw zrównoważonego rozwoju”.

W odniesieniu do zmian klimatu głównymi kierunkami działań związanymi z zasobami przyrodniczymi są inwestycje związane z rozwojem zieleni w mieście, które obejmują utrzymanie w dobrym stanie i rozwój zieleni miejskiej pod kątem obniżenia temperatury powietrza, zwiększenia wilgotności (co jest istotne w kontekście coraz częściej pojawiających się fal upałów), absorpcji zanieczyszczeń powietrza oraz przeciwdziałania intensyfikacji miejskiej wyspy ciepła. Stworzenie systemu zieleni, dającego schronienie przed upałem, zapewniając zacienienie i lokalne obniżenie temperatury jest szczególnie ważne w obszarach o intensywnej zabudowie mieszkaniowej i usług społecznych.

Edukacja ekologiczna

Miasto Jelenia Góra od wielu lat realizuje działania związane z edukacją ekologiczną z zakresu zasobów przyrodniczych.

Od 2020 roku funkcjonuje pasieka miejska zlokalizowana na terenie Oddziału Zieleni Miejskiej Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Jeleniej Górze przy ul. Mickiewicza 31. Pasiekę tworzy pięć uli wraz z pięcioma rodzinami pszczelimi. W 2024 roku udało się pozyskać około 60 kg miodu z dwóch miodobrań. Pozyskany miód jest miejskim produktem promującym czyste środowisko i życie w zgodzie z otaczającą przyrodą.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów, choroby roślin oraz nielegalną wycinkę drzew. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze, a także prowadzić racjonalną gospodarkę leśną. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

4.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Znaczącym źródłem zagrożeń dla środowiska mogą być poważne awarie, czyli zdarzenia powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu z udziałem substancji niebezpiecznych, w wyniku których może dojść do zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, albo środowiska (wg art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647, ze zm.).

Potencjalne poważne awarie przemysłowe, poważne awarie lub też katastrofy naturalne skutkują bezpośrednim zagrożeniem zdrowia i życia dla osób znajdujących się w zasięgu ich oddziaływania. Mogą one zagrażać także stanowi ekologicznemu poszczególnych ekosystemów oraz sparaliżować normalne funkcjonowanie życia społecznego i gospodarczego.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647, ze zm.) mówiąc o:

a) „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna

lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Jak wynika z definicji poważnej awarii, jej źródłami mogą być:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych,
- transport materiałów niebezpiecznych.

Poważna awaria przemysłowa

Na terenie miasta Jelenia Góra brak jest zlokalizowanych zakładów zwiększonego i dużego ryzyka awarii przemysłowych.

Transport materiałów niebezpiecznych

Źródłami wystąpienia poważnej awarii mogą być wszystkie trasy komunikacyjne, po których odbywa się ruch pojazdów przewożących materiały i substancje niebezpieczne.

Jelenia Góra stanowi ważny węzeł komunikacyjny. W granicach miasta znajdują się odcinki dróg ważnych i o dużym obciążeniu ruchem.

Zagrożenie pożarowe

W roku 2023 na terenie Miasta wystąpiło 987 zdarzeń wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym 238 pożarów.

W roku 2024 na terenie Miasta wystąpiły 1 694 zdarzenia wymagające interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym 297 pożarów.

Wzrost interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej jest związany m. in. z wiosennym wypalaniem traw.

Zagrożenie powodziowe

Zdarzeniem najbardziej oddziaływującym na lokalną społeczność i infrastrukturę miasta była powódź, która miała miejsce w dniach 13 – 22 września 2024 r.

W dniu 11.09.2024 r. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy wydał w godzinach południowych ostrzeżenie meteorologiczne o opadach deszczu o intensywnym natężeniu oraz ostrzeżenie hydrologiczne o możliwości przekroczenia stanów alarmowych dopływów Odry w obszarze Sudetów i przedgórze sudeckiego. Ostrzeżenia zostały tego samego dnia przekazane mieszkańcom Jeleniej Góry, służbom, inspekcjom, strażom i innym podmiotom wyszczególnionym w Systemie Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania Miasta Jeleniej Góry.

Obszar Miasta Jelenia Góra najbardziej zniszczony powodzią to ulice: Wrocławska, Witosa, Batalionów Chłopskich, Wincentego Pola, Wiejska, Osiedle Robotnicze, Podwale, Jana Pawła II, Lwówecka, Sobieskiego, Kasprowicza, Lubańska, Ludowa, Nadbrzeżna, Sowińskiego, Wolności, Marcinkowskiego, Sobieszowska, Zjednoczenia Narodowego, Książęca, Mieszka I, Cieplicka i przyległe do wymienionych. Wiele innych ulic zostało zniszczonych wskutek podtopień i zalań wodami gruntowymi i opadowymi. Łącznie w następstwie powodzi ucierpiało 99 ulic miasta.

Skutkiem powodzi były m.in. poważne zniszczenia w budynkach i wyposażeniu jeleniogórskich placówek oświatowych.

4.10.1. ANALIZA SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii - Dobrze rozwinięty system zarządzania kryzysowego	- Zwiększone natężenie ruchu na drogach oraz wzrost zapotrzebowania na transport paliw i materiałów niebezpiecznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Właściwe postawy zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia poważnej awarii dzięki odpowiednim akcjom informacyjno – edukacyjnym	- Wzrost natężenia ruchu pojazdów, w tym pojazdów przewożących materiały niebezpieczne - Zagrożenia chemiczne i ekologiczne wynikające głównie z magazynowania i stosowania przez zakłady przemysłowe materiałów i surowców niebezpiecznych - Wzrost liczby i częstości zdarzeń o charakterze klęsk i katastrof naturalnych i ekstremalnych stanów pogodowych

- Wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia pożarów w kompleksach leśnych oraz powodzi

4.10.2. ZAGROŻENIA, DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I EDUKACYJNE

Zagrożenia

Do potencjalnych zagrożeń w zakresie poważnych awarii zaliczyć można:

- awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujące skażenia gleby, powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych,
- awarie budowli hydrotechnicznych,
- klęski żywiołowe.

Adaptacja do zmian klimatu

Działania realizowane bądź przewidziane do realizacji przez miasto w zakresie adaptacji do zmian klimatu wiążą się z ochroną lub reagowaniem na awarie.

Działania edukacyjne

Corocznie na terenie miasta prowadzone są działania edukacyjno- informacyjne dotyczące zasad postępowania w przypadku wystąpienia między innymi takich zagrożeń, jak: burze i nawałnice, powódź, skażenie substancją toksyczną, upały, wichury, zima.

5. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ JAKOŚCI ŚRODOWISKA W OSTATNICH LATACH

W celu przeanalizowania realizacji zadań wpisujących się w Program Ochrony Środowiska dokonano przeglądu ostatniego Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska za lata 2021 i 2022.

Tabela 34. Działania mające na celu poprawę jakości środowiska realizowane w ostatnich latach na terenie Jeleniej Góry

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA/KLIMAT AKUSTYCZNY		
dobra jakość powietrza atmosferycznego i	• Termomodernizacja budynku Zespołu Placówek Pozaszkolnych – Centrum	Poprawa jakości powietrza (zgodnie z Raportami o stanie

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
życia mieszkańców - osiągnięcie dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu	Wspierania Uzdolnień w Jeleniej Górze przy ul. M. Skłodowskiej – Curie 6, 10, 12 • Zrealizowano zakup i montaż 2 instalacji fotowoltaicznych (na terenie MOŚ i ZUW „Sosnówka”) • Wykonywanie badań próbek odpadów paleniskowych i substancji niedozwolonych • Pomiary meteorologiczne na potrzeby Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie stanowi część programu pomiarowego SB ZMŚP „Karkonosze” • Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca ochrony powietrza na terenie Jeleniej Góry • Dotacje celowe dla mieszkańców zmieniających system ogrzewania - dotacje celowe na realizację zadania służącego ograniczeniu niskiej emisji, polegającego na trwałej likwidacji systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym i wykonanie systemu ogrzewania niskoemisyjnego • Likwidacja wysokoemisyjnych źródeł ciepła i zastąpienie ich źródłami ekologicznymi, a tym samym poprawa lokalnych warunków i życia mieszkańców miasta Jelenia Góra. • Kontrola przestrzegania uchwał antysmogowych • Zakup 20 szt. autobusów zeroemisyjnych elektrycznych wraz z infrastrukturą do ładowania	jakości powietrza w województwie dolnośląskim)

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
	W 2022 roku dokonano zamówienia 2 pojazdów elektrycznych typu brygadowego. Umowę sfinalizowano w 2023 roku	
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE		
utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Niskie wartości promieniowania elektromagnetycznego
GOSPODAROWANIE WODAMI/GOSPODARKA WODNO ŚCIEKOWA		
osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych rozwój infrastruktury wodno kanalizacyjnej	Zabezpieczenie miasta przed nadmiernymi wodami opadowymi - budowa i modernizacja sieci kanalizacji - Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w mieście Jelenia Góra" – część 1 „Przebudowa kanalizacji deszczowej metodą bezwykopową renowacji rurociągów istniejącej sieci w ul. Cervi oraz budowa kanalizacji deszczowej Kd 315 w ul. Podgórzyńskiej", „Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w mieście Jelenia Góra" – część 2 „Przebudowa kanalizacji deszczowej w rejonie ulicy Daniłowskiego", „Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w mieście Jelenia Góra" – część 3, „Budowa sieci kanalizacji deszczowej z wylotem do	Zwiększenie stopnia skanalizowania i zwodociągowania miasta Poprawa jakości dostaw wody

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
	potoku Pijawnik w rejonie ulic Wyczółkowskiego i Wyspiańskiego”, „Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w mieście Jelenia Góra” – część 4 – „Przebudowa kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Św. Jadwigi Śląskiej i ul. Sobieszowskiej”, „Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej w mieście Jelenia Góra” – część 5 Przebudowa kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Waryńskiego w Jeleniej Górze” • Konserwacja urządzeń melioracji wodnych • Działania administracyjne i organizacyjne mające na celu właściwe gospodarowanie przestrzenią • Przebudowa i budowa sieci wodociągowych magistralnych (ul. Dębowa, ul. Thebesiusa) • Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Jeleniej Górze – etap III, część 1 - Opracowano dokumentację, uzyskano pozwolenie na budowę, wykonano roboty budowlano-konstrukcyjne większości obiektów objętych zadaniem, w tym: piaskownika, osadnika wstępnego, budynku socjalnego z kotłownią, budynku krat wstępnych, pompowni flotatu. Zakończono modernizację instalacji technologicznej bioreaktora i obiekt ponownie włączono do ciągu technologicznego	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
ZASOBY GEOLOGICZNE		
ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	W dniu 06.06.2022 r. po raz trzeci Miasto Jelenia Góra złożyło do NFOŚiGW wniosek na wykonanie odwiertu C-3 w ramach programu priorytetowego - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona ziemi. Udostępnianie wód termalnych w Polsce. Wniosek przeszedł ocenę formalną i jest w trakcie oceny merytorycznej, której dokonuje Minister Klimatu i Środowiska. Całkowity koszt przedsięwzięcia ok. 24 mln zł	Dobry stan złóż
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW		
zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami	- Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i utrzymanie infrastruktury selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - Prowadzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz funkcjonowanie mobilnego PSZOK - Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest - Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów komunalnych w domowych kotłach CO - Badania monitoringowe z sieci 3 piezometrów zlokalizowanych wokół osadnika „Staniszów” w Jeleniej Górze - Na bieżąco społeczeństwo jest informowane o wynikach monitoringu	Poprawa systemu gospodarowania odpadami na terenie miasta

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
	środowiska prowadzonego przez WIOŚ poprzez stronę internetową Miasta Sprzątanie szlaków turystycznych oraz wywóz śmieci	
ZASOBY PRZYRODNICZE		
zachowanie różnorodności biologicznej	- Rewitalizacja zieleni na terenie miasta oraz poprawa jej estetyki - Realizacja Zielonych Projektów w ramach Jeleniogórskiego Budżetu Obywatelskiego (JBO) - „Zielona oaza na miejskim skwerze osiedlowym”- wykonano dokumentację projektową oraz roboty budowlane, wyrównanie terenu z wywozem i utylizacją urobku oraz zasiewem trawy; wykonanie alejek komunikacyjnych i przepływu zgodnie z zaprojektowanym zagospodarowaniem terenu; montaż el. małej architektury: ławki (6 szt.), kosze na odpady (5 szt.), stojaki na rowery (4 szt.), „Rewitalizacja skweru pomiędzy ulicami Okrzei oraz Wojska Polskiego – plac Kościuszki-zadanie zrealizowane w ograniczonym zakresie-opracowano dokumentację projektową, „Dębowa wyspa na Bobrze przy ulicy Wiejskiej miejscem rodzinnego wypoczynku i rekreacji – zagospodarowanie terenu do rekreacji, grillowania, pikników i ogólnie rozumianego wypoczynku, Zdrowiej i przyjemniej spędzać czas na ścieżce rekreacyjnej wzdłuż obwodnicy koło	Zwiększenie terenów zielonych

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt
	Krzyża” posadzono 480 szt. krzewów, zamontowano 3 ławki • Obsadzanie rabat miejskich w pasach drogowych, na zieleńcach i w parkach kwiatami 1-rocznymi przyjaznymi dla pszczół • Utrzymanie lasów komunalnych • Przeprowadzenie akcji „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi” • Przygotowanie i wdrożenie do użytkowania systemu obserwacji zwierząt w KPN i jego otulinie wraz z wdrożeniem aplikacji Trapper do kolekcjonowania materiałów zdjęciowych z fotopułapek. Wykorzystanie modułu sztucznej inteligencji do automatycznego rozpoznawania gatunków kręgowców. Opracowanie wskaźników ekologicznych i populacyjnych	

6. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

W poniższej tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie Jeleniej Góry z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 35. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie Jeleniej Góry w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
- niskiej jakości urządzenia grzewcze wykorzystywane na cele ciepłne w gospodarstwach domowych - wysoki udział węgla wykorzystywanego na cele ciepłne	- wyeliminowanie wykorzystania niskosprawnych kotłów węglowych

Stan aktualny	Cel poprawy
- emisja komunikacyjna generowana głównie przez drogi tranzytowe	- poprawa jakości powietrza - wzrost udziału OZE w bilansie energetycznym miasta
Zagrożenia hałasem	
- wysoki udział hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg tranzytowych na terenie miasta	- zmniejszenie uciążliwości emisji komunikacyjnej - rozwój technologii niskoemisyjnego transportu (komunikacja zbiorowa, sieć rowerowa i inne)
Pola elektromagnetyczne	
- zwiększenie generowania promieniowania elektromagnetycznego poprzez budowę nowych stacji nadawczych telewizyjnych, radiowych oraz bazowych telefonii komórkowej	- utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta na niskim poziomie na podstawie prowadzonych badań
Gospodarowanie wodami	
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych - zły stan wszystkich JCWP na terenie miasta - zagrożenie powodziowe	- poprawa jakości wód powierzchniowych - zwiększenie retencji wodnej - poprawa infrastruktury przeciwpowodziowej
Gospodarka wodno – ściekowa	
- infrastruktura wodno – kanalizacyjna wymagająca modernizacji i rozbudowy	- wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz przyłączy - optymalizacja zużycia wody
Zasoby geologiczne	
- konieczność rekultywacji i zagospodarowania terenów przemysłowych	- dobry stan surowców mineralnych

Stan aktualny	Cel poprawy
	- działalność rekultywacyjna prowadzona na terenach poeksploatacyjnych
Gleby	
- niewłaściwa gospodarka rolna	- ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi
Gospodarka odpadami	
- znaczna ilość wyrobów azbestowych - brak osiągniętych poziomów recyklingu w ostatnich latach	- wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami - zmniejszenie udziału odpadów zmieszanych w strumieniu odpadów ogółem - oczyszczanie miasta z wyrobów azbestowych
Zasoby przyrodnicze	
- postępująca degradacja środowiska przyrodniczego w związku z rozwojem infrastruktury, budownictwa oraz turystyki	- zwiększenie powierzchni terenów zielonych, powierzchni obszarów prawnie chronionych i powierzchni lasów - wysoka świadomość mieszkańców w zakresie obszarów chronionych i sposobu ich ochrony
Zagrożenia poważnymi awariami	
- Jednostki OSP wymagające doposażenia	- Rozbudowa infrastruktury krytycznej

5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

5.1. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

5.1.1. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania, które służyć mają ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego

zadania przypisano jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, zaproponowano wskaźnik monitorowania oraz przypisano możliwe ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania.

Zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska polityka ochrony środowiska wyrażona jest w niniejszym dokumencie poprzez cele, kierunki interwencji i zadania określone dla każdego z następujących obszarów interwencji:

- I. Ochrona klimatu i jakości powietrza
- II. Klimat akustyczny
- III. Pola elektromagnetyczne
- IV. Gospodarowanie wodami
- V. Gospodarka wodno-ściekowa
- VI. Zasoby geologiczne
- VII. Gleby
- VIII. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
- IX. Zasoby przyrodnicze
- X. Zagrożenie poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W dalszej części rozdziału w zbiorczej tabeli została przedstawiona hierarchia celów, kierunków interwencji i zadań planowanych do realizacji, w ramach każdego z wymienionych wyżej obszarów interwencji. Do każdego celu przypisane są charakterystyczne wskaźniki, które umożliwią monitorowanie jego realizacji i stwierdzenie, czy cel został osiągnięty. Jako wartość bazową przyjęto generalnie dane wg stanu na koniec 2024 r., chyba że były dostępne jedynie dane z wcześniejszych lat lub aktualniejsze dane z lat późniejszych (co każdorazowo wskazano w przypisach dolnych). Kierunki interwencji nawiązują do słabych stron i zagrożeń zidentyfikowanych w ramach diagnozy stanu środowiska.

Tabela 36. Cele i kierunki interwencji w ramach realizacji POŚ

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza wraz ze wzrostem efektywności energetycznej	Zarządzanie jakością powietrza na terenie miasta
			Zwiększanie efektywności energetycznej na terenie miasta oraz adaptacja do zmian klimatu
			Modernizacja i rozbudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą
			Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
			Rozwój elektromobilności
			Edukacja i kształtowanie właściwych postaw społecznych na rzecz poprawy jakości powietrza
2	Klimat akustyczny	Zapewnienie dobrego klimatu akustycznego na terenie miasta	Ograniczenie poziomu hałasu w środowisku
3	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Monitoring oddziaływania źródeł PEM
4	Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody	Konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych na terenie miasta Realizacja inwestycji terenowych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej Optymalizacja zużycia wody Adaptacja do zmian klimatu
		Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jednolitych wód powierzchniowych i podziemnych występujących w granicach miasta	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych
5	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozwój infrastruktury wodno – ściekowej celem poprawy jakości wód w granicach miasta	Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej
			Utrzymanie, modernizacja i rozbudowa miejskiej kanalizacji deszczowej
6	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Ochrona przeciwsuwiskowa
7	Gleby		Monitoring gleb narażonych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
		Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb	na zanieczyszczenia przemysłowe i antropogeniczne Realizacja działań w zakresie rekultywacji i remediacji terenów zdegradowanych
8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi	Minimalizacja wpływu odpadów na środowisko lub sukcesywna eliminacja wykorzystywanych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska
		Ochrona środowiska i zdrowia ludzi przed wyrobami zawierającymi azbest	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
		Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	Edukacja i kształtowanie właściwych postaw społecznych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi
9	Zasoby przyrodnicze	Zwiększenie powierzchni, modernizacja i ochrona przed degradacją miejskich terenów zieleni	Pielęgnacja terenów zieleni miejskiej oraz zwiększanie ich powierzchni
		Ochrona obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych	Ochrona obszarów prawnie chronionych w granicach miasta
			Ochrona i zrównoważona gospodarka leśna
			Edukacja i kształtowanie właściwych postaw społecznych na rzecz ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju
		Ochrona różnorodności biologicznej	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
10	Zagrożenie poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Minimalizacja skutków zdarzeń o znamionach poważnej awarii lub nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	Zapewnianie sprawnego reagowania i doposażanie służb ratowniczych

5.1.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych miasta oraz zadań monitorowanych, opracowany w celu usystematyzowania działań na rzecz ochrony środowiska na terenie miasta. Pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji miasta. Natomiast pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków samorządów gminnych, instytucji i przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wyższego, bądź instytucji działających na terenie miasta, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań własnych

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
I. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza								
Kierunek interwencji: Zarządzanie jakością powietrza na terenie miasta								
Rozpoznanie i udokumentowanie zasobów wód termalnych w celu ich udostępnienia na dz. nr ewid. 63/8 przy ul. Cieplickiej w miejscowości Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x		24 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie realizowane jest od roku 2024
Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej na terenie Uzdrowiska Cieplice	Miasto Jelenia Góra	... x	x			31 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie realizowane jest od roku 2021
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 8 przy ul. Paderewskiego 13 w Jeleniej Górze	Miasto Jelenia Góra	... x	x			6 300,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie realizowane jest od roku 2020
Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Jeleniej Górze (etap I-budynki przy ul. Wincentego Pola 55, ul. Wincentego Pola 55A, ul. Hallerczyków 5, ul. Hallerczyków 7, ul. Lwóweckiej 9; etap II - budynki przy ul. Hallerczyków 14,	Miasto Jelenia Góra	x	x			4 900,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
ul. Grunwaldzkiej 51 H1, ul. Grunwaldzkiej 51 H2")								
Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego	Miasto Jelenia Góra, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	x	x	x	x	35 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	W ramach pożyczki wspierającej zieloną transformację
Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Jelenia Góra – dotacje celowe dla mieszkańców którzy dokonali zmiany systemu ogrzewania w ramach programu priorytetowego "Ciepłe Mieszkanie"	Miasto Jelenia Góra mieszkańcy, inne podmioty	... x	x			13 700,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Zadanie realizowane jest od roku 2023
Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Jelenia Góra – dotacje celowe dla mieszkańców, którzy dokonali zmiany systemu ogrzewania w ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” – nabór II	Miasto Jelenia Góra	... x	x			5 300,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Zadanie realizowane jest od roku 2024
Wymiana źródła ogrzewania w zasobie komunalnym	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Jeleniej Górze	... x	x	x	x...	6 000,00	Dotacja z budżetu miasta	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Prowadzenie punktu konsultacyjno - informacyjnego programu „Czyste Powietrze” oraz pełnienie funkcji operatora programu	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x...	140,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	-
Analiza popiołów pod kontem stwierdzenia spalania w nich odpadów, podejrzeń niezgodności wynikających z uchwał antysmogowych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x...	80,00	Budżet miasta	-
Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych oraz kontrola źródeł ogrzewania zgodne z uchwałami antysmogowymi	Straż Miejska	... x	x	x	x...	-	W ramach działań własnych Straży Miejskiej	Zadanie realizowane jest na bieżąco
Monitorowanie parametrów meteorologicznych na terenie Uzdrowiska Cieplice	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ..	26,00	Budżet miasta	-
Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza i efektywności energetycznej	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	100,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	-
Stosowanie zapisów (rozwiązań) służących redukcji zanieczyszczeń powietrza w ustaleniach mpzp	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra		x	x	x	150,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Modernizacja i rozbudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą								
Remonty i bieżące utrzymanie dróg	Miasto Jelenia Góra, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	... x	x	x	x ...	20 000,00	Budżet miasta	Zadanie jest realizowane na bieżąco. Związane jest z remontami dróg w miarę bieżących potrzeb.
Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej								
Zrównoważona mobilność miejska w Aglomeracji Jeleniogórskiej	Miasto Jelenia Góra, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	... x	x	x	x	108 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie realizowane jest od roku 2024
Rozbudowa sieci dróg rowerowych w Jeleniej Górze	Miasto Jelenia Góra, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	... x	x	x	x ...	11 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie jest realizowane na bieżąco. Zadanie polega na rozbudowie sieci ścieżek rowerowych oraz budowy nowych odcinków

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Rozwój elektromobilności								
Zakup autobusów o napędzie elektrycznym wraz z budową niezbędnej infrastruktury oraz samochodów elektrycznych do nadzoru nad funkcjonowaniem komunikacji publicznej	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x			51 500,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Działanie obejmuje zakup ekologicznych autobusów elektrycznych wraz z ładowarkami oraz samochodów elektrycznych służących nadzorowi nad prawidłowym funkcjonowaniem komunikacji publicznej
Kierunek interwencji: Edukacja i kształtowanie właściwych postaw społecznych na rzecz poprawy jakości powietrza								
Realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej dot. niskoemisyjnego transportu	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	x	x	x	x	80,00	Budżet miasta	-
II. Obszar interwencji: Klimat akustyczny								

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Ograniczenie poziomu hałasu w środowisku								
Realizacja działań w obowiązującym Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego (POŚPH)	Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	x	x	x	x	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu (nie dotyczy hałasu komunikacyjnego)	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
Uwzględnianie ograniczeń wynikających ze strategicznych map hałasu przy określaniu ustaleń planu ogólnego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
III. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne								
Kierunek interwencji: Monitoring oddziaływania źródeł PEM								
Przyjmowanie zgłoszeń oraz aktualizacji zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
Uwzględnianie zasad ograniczenia w użytkowaniu terenu położonego w zasięgu promieniowania elektromagnetycznego ze stacji przekątnikowych telefonii komórkowej	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-
IV. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami								
Kierunek interwencji: Konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych na terenie miasta								
Prace związane z konserwacją rowów, przepustów i pozostałych urządzeń melioracji szczegółowych na terenie miasta (o charakterze komunalnym)	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	400,00	Budżet miasta	Zadanie realizowane na bieżąco
Wdrożenie rozwiązań prawnych i zachęt ekonomicznych do zwiększania udziału terenów czynnych biologicznie, budowy zdecentralizowanych urządzeń retencyjno-infiltracyjnych oraz instalacji do zbierania i wykorzystywania wody opadowej w obszarze zwartej zabudowy	Miasto Jelenia Góra, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, inne podmioty	x	x	x	x ...	-	budżet podmiotów realizujących działanie, środki zewnętrzne	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Realizacja inwestycji terenowych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej								
Realizacja działań z zakresu budowy infrastruktury gromadzenia lub zatrzymania wody deszczowej (m.in. oczka wodne, ogrody deszczowe)	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty		x	x	x ...	5 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie będzie realizowane w przypadku pozyskania środków zewnętrznych
Naprawa i udrożnienie rowów melioracyjnych oraz kanału Młynówka zniszczonych w wyniku powodzi w mieście Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra	x	x			412,00	Budżet miasta, środki WFOŚiGW	-
Budowa zbiorników retencyjnych na terenie miasta	Miasto Jelenia Góra, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, inne podmioty		x	x	x	5 000,00	Budżet miasta, źródła zewnętrzne	Zadanie będzie realizowane w przypadku pozyskania środków zewnętrznych
Wydawanie decyzji o warunkach zabudowy z uwzględnieniem pasa wolnego od zabudowy w sąsiedztwie wód płynących i wód stojących	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	w ramach zadań własnych	bez nakładów	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu								
Ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	x	x	x	x ...	-	Budżet miasta, inne środki	-
Wdrażanie działań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, ogrody deszczowe, łąki kwietne zamiast trawników)	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty		x	x	x	-	Budżet miasta, inne środki	-
Realizacja działań wprowadzających na terenie miasta błękitno - zieloną infrastrukturę	Miasto Jelenia Góra, mieszkańcy	... x	x	x	x ...	-	Budżet miasta, inne środki	-
V. Obszar interwencji: Gospodarka wodno - ściekowa								
Kierunek interwencji: Utrzymanie, modernizacja i rozbudowa miejskiej kanalizacji deszczowej								
Budowa systemu kanalizacji deszczowej	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	x	x	x	x...	10 000,00	Budżet miasta, środki zewnętrzne	Zadanie będzie realizowane w przypadku pozyskania środków zewnętrznych

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej								
Prowadzenie i bieżące aktualizowanie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu prowadzenia kontroli sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Bez nakładów	-
Dofinansowywanie likwidacji szamb będących lub mogących być źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych	Miasto Jelenia Góra		x	x	x	5 000,00	Budżet miasta, środki zewnętrzne	Zadanie będzie realizowane w przypadku pozyskania środków zewnętrznych
Budowa/ przebudowa/ modernizacja ujęć wody	Przedsiębiorst wo Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” sp. z o.o.				x	20 000,00	Środki własne, EFRR	Modernizacja ZPW "Grabarów" część 2 - modernizacja ujęć wody i stawów zalewowych, wartość zadania około 82 mln zł, planowane zakończenie 2030 r., planowane pozyskanie dofinansowania

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
								z Programu FEnIKS 2021-2027
Budowa/ rozbudowa/ przebudowa/ modernizacja stacji uzdatniania wody i infrastruktury towarzyszącej	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” sp. z o.o.	x	x	x	x	59 803,00	Środki własne, EFRR	Uzyskano dofinansowanie dla projektu „Modernizacja systemów ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody w Jeleniej Górze – część 1” w ramach Programu FEnIKS 2021-2027, działanie FENX.02.05 Woda do spożycia, zakończenie projektu w 2029 r.
Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej i magistrali wodociągowych	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” sp. z o.o.	x	x	x	x	35 409,00	Środki własne, EFRR	Uzyskano dofinansowanie dla projektu „Modernizacja systemów ujmowania, uzdatniania i

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
								dystribucji wody w Jeleniej Górze – część 1” w ramach Programu FEnIKS 2021-2027, działanie FENX.02.05 Woda do spożycia, zakończenie projektu w 2029 r.
Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i renowacja kolektorów sanitarnych, modernizacja przepompowni ścieków	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” sp. z o.o.	x	x	x	x	37 906,00	Środki własne, FS	Planowane pozyskanie dofinansowania z Programu FEnIKS 2021-2027, działanie FENX.09.01 Odbudowa infrastruktury wodno-ściekowej po powodzi.
VIII. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów								
Kierunek interwencji: Minimalizacja wpływu odpadów na środowisko lub sukcesywna eliminacja wykorzystywanych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska								

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Zwiększenie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Budżet miasta	-
Kontrola właścicieli nieruchomości, w szczególności niezamieszkałych, w zakresie obowiązków wynikających z Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Budżet miasta	-
Usuwanie tzw. „dzikich wysypisk”	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Budżet miasta	-
Usuwanie odpadów innych niż komunalne z terenu z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	40,00	Budżet miasta, inne środki	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Utworzenie punktu przyjmowania rzeczy używanych niebędących odpadami celem ponownego użycia	Miasto Jelenia Góra, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.					-	Budżet miasta	-
Kierunek interwencji: Edukacja i kształtowanie właściwych postaw społecznych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi								
Edukacja z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Budżet miasta	-
Kierunek interwencji: Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest								
Sukcesywne usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	280,00	Budżet miasta, środki zewnętrzne	-
IX. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze								

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Pielęgnacja terenów zieleni miejskiej oraz zwiększanie ich powierzchni								
Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni miejskiej	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	14 000,00	Budżet miasta	-
Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych wraz z poprawą infrastruktury na obszarze śródmieścia Jeleniej Góry - przebudowa ulic w centrum Miasta	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	1 000,00	Budżet miasta	-
Utrzymanie terenów zieleni w pasach drogowych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	8 000,00	Budżet miasta	-
Zakładanie łąk kwietnych, ogrodów społecznych, schronień dla owadów, parków kieszonkowych, zielonych ścian i dachów, zielonych wiat przystankowych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	1 500,00	Budżet miasta, środki zewnętrzne	Zadanie będzie realizowane w przypadku pozyskania środków zewnętrznych
Kierunek interwencji: Ochrona obszarów prawnie chronionych w granicach miasta								
Pielęgnacja pomników przyrody na terenie miasta	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	40,00	Budżet miasta, środki zewnętrzne	-

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Tworzenie nowych obszarów chronionych w granicach miasta	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	-	Budżet miasta	-
Kierunek interwencji: Ochrona bioróżnorodności								
Ochrona dzikich zwierząt na terenie miasta	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	960,00	Budżet miasta	-
Utrzymanie miejskiej pasieki	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Bieżące utrzymanie i dostawa wyposażenia dla potrzeb ptaków, nietoperzy i wiewiórek na terenach parków, skwerów i zieleńców	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	40,00	Budżet miasta	-
Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Budżet miasta	-
Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważona gospodarka leśna								

Zadania własne	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Razem [tys. PLN)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Szczegółowa analiza dla wydawanych pozwoleń na budowę pod kątem oddziaływania na środowisko	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	Bez nakładów	-
Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	80,00	Budżet miasta	-

Tabela 38. Harmonogram działań monitorowanych

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Obszar interwencji: Klimat i jakość powietrza								
Kierunek interwencji: Redukcja emisji pyłów oraz pozostałych zanieczyszczeń do powietrza								
Monitoring jakości powietrza zgodnie z Programem państwowego monitoringu środowiska	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Przyłączenie nowych odbiorców ciepła do systemu ciepłowniczego	ECO Jelenia Góra Spółka z o.o.	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kontrole podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie emisji do powietrza	zakłady objęte sprawozdawczością, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem								
Kierunek interwencji: Ograniczenie poziomu hałasu w środowisku								
Pomiary kontrolne hałasu, w tym podmiotów gospodarczych, w zakresie dotrzymywania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz monitoring hałasu	Miasto Jelenia Góra, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-
Podejmowanie działań administracyjnych w stosunku do zakładów, których działalność powoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-
Wprowadzanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg, a także włączanie zieleni w zabezpieczenia przeciwhałasowe (ekrany pokryte roślinnością pnącą, zielone ściany)	Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-
III. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne								

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Kierunek interwencji: Monitoring oddziaływania źródeł PEM								
Monitoring natężenia PEM zgodnie z Programem państwowego monitoringu środowiska	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	Monitoring PEM prowadzony jest w cyklu trzyletnim przez GIOŚ
IV. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami								
Kierunek interwencji: Realizacja inwestycji terenowych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej								
Bieżąca konserwacja cieków naturalnych (rzek) na terenie miasta	PGW Wody Polskie	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Budowa, rozbudowa oraz utrzymanie wałów przeciwpowodziowych i infrastruktury towarzyszącej	PGW Wody Polskie	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	srodki własne	-
Usuwanie skutków powodzi	PGW Wody Polskie, Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	50 000,00	środki własne, środki krajowe, środki zagraniczne	-

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
Weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód	PGW Wody Polskie	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027	PGW Wody Polskie	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Monitoring stanu wód powierzchniowych zgodnie z Programem państwowego monitoringu środowiska	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
Monitoring stanu wód podziemnych zgodnie z Programem państwowego monitoringu środowiska	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W ramach zadań własnych	środki własne	-
VIII. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów								
Kierunek interwencji: Osiąganie wymaganych limitów w gospodarce odpadami komunalnymi								
Rozwój gospodarki obiegu zamkniętego (cyrkularnej) oraz tworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów	Miasto Jelenia Góra, inne podmioty	... x	x	x	x ...	W miarę możliwości	Budżet miasta, środki zewnętrzne, inne środki	-

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
VII. Obszar interwencji: Gleby								
Kierunek interwencji: Realizacja działań w zakresie rekultywacji i remediacji terenów zdegradowanych								
Likwidacja zanieczyszczeń i rekultywacja gruntów	Właściciele terenów	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-
Kierunek interwencji: Monitoring gleb narażonych na zanieczyszczenia przemysłowe i antropogeniczne								
Monitoring zanieczyszczeń gleb na terenie miasta	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	Działanie to jest realizowane okresowo oraz w miarę potrzeb.
IX. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze								
Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważona gospodarka leśna								
Odnowienia lasów	Nadleśnictwa, Miasto Jelenia Góra	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-
Realizacja zabiegów pielęgnacyjnych w Lasach Państwowych zgodnie z Planem Urządzana Lasu	Nadleśnictwa	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	-

Zadania monitorowane	Podmiot odpowiedzialny	Lata realizacji				Całkowite koszty w latach realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		2025	2026	2027	2028			
X. Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska								
Kierunek interwencji”: Zapewnianie sprawnego reagowania i doposażanie służb ratowniczych								
Zapewnianie sprawnego reagowania i doposażanie służb ratowniczych	Komenda Miejska, Państwowa Straż Pożarna	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	Działanie to jest realizowane okresowo oraz w miarę potrzeb.
Prowadzenie działalności inspekcyjnej podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz potencjalnych sprawców awarii	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowa Straż Pożarna	... x	x	x	x ...	W miarę potrzeb	środki własne	Działanie to jest realizowane okresowo oraz w miarę zgłaszanych potrzeb.

6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU AKTUALIZACJI OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. ZARZĄDZANIE POŚ

Program Ochrony Środowiska Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. zostaje przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Jeleniej Górze. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami (organizacjami) zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Zarządzanie Programem należy do obowiązków Prezydenta Miasta Jelenia Góra, który jest również częściowo odpowiedzialny za wykonanie poszczególnych zadań. Nadzór oraz koordynację nad wdrażaniem zaplanowanych zadań służących ochronie środowiska oraz ocenę stanu ich realizacji pełni Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Jelenia Góra.

Na realizację POŚ składają się elementy:

- wdrażanie – czyli realizacja działań zawartych w POŚ, a przez to osiągnięcie zamierzonych celów,
- ewaluacja – częścią której jest monitoring opisany w kolejnym podrozdziale, a także sprawozdawczość, czyli opracowywanie co 2 lata raportów z realizacji programu ochrony środowiska. Raporty ukazują także dotychczasową efektywność prac w powiązaniu z nakładami finansowymi i faktycznymi efektami środowiskowymi (wskaźniki środowiskowe),
- aktualizacja – w tym opracowanie dokumentu Programu na kolejny okres programowania w oparciu o pozyskane doświadczenia i wnioski z przeprowadzonej ewaluacji.

6.2. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które ocenić można, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,

- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska. W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinien służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram wdrażania i monitorowania programu ochrony środowiska dla miasta Jelenia Góra.

Tabela 39. Harmonogram wdrażania, monitorowania Programu Ochrony Środowiska Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r.

Monitoring realizacji Programu						
	2025	2026	2027	2028	2029	ltd.
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X		X
Monitoring polityki środowiskowej:						
Mierniki efektywności Programu			X		X	
Ocena realizacji planu operacyjnego			X		X	
Raporty z realizacji Programu			X		X	
Aktualizacja Programu ochrony środowiska					X	

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska raporty z realizacji Programu będą wykonywane w cyklu dwuletnim i przedstawiane Radzie Miejskiej.

Biorąc pod uwagę dostępność danych i informacji niezbędnych do opracowania raportów, zaleca się przystępowanie do opracowania kolejnych edycji dokumentów w następujących okresach:

- rok 2027 r. – raport z wykonania Programu za lata 2025-2026,
- rok 2029 r. – raport z wykonania Programu za lata 2027-2028,
- 2029 r. – aktualizacja Programu na kolejne lata.

Proponowana koncepcja monitoringu wdrażania niniejszego Programu i zaproponowanej w nim polityki środowiskowej zakłada określenie mierzalnych wskaźników dla ujętych w dokumencie kierunków interwencji. Dla każdego wskaźnika określone zostanie zależnie od obszaru interwencji jego wartość w roku bazowym oraz źródło danych o wskaźniku.

Tabela 40. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji założeń POŚ.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2024 r.	Oczekiwany trend	Wartość docelowa 2038 r.
I. Ochrona klimatu i jakości powietrza					
1	Stężenie średnioroczne B(a)P w powietrzu	ng/m ³	2	↓	<1
2	Pył zawieszony PM10 – stężenie średnioroczne	ng/m ³	Jelenia Góra, ul. Ogińskiego - 19 Jelenia Góra, ul. Sokoliki - 18	↓	Utrzymanie stanu poniżej 40
3	Pył zawieszony PM2.5 – stężenie średnioroczne	ng/m ³	Jelenia Góra, ul. Ogińskiego - 14	↓	Utrzymanie stanu poniżej 20
II. Zagrożenie hałasem					
4	Procent dróg gminnych charakteryzujących się dobrym stanem technicznym	%	70	↑	100

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2024 r.	Oczekiwany trend	Wartość docelowa 2038 r.
5	Długość ścieżek rowerowych	km	6,67	↑	>6,67
III. Pola elektromagnetyczne					
6	Liczba punktów pomiarowych, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego	szt.	0	-	0
IV. Gospodarowanie wodami					
7	Liczba zdarzeń o znamionach powodzi	liczba zdarzeń	1	-	0
V. Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa					
8	Stopień zwodociągowania miasta	%	99	↑	>99
9	Stopień skanalizowania miasta	%	97	↑	>97
VIII. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
10	Osiągnięte w danym roku limity [%] (UMT): - recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych	%	36,74	↑	60,0
11	Masa azbestu na terenie miasta pozostała do unieszkodliwienia	Mg	1985,98	↓	0

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2024 r.	Oczekiwany trend	Wartość docelowa 2038 r.
IX. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze					
12	Udział terenów zielonych w powierzchni miasta	%	34,11	↑	> 34,11
13	Powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych	ha	2 175,71	↑	≥ 2 175,71
14	Liczba pomników przyrody	szt.	19	↑	> 19
15	Lesistość miasta	%	33,11	↑	> 33,11
X. Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska					
16	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii	liczba zdarzeń	0	-	0

6.3. INTERESARIUSZE POŚ

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić:

- poszczególne jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Jelenia Góra,
- zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze,
- instytucje kontrolujące,
- organizacje pozarządowe,
- rolników,
- nauczycieli,
- mieszkańców
- innych.

Do głównych interesariuszy Programu Ochrony Środowiska zaliczyć można:

- Wydziały Urzędu Miasta Jelenia Góra,
- Jednostki organizacyjne i inne m.in.:
 - Placówki oświatowe,
 - Instytucje kultury,
 - Zakłady opieki zdrowotnej,
 - Spółdzielnie mieszkaniowe,
 - Straż Miejska w Jeleniej Górze,
 - Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze,
 - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze,
 - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego,
 - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
 - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
 - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
 - Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu,
 - GDDKiA, Oddział we Wrocławiu,
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe,
 - WFOŚiGW we Wrocławiu
- Przedsiębiorstwa.

Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu. Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami i miastami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę międzygminną, np. w zakresie gospodarki odpadami. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

Aktywność społeczna wspierana jest również poprzez niezależną prasę ekologiczną, różnorodne wydawnictwa, programy telewizyjne, akcje edukacyjne i promocyjne oraz internet. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa prawo ochrony środowiska oraz ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

6.4. PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ZAŁOŻEŃ POŚ

6.4.1. ŚRODKI ZAGRANICZNE, W TYM UNIJNE

Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027

Program regionalny jest finansowany z trzech funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Podzielony jest on na następujące priorytety:

- Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz mobilności Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku
- Fundusze Europejskie na rzecz odbudowy i odporności Dolnego Śląska
- Fundusze Europejskie na rzecz technologii krytycznych Dolnego Śląska

Priorytet FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku

O fundusze europejskie w tym priorytecie mogą ubiegać się podmioty, które m.in. chcą wspierać efektywność energetyczną, stawiać budynki demonstracyjne, przeprowadzać kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych i publicznych, dbać o klimat, bioróżnorodność i gospodarkę wodno-ściekową.

Priorytet składa się z następujących działań:

Działanie FEDS.02.01 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków publicznych

Działanie FEDS.02.02 Efektywność energetyczna w budynkach mieszkalnych

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych wielorodzinnych (za wyjątkiem

budynków stanowiących własność Skarbu Państwa oraz budynków spółdzielni mieszkaniowych, wspieranych z poziomu krajowego)

Działanie FEDS.02.03 Instrumenty finansowe na efektywność energetyczną

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- projekty w zakresie efektywności energetycznej w MŚP
- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków publicznych
- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez
- kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych wielorodzinnych (za wyjątkiem budynków stanowiących własność Skarbu Państwa oraz budynków spółdzielni mieszkaniowych, wspieranych z poziomu krajowego
- modernizację oświetlenia ulicznego

Działanie FEDS.02.04 Innowacje w OZE

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- budowę i rozbudowę instalacji wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii
- budowę magazynów energii na potrzeby OZE
- budowę stacji ładowania pojazdów elektrycznych wykorzystujących energię

Działanie FEDS.02.05 Instrumenty finansowe na OZE

Całość wsparcia w tym działaniu będzie realizowana za pośrednictwem podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe.

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- budowę i rozbudowę instalacji wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii
- budowę magazynów energii na potrzeby OZE
- montaż instalacji do produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej także z magazynami energii w zakresie jednorodzinnych i wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz budynków publicznych

Działanie FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa - ZIT

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- budowę, rozbudowę i modernizację zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych dot. oczyszczalni ścieków komunalnych, sieci kanalizacji sanitarnej, zagospodarowania osadów ściekowych, monitoringu, itp. w aglomeracjach na terenie Dolnego

Śląska od co najmniej 2 tys. do poniżej 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej (Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG)

- budowę lub modernizację systemów zaopatrzenia w wodę jeśli jest to element uzupełniający gospodarkę ściekową

Działanie FEDS.02.07 Ochrona przyrody i klimatu

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- przywracanie i wzmacnianie usług ekosystemowych w ramach zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych Zakres wsparcia: np. zielone dachy, przystanki, ściany i fasady, rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych, w tym miejskie parki i lasy, naturalne zbiorniki wodne, stawy, niecki, rowy, likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych, tworzenie łąk kwietnych, domków dla dzikich zwierząt i owadów
- opracowanie i aktualizacja dokumentów planistycznych tj. planów ochrony, zadań ochronnych, planów zadań ochronnych – dla obszarów chronionych – zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- czynna ochrona gatunków i siedlisk przyrodniczych, w tym m.in. w zakresie zachowania, ochrony i odtworzenia siedlisk i gatunków przyrodniczych, ochrony in-situ i ex-situ, reintrodukcji, eliminacji lub zminimalizowania negatywnego wpływu inwazyjnych gatunków obcych, inwestycje ograniczające antropopresję i negatywne skutki oddziaływania człowieka na tereny chronione i wspierające zrównoważony rozwój terenów chronionych, oraz wszystkie inne działania wskazane jako zakres działań ochronnych w odpowiednim planie/dokumentie dotyczącym ochrony przyrody
- zrównoważone szlaki rowerowe dotyczące kanalizowania ruchu turystycznego na obszarach chronionych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie

Działanie FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków publicznych

Projekty zidentyfikowane i wskazane priorytetowo do realizacji w terytorialnych dokumentach strategicznych, wybierane do dofinansowania w sposób niekonkurencyjny.

Działanie FEDS.02.09 Gospodarka ściekowa - IIT

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- budowę, rozbudowę i modernizację zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych dot. oczyszczalni ścieków komunalnych, sieci kanalizacji sanitarnej, zagospodarowania osadów ściekowych, monitoringu, itp.

- budowę lub modernizację systemów zaopatrzenia w wodę jeśli jest to element uzupełniający gospodarkę ściekową
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej

Działanie FEDS.02.10 Ochrona przyrody i klimatu - ZIT

Możliwe będzie uzyskanie dofinansowania m.in. na:

- wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej, zielonej infrastruktury oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
- ochronę, regenerację i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000
- ochronę przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, a także zieloną i niebieską infrastrukturę

Więcej informacji można uzyskać na stronie:

<https://funduszeuedolnoslaskie.pl/>

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu,
- zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Cele programu to m.in. zwiększenie efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększenie udziału zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa

przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego).

Realizacja działań w ramach programu dążyć będzie do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi.

Realizacja działań ma za zadanie wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów; będziemy rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę.

Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, planuje się rozwijać transport szynowy, w tym w miastach, zwiększenie dostępności komunikacji zbiorowej. W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego planuje się budowę nowych i modernizację istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast.

Więcej informacji można uzyskać na stronie:

[Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(feniks.gov.pl\)](https://feniks.gov.pl)

Fundusze norweskie i Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Jednym z możliwych źródeł finansowania zadań związanych z ochroną środowiska (w tym ochroną powietrza) są mechanizmy finansowe EOG. Są one formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein nowym członkom UE, tj. kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim.

Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W zamian za udzielaną pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego UE, mimo że nie są jej członkami. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

23 kwietnia 2025 r. Polska, Norwegia, Islandia i Liechtenstein podpisały porozumienia (Memoranda of Understanding), które otwierają nową perspektywę tych funduszy dla Polski.

Okres kwalifikowalności projektów tej edycji rozpoczyna się 24 kwietnia 2025 i potrwa do końca kwietnia 2031 r.

Alokacja dla Polski to ok. 925 mln euro (ok. 4 mld zł).

Program Horyzont Europa

Początkiem 2021 r. uruchomiony został nowy program, zastępujący dotychczasowy Horyzont 2020. Główne cele Horyzontu Europa na lata 2021-2027 to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu (35% celu budżetowego), pomoc w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju, zwiększenie unijnej konkurencyjności i wzrostu gospodarczego.

W kontekście ochrony środowiska oraz Programu istotne mogą być projekty realizowane w ramach filaru II Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa, które podejmowane będą w klastrach: Klimat, energetyka i mobilność Żywność, biogospodarka, zasoby naturalne, rolnictwo i środowisko.

Program LIFE

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, jak również identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska. Beneficjentem Programu LIFE może być każdy podmiot (jednostki, podmioty, instytucje publiczne lub prywatne) zarejestrowany na terenie państwa należącego do UE.

6.4.2. ŚRODKI NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Listę priorytetowych programów NFOŚiGW zatwierdza corocznie Rada Nadzorcza NFOŚiGW.

Program Czyste Powietrze

Celem programu jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania gospodarstw jednorodzinnych, w których stosowane są nieefektywne źródła ciepła oraz niskiej jakości paliwa. Program oferuje dofinansowanie do wymiany starych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz przeprowadzenie towarzyszących temu prac termomodernizacyjnych budynku.

Program obejmuje lata 2018-2029.

Wnioski przyjmowane są w wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jak również w gminach, które podpisały porozumienie z WFOŚiGW.

Program Czyste Powietrze jest corocznie dostosowywany do wymogów beneficjentów i celów Programu, przez co procedury są ujednolicane i upraszczane w kierunku polepszenia dostępu do środków finansowych.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dotacji: <https://czystepowietrze.gov.pl/czyste-powietrze/>.

Ciepłe Mieszkanie

Program dla gmin, które następnie będą ogłaszać nabór na swoim terenie dla osób fizycznych, posiadających tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym. W przypadku najbardziej zanieczyszczonych gmin dotacja może wynosić do 17 500 zł dla podstawowego poziomu dofinansowania, do 26 900 zł dla podwyższonego poziomu dofinansowania i do 39 900 zł dla najwyższego poziomu dofinansowania.

Informacje o Programie znajdują się na stronie: <https://czystepowietrze.gov.pl/ciepłe-mieszkanie/>.

Mój Prąd

Celem programu Mój Prąd jest zwiększenie produkcji energii elektrycznej z mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Polski. Dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznych o zainstalowanej mocy elektrycznej od 2 kW do 10 kW, służących na potrzeby istniejących budynków mieszkalnych. Nie podlegają dofinansowaniu projekty polegające na zwiększeniu mocy już istniejącej instalacji fotowoltaicznej.

Program dedykowany jest osobom fizycznym wytwarzającym energię elektryczną na własne potrzeby, które mają zawartą umowę kompleksową regulującą kwestie związane z wprowadzeniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji. Kwota alokacji dla bezzwrotnych form dofinansowania wynosi do 1 000 000 zł.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dotacji: <https://mojprad.gov.pl/>

Energia Plus

Program ten dotyczy przedsiębiorstw, między innymi elektrociepłowni, obejmuje bardzo szeroką gamę inwestycji, począwszy od ograniczenia zużycia paliw, wykorzystania OZE, zastosowania nowych technologii po rozbudowę sieci ciepłowniczej. Dofinansowanie oferowane jest w formie pożyczki. Budżet programu wynosi dla zwrotnych oraz bezzwrotnych form dofinansowania do 4 000 000 zł:

- dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 50 000 zł;

- dla zwrotnych form dofinansowania – do 3 950 000 zł.

Środki będą wydatkowane do 2025 roku.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dotacji: <https://www.gov.pl/web/nfosisgw/energia-plus-2021>

6.4.3. ŚRODKI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Podstawowym zadaniem wojewódzkich funduszy jest finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Corocznie umieszczana jest lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przewidzianych do dofinansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dotacji: <https://wfosisgw.wroclaw.pl/>

SPIS TABEL

TABELA 1. OCENA EKSPOZYCJI MIASTA JELENIE GÓRA NA ZDEFINIOWANE ZAGROŻENIA [15].....	19
TABELA 2. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH W LATACH 2019-2024 NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [1].....	21
TABELA 3. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH W LATACH 2019-2024 NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W PODZIALE NA RODZAJ SUBSTANCJI [1].....	21
TABELA 4. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH W LATACH 2019-2024 NA TERENIE MIASTA JELENIE GÓRA [1].....	22
TABELA 5. WYKAZ PODMIOTÓW POSIADAJĄCYCH POZWOLENIA NA WPROWADZANIE GAZÓW LUB PYŁÓW DO POWIETRZA [1].....	23
TABELA 6. ZESTAWIENIE STREF W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2024 ROKU [2]	29
TABELA 7. KLASYFIKACJA STREF ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA [2]	30
TABELA 8. WYNIKOWE KLASY DLA STREFY DOLNOŚLĄSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2024 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA [2].....	32
TABELA 9. NORMOWANE STĘŻENIA DLA PYŁU ZAWIESZONEGO PM ₁₀	32
TABELA 10. WARTOŚCI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH, LICZBY DNI PRZEKROCZEŃ STĘŻEŃ 24- GODZINNYCH I STĘŻEŃ MAKSYMALNYCH PYŁU PM ₁₀ W PUNKTACH POMIAROWYCH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W LATACH 2021-2024 [3].....	33
TABELA 11. WARTOŚCI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH PYŁU PM _{2,5} W PUNKCIE POMIAROWYM NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W LATACH 2021-2024 [3]	34
TABELA 12. WARTOŚCI STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH B(A)P W PUNKCIE POMIAROWYM NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W LATACH 2021-2024 [3]	34

TABELA 13. MINIMALNA LICZBA KONTROLI PRZESTRZEGANIA UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ ORAZ ZAKAZU SPALANIA ODPADÓW I POZOSTAŁOŚCI ROŚLINNYCH DO PRZEPROWADZENIA ROCZNIE W ZALEŻNOŚCI OD GMINY [16].....	37
TABELA 14. LICZBA ZAREJESTROWANYCH POJAZDÓW NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [1].....	44
TABELA 15. WYNIKI POMIARU HAŁASU DROGOWEGO W PUNKCIE POMIAROWO-KONTROLNY NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W 2022 R. [4].....	44
TABELA 16. WYKAZ STACJI BAZOWYCH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [12]	52
TABELA 17. WYNIKI POMIARÓW PEM PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE MIASTA JELENIEJ GÓRY W OSTATNICH LATACH [6].....	56
TABELA 18. OCENA JCWP PŁYNĄCYCH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [7]	60
TABELA 19. WYZNACZONE CELE ŚRODOWISKOWE DLA JCWP NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [7].....	60
TABELA 20. OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKTACH POMIAROWYCH ZLOKALIZOWANYCH W POBLIŻU MIASTA W 2022 ROKU [8].....	62
TABELA 21. ODNOTOWANE PRZEKROCZENIA W TRAKCIE POWODZI W JELENIEJ GÓRZE.....	67
TABELA 22. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [1]	71
TABELA 23. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ [1].....	72
TABELA 24. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W LATACH 2020-2024 [1]	72
TABELA 25. ZASOBY ZŁÓŻ NA TERENIE MIASTA JELENIA GÓRA [13].....	76
TABELA 26. MASA ODPADÓW ZEBRANYCH W PSZOK NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [5].....	85
TABELA 27. STRUKTURA I RODZAJ ZEBRANYCH ODPADÓW NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [5]	86
TABELA 28. MASA ODPADÓW ZMIESZANYCH I ZEBRANYCH SELEKTYWNE U ŹRÓDŁA W RAMACH SYSTEMU GMINNEGO NA TERENIE MIASTA JELENIA GÓRA [5].....	87

TABELA 29. OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU I PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA ODPADÓW KOMUNALNYCH [W %] NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [5].....	89
TABELA 30. WYROBY AZBESTOWE NA TERENIE JELENIEJ GÓRY (STAN NA 30.06.2024 R.) [9].....	90
TABELA 31. POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA JELENIA GÓRA [5]	96
TABELA 32. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [1]	102
TABELA 33. STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY (STAN NA 31.12.2024 R.) [1]...	114
TABELA 34. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ JAKOŚCI ŚRODOWISKA REALIZOWANE W OSTATNICH LATACH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY	121
TABELA 66. NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY W OSTATNICH LATACH NA TERENIE JELENIEJ GÓRY W ZAKRESIE POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA	127
TABELA 35. CELE I KIERUNKI INTERWENCJI W RAMACH REALIZACJI POŚ.....	130
TABELA 36. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH	134
TABELA 37. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ MONITOROWANYCH	150
TABELA 38. HARMONOGRAM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA MIASTA JELENIA GÓRA NA LATA 2025-2028 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2032 R.	157
TABELA 39. ZESTAW WSKAŹNIKÓW MONITORINGU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ POŚ.....	158

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE JELENIEJ GÓRY WZGLĘDEM GRANIC SĄSIEDNICH GMIN [14]	16
RYSUNEK 2. ODCINKI DRÓG OBJĘTE ZAKRESEM OPRACOWANIA SMH DG JELENIA GÓRA 2022 [11].....	47
RYSUNEK 3. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIĄ NA TERENIE JELENIEJ GÓRY [14]	64
RYSUNEK 4. DOMINUJĄCE TYPY GLEB NA OBSZARZE JELENIEJ GÓRY.....	81

RYSUNEK 5. ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ W REJONIE OPRACOWANIA [14].....	82
RYSUNEK 6. MODEL GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM [13].....	87
RYSUNEK 7. GŁÓWNE KORYTARZE EKOLOGICZNE I DEFRAGMENTACJA KRAJOBRAZU W JELENIEJ GÓRZE I JEJ OTOCZENIU [ZIELONE KOLORY OZNACZAJĄ MNIEJSZY STOPIEŃ DEFRAGMENTACJI, CIEMNIEJSZY KOLOR - WIĘKSZĄ DEFRAGMENTACJĘ GENEROWANĄ PRZEZ INFRASTRUKTURĘ MIEJSKĄ I TRANSPORTOWĄ - CZYLI MNIEJSZĄ ZDOLNOŚĆ TERENU DO PEŁNIENIA FUNKCJI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH].....	94
RYSUNEK 8. CHRONIONE SIEDLISKA PRZYRODNICZE ORAZ EKOSYSTEMY MOKRADŁOWE I TORFOWISKOWE W GRANICACH JELENIEJ GÓRY [14]	95
RYSUNEK 9. OBSZARY OCHRONY PRZYRODY W REJONIE JELENIEJ GÓRY [14]	97
RYSUNEK 10. PROPONOWANE NOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY ORAZ ZASIĘG PROPONOWANEGO POWIĘKSZENIA KPN [14].....	113

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. ZESTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ HAŁASU DROGOWEGO PRZEPROWADZONYCH W WYBRANYCH PUNKTACH NA TERENIE POWIATU KARKONOSKIEGO, KAMIENNOGÓRSKIEGO, M. JELENIA GÓRA I POWIECIE LEGNICKIM W 2022 R. W PORZE DNIA [4].....	45
WYKRES 2. ZESTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ HAŁASU DROGOWEGO PRZEPROWADZONYCH W WYBRANYCH PUNKTACH NA TERENIE POWIATU KARKONOSKIEGO, KAMIENNOGÓRSKIEGO I M. JELENIA GÓRA I POWIECIE LEGNICKIM W 2022 R. W PORZE NOCY [4]	45
WYKRES 3. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI PRZEKROCZEŃ DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU W PODZIALE NA POWIATY DLA DRÓG GŁÓWNYCH W ZARZĄDZIE STAROSTY WROCŁAWSKIEGO, MIEJSKIEGO ZARZĄDU DRÓG I MOSTÓW W JELENIEJ GÓRZE ORAZ ZARZĄDU DRÓG MIEJSKICH W LEGNICY [11]	48
WYKRES 4. SZACUNKOWA LICZBA OSÓB ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENACH, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU W PODZIALE NA POWIATY DLA DRÓG	

GŁÓWNYCH W ZARZĄDZIE STAROSTY WROCŁAWSKIEGO, MIEJSKIEGO ZARZĄDU DRÓG I MOSTÓW W JELEŃ GÓRZE ORAZ ZARZĄDU DRÓG MIEJSKICH W LEGNICY [11]	48
WYKRES 5. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE JELEŃ GÓRY W 2024 ROKU [5]	79
WYKRES 6. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE JELEŃ GÓRY W OSTATNICH LATACH [1].....	114

LITERATURA (OPRACOWANIA, RAPORTY, STRONY INTERNETOWE)

1. Bank Danych Lokalnych, GUS.
2. Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2024. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu. Wrocław, 2025 r.
3. <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/13/publications/>
4. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, GIOŚ, Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa dolnośląskiego w roku 2022, Wrocław 2023 r.
5. Dane przekazane z Wydziałów Urzędu Miejskiego w Jeleniej Górze.
6. <https://www.gov.pl/web/gios/pola-elektromagnetyczne-dane-regionalne>
7. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>
8. <https://mjwp.gios.gov.pl/>
9. <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne>
10. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>
11. <https://bip.dolnoslask.pl/a,132231,program-ochrony-srodowiska-przed-halasem-dla-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2024.html>
12. <https://si2pem.gov.pl/>
13. PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, BILANS ZASOBÓW ZŁÓŻ KOPALIN W POLSCE wg stanu na 31 XII 2024 r., Warszawa 2025 r.
14. Zielone Oko, (Autorzy: Ada Okrasińska, Krzysztof Okrasiński), Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby sporządzenia planu ogólnego miasta Jelenia Góra, Świdnica 2025 r.
15. Ekovert Łukasz Szkudlarek, Plan adaptacji do zmian klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej, Miasta Jeleniej Góry oraz powiatów i gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej, 2023 r.
16. Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, Wrocław, 2023 r.
17. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, 2023.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 poz. 647, z późn. zm.) - dalej ustawa p.o.ś. organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska i na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy p.o.ś. programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

„Program ochrony środowiska” jest dokumentem strategicznym oceniającym i opisującym stan środowiska oraz diagnozującym najważniejsze problemy środowiskowe na terenie danej Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) oraz wskazującym kierunki działań jakie należy realizować w celu ich eliminacji tj. poprawy stanu środowiska. Celem sporządzenia i uchwalenia „Programu ochrony środowiska” jest również realizacja przez JST polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy p.o.ś. projekt Programu ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do 2032 r. został zaopiniowany pozytywnie przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego – Uchwałą nr 2820/VII/2025 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 września 2025 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.), na podstawie uzgodnień dokonanych z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Wrocławiu, Prezydent Miasta Jeleniej Góry odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu przedmiotowego dokumentu, gdyż uznano, iż jego realizacja nie spowoduje znaczącego (negatywnego) oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa projekt dokumentu został przekazany do konsultacji społecznych, celem zapoznania się i wniesienia ewentualnych uwag i wniosków. Obwieszczenie o podaniu do publicznej wiadomości wraz z projektem Programu zostało zamieszczone w dniu 29 sierpnia 2025 r. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Jelenia Góra oraz wywieszone na tablicach ogłoszeń. W wyznaczonym terminie, na składanie uwag i wniosków do dnia 19 września 2025 r. wpłynęły uwagi z Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji "WODNIK" sp. z o.o., oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., które zostały ujęte w projekcie Programu.

W związku z powyższym proponuje się podjęcie przedmiotowej uchwały, zgodnie z przedłożonym projektem.